

JÁN FIGEĚ

NA RODINĚ NÁM ZÁLEŽÍ

Ján Figel'

Na rodine nám záleží

Vydalo Kresťanskodemokratické hnutie
Bajkalská 25, 821 01 Bratislava
v roku 2014 ako svoju 5. publikáciu

www.kdh.sk
publikacie@kdh.sk

Zostavili: Radovan Gondžúr, Juraj Lauko

Grafické spracovanie: Dominik Šuplata, Power studio

Jazyková korektúra: Annamária Vlčkovičová

Foto: archív Ústredia KDH

ISBN: 978-80-970949-1-1

Obsah

6	Úvod
9	1. Kresťanská demokracia
10	Spravodlivé a solidárne Slovensko pre ľudí
22	List predsedu TOP 09 Karla Schwarzenberga delegátom Snemu KDH
26	SR potrebuje statočného, skúseného a nekomunistu prezidenta
40	Slovensko ide opačným smerom
61	2. Na rodine nám záleží
62	Tri súvislosti jedného dátumu
66	O veľvyslancoch a dúhovom pochode
68	Biznis s mŕtvolami I.
70	Biznis s mŕtvolami II.
71	Drogoví díleri oslavujú!
73	Na rodine záleží
79	Pozvanie poslancov k podpore ochrany manželstva
82	Zakotvenie ochrany a podpory manželstva v Ústave Slovenskej republiky
84	Téma manželstva je natoľko zásadná, že si vyžaduje osobný postoj, nie politiku
97	3. Štátnosť, ústavnosť, zákonnosť
98	Bez slobody niet zvrchovanosti ani demokratickej štátnosti
100	Obžaloba pre budúcnosť
105	SMER-SD si skontroluje prešľapy sám?
108	Zločin a trest – a odmena
111	4. Pamäť a identita
112	...až k bytu Jána Ch. Korca
114	Návraty pred November '89
116	Vďaka, zbohom a dovidenia, Vlado!
118	Obete, zločiny a odhodlanie
122	Naša pamäť a identita spolu súvisia
124	Proti pokušeniam neslobody a ľahostajnosti
127	5. Ekonomické záležitosti
128	Efektívne investície a zdravý rast ekonomiky
132	Nastupujúca istota: rastúce zdaňovanie
135	Čo sa to na Slovensku deje?
138	Nerobte z ľudí ani žobrákov, ani hlupákov
141	Odvaha a moderné železnice
145	6. Európska spolupráca
146	Česi odpisujú od Slovákov
148	Adenauerovci na Slovensku
155	7. Stretnutie viery a rozumu
156	Katolík v politike
164	Cyrilometodejské dedičstvo bez viery v Boha?
169	Prázdne ulice a rozžiarené obydlia
174	Poslanci VÚC za KDH

Úvod

Milí priatelia,

táto publikácia zachytáva niektoré udalosti, ktorých som bol aktérom spolu s Kresťanskodemokratickým hnutím, a moje vyjadrenia, rozhovory a články od jari 2012 do začiatku roka 2014. Zachytáva hlavné politické a spoločenské témy a súvislosti vývoja u nás a v Európe. Je už piatou v poradí a nadväzuje na predchádzajúce posolstvá od roku 2009:

*Návrat domov – Otvorení k ľuďom;
Cesta je viac ako smer;
Kde je cesta, tam je život;
Viacej tvoriť, menej troviť;*

V prejavoch, rozhovoroch a článkoch sa usilujem **pozvať každého ku komunikácii a spolupráci s cieľom spoločného dobra**. Som presvedčený, že kresťanský personalizmus je trvalou a osvedčenou inšpiráciou pre politiku rešpektujúcu základné ľudské práva, pre demokratický štát garantujúci slobodu, bezpečnosť a účinnú spravodlivosť, pre sociálne trhové hospodárstvo a spoločnú Európu. Z hľadiska histórie je základom, ktorý ponúka viac slobody, spravodlivosti a prosperity než ktorékoľvek iné ideové východiská. Všetky naše úspechy a výsledky, ale aj slabosti či zlyhania sú pozvaním k väčšej zrelosti a nasadeniu na tejto ceste, na ceste pre Slovensko. Pri prevzatí zodpovednosti predsedu v septembri 2009 som vyjadril **vôľu zaradiť KDH medzi trojicu rozhodujúcich strán na Slovensku, potvrdiť ho ako lídra pro-rodinnej politiky a ako hnutie kompetentne zvládať národohospodársku agendu**. S odvahou a s veľkým úsilím mnohých sa nám postupne darí tieto ambície naplňovať.

Na rodine nám naozaj záleží; chceme, aby sa rodine darilo po každej stránke. Lebo čo je dobré pre rodinu, je dobré aj pre spoločnosť a pre štát. **KDH chce a má byť v centre diania**, lebo vďaka rozsiahlym skúsenostiam, vďaka mladým ľuďom a vzdelaným odborníkom máme na viac než len na jestvovanie či krátke objavenie sa na politickej scéne. Umožňovať a pomáhať ľuďom dorábať chlieb pre obživu, podporovať vysokú zamestnanosť je základom úspešnej sociálnej politiky.

Financie a hospodárstvo ozdraví opatrenia, ktoré vytvárajú nové pracovné miesta a nevyháňajú ľudí zo zamestnania. Perspektíva a prosperita, vzdelanie a tvorivosť spolu úzko súvisia. **Nielen začína, ale aj pokračuje to prácou, priatelia!** Aj prácou na odbornom raste a novom základnom programe hnutia. Slovensko nemusí mať predražené diaľnice, zadĺžené nemocnice a železnice, podfinancované školstvo. Vláda nesmie nezodpovedne, rekordne zadlžovať svojich občanov. Chce to odvahu a rozvahu, ktorá podporí podnikateľské prostredie znížením daňového bremena a zlepšením vymožitelnosti práva; ktorá spojí striedme hospodárenie štátu s rozumnými verejnými investíciami; a ktorá občanom poskytne kvalitnejšie služby hlavne v oblasti vzdelávania a zdravia. **KDH má pre takúto víziu odvahu a rozvahu, má program, ľudí a skúsenosti.**

30. novembra 1989 bola publikovaná výzva na zakladanie kresťanskodemokratických klubov. V ČSSR ešte vládla komunistická štátostrana. Z klubov následne vzniklo KDH. **Hnutie vstúpilo do jubilejného, 25. roku svojej existencie a pôsobenia na slovenskej a medzinárodnej politickej scéne.** Rok 2014 je supervolebným. Voľba prezidenta, europoslancov a reprezentácie našich miest a obcí je pre nás výzvou, príležitosťou i zodpovednosťou. KDH ponúka kandidátov, ktorí reprezentujú skúsenosť, zodpovednosť a kultúru života, úctu k spravodlivosti a základným hodnotám, ktoré robia náš život a vzťahy ľudskjšími. Ctíme a rozvíjame tradície, ktoré charakterizujú identitu nášho národa a tvár našej vlasti. Nadchádzajúce obdobie môže byť pre ďalší vývoj našej domoviny i Európskej únie časom prelomovým.

Po vstupe Chorvátska do EÚ sa integračný proces stal realitou aj na západnom Balkáne, ktorý bol len prednedávnom plný nestability a konfliktov. **Je potrebné, aby proces rozširovania EÚ pokračoval.** Ukrajina hľadá svoju geopolitickú a hodnotovú orientáciu. Demonštrácie a nepokoj v tejto najväčšej susednej krajine sú vyjadrením zápasu o charakter spoločnosti a orientáciu štátu. **Našou úlohou i záujmom je otvorenosť, spolupráca a európska spolupatričnosť s ľuďmi Ukrajiny.**

Aj keď každodenné problémy a finančno-ekonomické záujmy dominujú v médiách a v politických diskusiách, spodný a rozhodujúci prúd vývoja reprezentujú základné hodnotové otázky. Podľa mňa **témami 21. storočia budú sloboda svedomia a rodina.** Lebo v ľudskom svedomí je základ našej individuálnej a spoločenskej slobody a výraz dôstojnosti človeka. A práve v mene slobody sú dnes definované nové práva, požiadavky, vznikajú nové ideológie, napríklad o rodovej rovnosti. **Rodina je základnou a prirodzenou bunkou každého ná-**

roda a spoločnosti. Rodina má pre človeka a spoločnosť nezastupiteľný význam. A manželstvo ako jedinečný zväzok muža a ženy je najstaršou ľudskou inštitúciou. Napriek tomu je manželstvo čoraz viac a čoraz intenzívnejšie relativizované rôznymi spôsobmi vo svete i u nás. Aj preto prišlo KDH s návrhom chrániť manželstvo ukotvením jeho definície na úrovni ústavného práva Slovenskej republiky. Aj preto budeme naďalej a všestranne podporovať rodinu, napríklad prostredníctvom prijatia zákona o rodinnom podnikaní, návratu k daňovým úľavám na rodinných príslušníkoch, asignácie časti dane z príjmu rodičovi na dôchodku a podobne (viac na www.narodinenamzalezi.sk).

Základným ohrozením slobody je jej oddelovanie od zodpovednosti. Sloboda znamená nezávislosť, suverenitu, možnosť voľiť a rozhodovať sa podľa vlastného uváženia; a zodpovednosť nás volá hľadať a podporovať dobro, pravdu, život, spravodlivosť. **Najväčším ohrozením demokracie je jej oddelenie od základných hodnôt, ktoré má demokracia rešpektovať.** Aj na Slovensku môžeme pozorovať pokušenie neslobody a pokušenie ľahostajnosti. To prvé vedie k vodcovi, autokracii, populizmu či extrémizmu – a to je slepá cesta. Ľahostajnosť je sestrou zla, ktoré zneužíva demokraciu a atakuje slobodu, dôstojnosť a život človeka. Z tohto pohľadu – napriek všetkým iným problémom – boli v roku 2013 mimoriadnym povzbudením dve udalosti: bezprecedentné odstúpenie pápeža Benedikta XVI. a voľba Sv. Otca Františka, a prvý mohutný Národný pochod za život v Košiciach. Tieto udalosti treba vnímať ako kvalitatívnu zmenu na ceste, ktorá je procesom dozrievania v rámci univerzálnom a národnom, ktorá je zápasom o lepší, ľudskejší svet a časy. Som presvedčený, že tieto procesy prinesú dobré ovocie. Želajme si, aby dobrého ovocia bolo veľa a aby bolo trvalé. Vernosť hodnotám a vytrvalosť v tomto procese prehlbovania kultúry života bude naším najlepším príspevkom a návratnou investíciou.

Potrebujeme viac komunikácie a viac kultúry dialógu. Toto storočie môže a má byť lepším obdobím, než bolo to predchádzajúce – storočie vlkov, podľa Osipa Mandelštama. Chcel by som aj touto publikáciou napomôcť komunikácii a dialógu o nás, o Slovensku, o Európe. Dialógu o tom, na čom (nám) záleží. Lebo prostredníctvom dialógu nachádzame všetci nielen zrkadlo a odraz našich postojov, ale aj iný uhol pohľadu. Vďaka dialógu ľudia nachádzajú riešenia, pridávajú hodnotu a spoločnú cestu. V dialógu rastie a dozrieva naše človečenstvo a naše spoločenstvo.

Február 2014

Publikácie je možné zadarmo objednať na stránke www.janfigel.sk

1. KAPITOLA

KREŠŤANSKÁ DEMOKRACIA

Spravodlivé a solidárne Slovensko pre ľudí

Prejav na Sneme KDH, 23. jún 2012, Ružomberok

Vážení delegáti snemu, vzácni hostia, milí priatelia,

srdečne Vás vítam v Hlinkovom meste. Po tretíkrát sa v Ružomberku schádzajú slovenskí kresťanskí demokrati, aby nadviazali na tie najlepšie tradície a na najsilnejšie inšpirácie pre slovenskú politiku formovanú na troch pilieroch – **kresťanstvom, národom a sociálnom**.

Naposledy sme sa v takomto formáte zišli na rokovaní snemu v Bratislave v decembri 2010. Prechádzali sme vtedy náročným obdobím účasti vo vláde, ktoré prinieslo veľa pozitívnych zmien v krátkom čase. Spolu s koalíčnymi partnermi sme zastavili a otočili neudržateľné smerovanie Slovenska spôsobené obdobím prvej Ficovej vlády s Mečiarom a Slotom. Boj s korupciou, zverejňovanie zmlúv na internete, konsolidácia opakovaného 8-percentného deficitu verejných financií, zrušenie protiústavných, predražených a podvodných PPP-diaľničných projektov, revitalizácia krachujúcich železníc a odvaha riešiť neúnosne zadlžené zdravotníctvo – to sú len niektoré z rozhodnutí a procesov, ktoré pomohli Slovensku zastaviť prudké zadlžovanie a vrátiť sa na cestu zodpovednejšieho hospodárenia. V troch kľúčových rezortoch sme urobili veľký kus práce, ale boli aj chyby. Za také považujem aj nepriemerané odmeny úspešným manažérom v niektorých podnikoch v štátnych rukách. Napriek vynikajúcim výsledkom firiem, 6-cifernú úroveň odmien som považoval a považujem za neprijateľnú.

Radičovej vláda predčasne ukončila svoj mandát pri téme eurovalu. **Pád vlády bol zlyhaním voči voličom, bol vysokou cenou za pro-európsky postoj Slovenska.** Potvrdilo sa, že európska agenda sa stala jednou z rozhodujúcich otázok aj pre vnútroštátne politické pomery a pre vzťahy medzi stranami. Smer si vyžiadala drahé riešenie – predčasné voľby. **KDH aj tu preukázalo, že je pokojnou a konštruktívnou silou.** Ponúkli sme do čela parlamentu skúsenú osobnosť P. Hrušovského, aby parlament mohol konštruktívne zavrieť svoje pôsobenie a pripraviť legítimne predčasné voľby.

Porážka pravice sa dala očakávať, ale výsledok je bezprecedentný: na Slovensku vzišla z volieb väčšina jednej strany. Ako dopadlo KDH? Čísla a poradie poznáte. **Poradie je fajn, dvojka je dobrá.** Aj keď iné strany bývalej vládnej koalície poklesli, KDH si udržalo a potvrdilo svoj potenciál! Spolu s vami sme intenzívne pracovali pre viac voličskej podpory. S pokorou vyjadrujem vďaku za dôveru 225-tisíc voličom a za prírastok 10-tisíc hlasov. **Zvlášť však chcem oceniť verejnú podporu a uznanie mnohých autorít a osobností verejného života na Slovensku, počnúc bývalým prezidentom M. Kováčom.** V tejto sále bol hosťom na sneme v r. 1993. Pozdravujem ho aj za vás všetkých so želaním dobrého zdravia! Slovensko má málo za života uznávaných autorít, o to vzácnejší je každý odvážny a osobný postoj!

Milí priatelia, **ja som sa s volebným výsledkom neuspokojil. Pýtam sa, máme šancu na väčší úspech? Máme v KDH na to, aby sme boli lepší?** Dovoľte mi ako odpoveď použiť športové prirovnania a úspechy. Slová totiž volajú, príklady priťahujú!

Malé, pre mnohých ľudí neznáme Slovensko sa v roku 2002 v Götteborgu pod vedením Jána Filca stalo majstrom sveta v ľadovom hokeji. Podobne nedávno v Helsinkách pod vedením trénera Vůjteka sme sa stali vicemajstrami sveta. Celé Slovensko bolo na nohách, plné vlasteneckého nadšenia a hrdosti.

Cesta k úspechu sa začína prácou a pokračuje prácou – tvorivou, poctivou a vytrvalou. Tak, ako sa múdrosť začína pokorným hľadaním pravdy. Tak, ako dialóg začína načúvaním.

Svetový majster – tréner Ján Filc, ale aj tu prítomný vicemajster sveta a náš člen Juraj Mikúš vám potvrdia, že k úspechu vedie tímovosť, profesionalita, nasadenie, vytrvalosť, zmysel pre spoločný cieľ. **Juraj, vitajte medzi nami! Fandíme vám, fandíme našim!**

Ako kapitán som vždy obhajoval svojich hráčov – ministrov a poslancov. Musíme sa postaviť jeden za druhého, v pravde, v úsilí o spravodlivé a solidárne Slovensko. Vždy budem obhajovať kolegov. Ale tí, ktorí sa previnia alebo nepodajú zodpovedajúci výkon, musia ísť z ihriska dole a byť vystriedaní! Tak som postupoval aj pri tzv. zlatých padákoch pri členoch KDH. **A tak budem postupovať aj v budúcnosti, kedykoľvek to bude potrebné!**

Nedivím sa ľuďom, že sa pravici otočili chrbtom, že sa rozhodli pre ponúkané istoty a stabilitu. SMER nasľuboval istoty, ale prináša neistoty, ktoré vyplývajú z vyšších daní, vyšších odvodov a nových poplatkov. Výsledkom bude menší hospodársky rast, menej práce a viac nezamestnaných. Otázkou zostáva, nakoľko ide len o vládu jednej strany a nakoľko o holding finančných skupín v pozadí Smeru. Končí rovná daň, zásadne sa oslabí sporenie na dôchodky, priťažá sa živnostníkom a malým podnikateľom. **Ficov balík verejné financie viac potrávi, než ozdraví.** SMER zriadil široký okrúhly stôl, ktorý pripomína Národný front a bude partnerov vťahovať do zodpovednosti za rozhodnutia o daniach, znížení sporenia na dôchodky, za rušenie sviatkov, za politické rozhodnutia.

SMER však odmieta kontrolu verejného obstarávania, pokúša sa ovládnuť verejnoprávne médiá. KDH odmieta byť súčasťou teatrálnych postupov vlády jednej strany. **Budeme konštruktívnou a dôslednou opozíciou.** Budeme oponovať nerozumným opatreniam vlády, budeme podporovať to, čo ozdraví hospodársku a sociálne pomery u nás, zvýši dôveryhodnosť a medzinárodné postavenie Slovenska. **Podávame vláde ruku na spoluprácu v boji s korupciou.**

Svet, Európa a Slovensko prechádzajú ťažkými obdobiami a dôležitými rozhodnutiami. Nikdy nemalo Slovensko natoľko silné medzinárodné postavenie ako dnes. Uvedomuje si to väčšina našich obyvateľov? Pamätáme si ešte na slová veľkého pápeža Jána Pavla II. o osobitnej úlohe Slovenska v spoločnej Európe? **Nie je to zvlášť aktuálne v čase, keď sa otriasajú nielen finančné trhy a padajú vlády, ale sú spochybňované a relativizované samotné hodnotové základy a piliere našej kultúry a kresťanskej civilizácie?**

Široko a hlboko prenikajúca dlhová kríza je výsledkom života na účet tých druhých, na účet budúcnosti. Je ovocím rastúcej mentality „všetko a hneď, tu a teraz“. Skutočná, udržateľná perspektíva sa však nerodí skrz zadlžovanie, skrz chorý rast. **Budúcnosť sa rodí vďaka obetavosti, vďaka zodpovednosti voči sebe a druhým.** Začína ochranou života, úctou k ľudskej dôstojnosti, k manželstvu a rodine, pokračuje zmyslom pre tvorivú prácu a pre sociálny rozmer ekonomiky, primeranú spotrebu, ochranu prírody a zdrojov prenasledujúce generácie. **Dlhová kríza nie je len o financiách a deficitoch. Je etickou výzvou k spravodlivosti a k solidarite.** KDH investuje svoj potenciál a vplyv do spravodlivého a solidárneho Slovenska pre ľudí; vplyv domáci i medzinárodný.

KDH ponúklo a prinieslo Slovensku tri sny, tri dôležité a realistické vízie. Majú staré korene, „boli snom niekoľkých, túžbou mnohých a stali sa nevyhnutnosťou pre všetkých“ (K. Adenauer). **Prvý bol o slobode a demokracii. Druhý o európskej hviezdičke pre Slovensko.** Tretí nadväzuje na predchádzajúce dva: je to **rozvinuté, tvorivé, moderné, a pritom tradičné Slovensko.** Prvé dva sme zrealizovali, o realizáciu tretieho sa usilujeme.

Ostatné tri snemy KDH – to sú tri mestá: Nitra – Bratislava – Ružomberok. Tieto tri mestá symbolizujú a reprezentujú korene našej kultúry, štát a kresťansko-demokratické idey a ľudovosť.

Práve tu, v Ružomberku, v strede Slovenska, pod malebnými Tatrami sa mi žiada povedať, že **Slovensko nemusí žiť v znamení červenej!** Otec národa, Andrej Hlinka, ktorý tu a v neďalekej Černej hľadal odpovede na prehraté prvé česko-slovenské voľby v roku 1920 (po veľkom víťazstve sociálnych demokratov), našiel nezlomné odhodlanie a zápal, ktoré ho viedli medzi ľudí po celom Slovensku. A víťazstvo o štyri roky skutočne prišlo. Práve takéto odhodlanie v zápase o charakter Slovenska ma vedie k podobnej paralele: „**Priatelia, neustanem spolu s vami vo dne, v noci, kým v našej domovine nezvíťazí biela nad červenou.**“ Dá sa to a KDH to s podporou ľudí a podobne zmýšľajúcich strán dokáže! Pozývam k tomuto úsiliu všetkých, ktorým na tom záleží, mladých i menej mladých, inteligenciu, zamestnancov, drobných farmárov, živnostníkov a podnikateľov. **Pri spoločnom úsilí Slovensko o pár rokov nemusí žiť v znamení červenej!**

Čo je k tomu potrebné? Aby si mnohí ľudia osvojili spomenutú víziu a cieľ. A aby sme k ich dotiahnutiu ponúkli dôveryhodnú cestu – nástroje a nositeľov. Budeme ich hľadať spolu. Vízia o slobode a demokracii sa napĺňa od Novembra '89. Štát vedú tí, ktorí si to nevšimli, či vtedy kachličkovali. **Ale zmyslom demokratickej a slobodnej spoločnosti je spravodlivosť pre všetkých a solidarita so slabými, núdzny.** Sloboda a demokracia nie sú samoučelné, nie sú konečným cieľom ľudského úsilia. Dovoľte mi vyjadriť pohľady na tri základné okruhy zamerania nášho ďalšieho úsilia:

1. Potrebujeme národnú, vnútroštátnu politiku, zameranú na **účinnú spravodlivosť** a skutočnú solidaritu. Máme však štát už vyše roka bez generálneho prokurátora – s oslabenou zákonnosťou a vymožitelnosťou práva, pritom so športujúcimi a cestujúcimi predstaviteľmi štátnej moci. KDH bude aj naďalej získavať

podporu pre princíp „**jeden mandát stačí**“. Sme trpezliví, ale demokracia to potrebuje a spoločnosť raz ocení. Trvalo 10 rokov, kým si väčšina parlamentu osvojila návrh na zrušenie trestnoprávnej imunity poslancov. Začali sme s tým v roku 2003. **Potrebuje moderný, úsporný a rozumne intervenujúci štát.** Hlavnou úlohou každého demokratického štátu je bezpečnosť a spravodlivosť pre občanov. Potrebujeme spravodlivé a solidárne Slovensko. Také Slovensko bude zároveň silné. KDH hovorí ÁNO zodpovednej a adresnej sociálnej politike, ale NIE socialistickej politike. ÁNO ochrane slabých a ochrane spotrebiteľa, ÁNO ochrane hospodárskej súťaže, ale NIE ekonomickému ochranárstvu, klientelizmu a korupcii. Čo je ekologické, je aj ekonomické.

Jednou z rastúcich a politicky zneužívaných tém u nás je **rómska problematika**. Bieda a vylúčenosť sa dajú riešiť predovšetkým prostredníctvom výchovy, vzdelávania a zamestnanosti, nie skrz odkázanosť na štát a sociálne dávky. Je množstvo účinných a fungujúcich príkladov integrácie a rozvoja, ale aj problémov, ktoré vyžadujú ochranu proti násiliu a kriminalite. Volení štatutárni zástupcovia na komunálnej úrovni musia spĺňať kvalifikačné predpoklady pre zodpovedné narábanie s verejnými financiami.

Za dôležité, priam rozhodujúce pre budúcnosť národa a menšinových spoločenstiev považujeme rodinu, vzdelanie, prácu, zdravie. Podporujeme výchovno-vzdelávací systém, ktorý formuje rozumných a zodpovedných občanov a pripravuje kvalifikovaných ľudí. Slovensko potrebuje prepojiť svet vzdelávania a svet podnikania. Budeme požadovať, aby neboli diskriminované nešťatné subjekty – cirkevné a súkromné, pôsobiace vo sfére vzdelávania a sociálnych služieb. Chceme posilniť prorodinné prostredie aj prostredníctvom princípu „nedeľa pre každého“ – nedele ako dňa pokoja, dňa rodiny. **KDH sa nevzdáva myšlienky presadiť ústavnú ochranu manželstva ako jedinečného zväzku muža a ženy.**

2. Druhá naša vízia bola o spoločnej Európe s rovnocenným postavením Slovenska. Potrebujeme **EÚ ako dobre zorganizované spoločenstvo jej členských krajín**, ktoré na báze spoločných hodnôt napomáha lepšie rozvíjať ich spoločné záujmy, rešpektujúc ich identitu, kultúrnu rozmanitosť, formulujúc politické, právne a finančné nástroje v súlade so základnými zmluvami. KDH nepodporuje európsky superštát či „Spojené štáty európske“, odmieta harmonizáciu v oblasti priamych daní, obrany či rodinného práva. **EÚ nepotrebuje centralizáciu, ale subsidiarizáciu.**

Zdržanlivosť KDH pri vstupe do Hospodárskej a menovej únie sa ukázala ako opodstatnená. Ale dnes, keď euro je aj slovenskou menou, jeho stabilita a dôveryhodnosť je naším národno-štátnym záujmom. Eurozóna potrebuje prísnejšie podmienky a disciplínu pre svoje fungovanie. Podporu Európskeho mechanizmu pre stabilitu (EMS) spájame so zabezpečením efektívnej kontroly a podstatného vplyvu parlamentu na rozhodovací proces. **Budeme vyžadovať, aby bol v tomto duchu zmenený vládou navrhovaný implementačný zákon pre EMS.**

Väčšina štátov EÚ potrebuje fiškálnu konsolidáciu, znižovať deficity, zastaviť zadlžovanie. Nevyhnutné sú odvážne a účinné reformy. Aj Slovensko stojí pred takouto výzvou. Ficova vláda hovorí o raste ekonomiky, ale prijíma opačné opatrenia. **Ako Orbánova vláda v Maďarsku, aj u nás socialisti s ľahkosťou siahajú na úspory tých, čo zodpovedne šetria na budúce dôchodky.** Odporúčam vláde, aby hľadala spôsob a podmienky, ako do procesu štrukturálnych reforiem – zvlášť dôchodkovej – zapojiť eurofondy. Takýmto využitím európskych zdrojov by Slovensko ľahšie a rýchlejšie konsolidovalo verejné financie a čerpalo by európsku pomoc bez zbytočnej byrokracie a korupcie, hlavne v rámci ESF. Vláda by hlavne v spolupráci s partnermi z V4 mala presadiť potrebné úpravy európskej legislatívy na obdobie rokov 2014 – 2020, keď Slovensko môže využiť ročne vyše 2 mld € štrukturálnej pomoci Únie, spolu vyše 14 mld €. KDH otvorí túto tému aj na pôde Európskej ľudovej strany a príslušných inštitúcií.

3. Ak sa má naplniť tretia vízia KDH pre Slovensko, **potrebujeme sa zamerať na tvorivý a inovačný potenciál človeka a celej spoločnosti.** KDH vstúpilo zásadným spôsobom do celoštátnej ekonomickej agendy. Budeme v tom naďalej aktívni. Slovensko potrebuje podstatne zvýšiť zamestnanosť, inak konsolidáciu verejných financií nezvládne. Bez práce a pracovitosti to jednoducho nepôjde. A nielen deficit financií bude dôsledkom – bude pokračovať vyprázdňovanie vidieka, prehlbovanie regionálnych rozdielov, budú narastať viaceré negatívne sociálne javy. To sa musí a dá zmeniť. Nielen investovaním do rozvoja infraštruktúry – dopravnej, energetickej, bytovej a informačno-komunikačnej, ale predovšetkým nastavením politik na podporu tvorby nových pracovných miest. Rast zamestnanosti je dôležitejší než samotný rast HDP, lebo v prvom rade stavia na nohy človeka a jeho rodinu. Zamestnanosť je základom úspešnej sociálnej politiky. **Preto odmietame vládny konsolidačný balík, lebo z hľadiska rastu zamestnanosti a ekonomiky nie je ozdravný, ale otravný, škodlivý.**

OLIDÁRNE SLOVENSKO

RUŽEMBEROK 1 23. JÚ

GE
KDH

JÁN HUDACKÝ
podpredseda KDH

KDH podporuje to, čo prináša nové pracovné miesta, čo rozvíja vzdelanosť, tvorivosť, podnikanie, ale aj vedu a výskum a umenie. KDH bude aj naďalej neformálnym ombudsmanom/obhajcom živnostníkov a malých podnikateľov. Budeme presadzovať opatrenia na ďalší rozvoj cestovného ruchu, našich regiónov a vidieka. Máme na to odborné tímy. Aj preto sme usilovali o miesto predsedu Hospodárskeho výboru NR SR.

Spolupráca opozície – Ľudová platforma

Ako zdravá ekonomika potrebuje silnú konkurenciu, tak vláda istôt Smeru potrebuje zdravú opozíciu. Nie náhodou som na tento snem do Ružomberka pozval kolegov – predsedov dvoch politických strán. Chcem im a spolu s nimi ponúknuť našej krajine slovenskú ľudovú platformu. Spájajú nás blízke a totožné hodnoty, programy, skúsenosti, vytvárame vzájomnú dôveru. Slovensko potrebuje alternatívu voči ľavicovému Smeru v európskych, ale aj v domácich záležitostiach. Sú tu tri strany v rámci Európskej ľudovej strany: KDH a SDKÚ-DS ako členovia a MOST-Híd ako žiadateľ o členstvo. S Béloom Bugárom nás spája dlhoročný osobný príbeh a zápas o demokratické a európske Slovensko. S Pavlom Frešom hlavne férová spolupráca na úrovni Bratislavskej župy a v parlamente. Som presvedčený, že naša užšia spolupráca môže byť nielen vecne prospešná, ale môže ponúknuť postupne aj alternatívu voči dominancii Smeru. **My v KDH – samostatne, ale aj spolu s partnermi – odmietame nacionalizmus z juhu i zo severu, odmietame populizmus zľava i sprava.**

Nie všetko nové je lepšie. Treba obnoviť to, čo ukázalo životaschopnosť. Potrebujeme pracovať na obnove a posilnení dôvery občanov. Potrebujeme viac nový prístup a vytrvalosť než nové strany a nečitateľné novotvary. **Odmietame trieštenie strán; našou odpoveďou je férová spolupráca** a hľadanie skutočných riešení pre ľudí a pre Slovensko. Snívanie nestačí. A nebudeme ani vyberať hrozienka z iných strán. **Pravica potrebuje serióznú spoluprácu serióznym partnerom. KDH, verné svojim hodnotám a vytrvalé v politickej službe, ponúka takúto serióznú spoluprácu.** Béla, Pavol, prijímate ju?

A ak budeme silnejší, môžeme aj vyhrávať – v regionálnej, národnej či v európskej lige. KDH cíti osobitnú zodpovednosť aj vo vzťahu k budúcim prezidentským voľbám. **Urobíme všetko, čo je v našich silách, aby Slovensko malo dôstojnú, reprezentatívnu hlavu štátu, aby malo konečne prezidenta s nekomunistickou minulosťou.**

Milí priatelia, **nemusíme vždy vyhrovať, ale nesmieme sa nikdy vzdávať!**

Veľmi som sa usiloval, aby bolo KDH otvorené ľuďom. Aby sa domov vrátili mnohí, čo z KDH odišli pred 20 či 12 rokmi. Prišli mnohí mladí, vzdelaní ľudia a odborníci, pribudol Biely tím dobrovoľníkov. Všetkým chcem za vernosť a vytrvalosť v službe spoločnému dobru zo srdca poďakovať. **KDH i ja sme na vás hrdí!**

KDH je tu pre ľudí ako autentické hnutie, formované zdola, skúsené a ošľahané zápasmi o slobodu, demokraciu, vládu zákona, o európsku perspektívu. Nie je skeptické pri pohľade na svet a na budúcnosť. KDH nie je v rukách finančných skupín či oligarchov. Hnutie je odhodlané kráčať ďalej – dopredu a nahor –, je odhodlané pracovať pre spravodlivé a solidárne Slovensko pre ľudí a ponúkať im nádej a konkrétne riešenia! Svet potrebuje nádej, že môže byť lepšie.

Potrebuje tvorivý pokoj a angažovaných ľudí ochotných slúžiť dobrej veci, odhodlaných niesť svoj diel zodpovednosti za tvár, za charakter a kultúru Slovenska, za jeho postavenie a kredit vo svete a za jeho cestu dejinami. Našou víziou je Slovensko, ktoré viac tvorí, ako troví, či spotrebúva. Nech je Slovensko dobrou otčinou, ktorá nezadlhuje vlastné deti, ale pripravuje im perspektívu!

Drahí kresťanskí demokrati, urobím spolu s vami v spolupráci s našimi priateľmi a partnermi a s ľuďmi dobrej vôle všetko, čo je v našich spoločných silách, aby sa vízia o našej vlasti ako zodpovednej domovine stala skutočnosťou.

V tomto úsilí nech nám Pán Boh pomáha!

MEMORANDUM PRE ZODPOVEDNÚ POLITIKU

Sedemnásť november je najsilnejším symbolom boja za demokraciu v našich novodobých dejinách. Občania odmietli komunizmus, prejavili jasnú túžbu žiť v slobode a demokracii. A práve na toto ich silné odhodlanie si dnes s úctou spomínáme.

Nadväzuje na neho aj politika strán KDH, Most-Híd a SDKÚ-DS ako strán Ľudovej platformy, ktorá je alternatívou voči ľavicovej politike Smeru-SD a bude spoločným úsilím s ňou zvädzať politický zápas. Memorandum definuje spoločné hodnoty a programové ciele uvedených stredo-pravých subjektov v slovenskom parlamente, ktoré sú základom našej spolupráce. Pre zodpovednú politiku je nevyhnutné dodržiavať a presadzovať tieto zásady:

Ochrana slobody, občianskych práv a vlastníctva

Stabilné miesto Slovenska v Európskej únii

Zodpovedná hospodárska politika

Podpora zlepšovania podnikateľského prostredia s dôrazom na rast zamestnanosti

Podpora rozvoja a stability strednej vrstvy

Transparentnosť v politike a boj proti korupcii

Dôsledná spravodlivosť a vymožiteľnosť práva

Solidarita so slabými a znevýhodnenými občanmi

Ochrana rodiny, manželstva a harmonického vývoja detí

Právo na výber vzdelania, sociálnej a zdravotnej starostlivosti

Podpora vlastenectva, odmietnutie nacionalizmu a xenofóbie

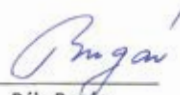
Ochrana právneho postavenia národnostných menšín

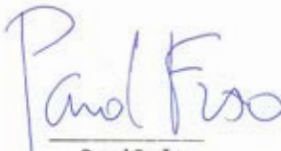
Odmietnutie populizmu v politike

O tieto zásady sa opiera naša Ľudová platforma, a všetky jej súčasti ich budú presadzovať pri spoločných riešeniach. Ich presadzovanie v praxi predpokladá diskusiu. Sme presvedčení, že Slovensko dokáže úspešne rozvíjať len zodpovedná a osvedčená stredo-pravá politika.

Ľudová platforma pozýva k spolupráci a víta podporu všetkých občanov a politických a občianskych subjektov, ktorým sú vyššie uvedené zásady blízke.

Ján Figel
Predseda KDH

Béla Bugár
Predseda Most-Híd

Pavol Fero
Predseda SDKÚ-DS

Bratislava, 16. november 2012

Podpis Memoranda pre zodpovednú politiku v historickej budove NR SR

S predsedami zväzov a združení KDH

List predsedu TOP 09 Karla Schwarzenberga delegátom Snemu KDH

13. jún 2012, Praha

Praha, 13. června 2012

Vážený pane předsedo, vážení delegáti, dámy a pánové, milí přátelé,

časové možnosti mi bohužel nedovolují, abych se osobně zúčastnil Vašeho sněmu, proto se na Vás obracím alespoň touto cestou.

Žijeme v době, která, ač se tak na první pohled nejeví, je velmi turbulentní. Evropa se potýká s dluhovou krizí a řeší své holé bytí a nebytí. Západní civilizace, k níž naše státy po staletí neodmyslitelně patří a jejíž dějiny spoluutvářely, stojí na křižovatce a je jen na ní, kterou cestou se vydá – zda to bude cesta vedoucí k prosperitě, či cestou k úpadku. Je nesmírně důležité, abychom společnými silami usilovali nejen lokálně, ale i globálně o to, aby cesta, kterou naše civilizace zvolí, byla ta správná.

Tato cesta bude dlouhá a trnitá, je ale třeba vytrvat a projít ji celou i za cenu nezbytných ztrát. Je třeba ctít zásady a tradice, na kterých naše civilizace stojí, na druhou stranu se ale nesmíme zavírat před aktuálními problémy současné společnosti. Novým výzvám se musíme postavit čelem a řešit je efektivně a rázně. Odkládání nepříjemností povede jediné

k tomu, že z nepříjemností malých vyrostou nepříjemnosti, se kterými si nikdo z nás nebude vědět rady a budou jich zneužívat nejrůznější radikálové, levicoví i pravicoví, každý podle svého gusta.

Jsem rád, že KDH chápe politiku jako službu, nikoliv jako způsob obohacování sebe sama. Politik se má obohacovat znalostmi, vědomostmi a zkušenostmi, které dokáže efektivně využít a posloužit jimi svým voličům. Nesmí se ale nechat unést dojmem, že jedině jeho vědomosti a zkušenosti jsou správné a nesmí je nutit ostatním. Musí je umět prodat a vysvětlit. Dobrý politik umí i ustoupit a vyslechnout názory jiných. Dobrý politik je schopen vést konstruktivní, nikoliv destruktivní opozici. Dobrý politik není populist, který lidem říká jen to, co chtějí slyšet. Dobrý politik umí hospodařit a jít jako odpovědný hospodář příkladem svým spoluobčanům. Dobrý politik je transparentní. Já si jsem jist, že KDH je stranou, která je plná dobrých politiků, kteří budou ku prospěchu nejen Slovensku, ale i Evropské unii.

Spolupráce v rámci evropských struktur je pro naše země zcela zásadní. I přesto, že se naše společná cesta dějinami před devatenácti lety rozdělila a pokračovali jsme dál každý sám, jsme si stále velmi blízcí. Slovensko-české vztahy by mohly být učebnicovým příkladem pro všechny státy světa jak se chovat ke svým sousedům. Vstupem do Evropské unie se cesty našich států opět sešly a dále pokračují vedle sebe. Abychom po nich mohli pokračovat stejnou rychlostí a pohodlnou chůzí, musíme spolupracovat. Jedině tak budeme v Evropě slyšet. Jedině tak dokážeme udržet tempo s velkými hráči evropského politického zápasu. Nesmíme dopustit, aby nás zbytek Evropy bral stále jako „ty nové“. Ostatní evropské teamy v nás nesmí vidět soupeře, ani spoluhráče, který stále stojí v offsidu, ale jako spoluhráče, kteří spolurozhodují a spolupracují.

Vážený pane předsedo, dámy a pánové. Příštím rokem odstartuje na Slovensku volební maraton, jehož součástí bude i evropská etapa. Věřím, že KDH přesvědčí slovenské občany, že právě její program je ten správný. Že Evropa není zlo, které číhá za každým rohem, v každém tmavém koutě. Věřím, že naše spolupráce a vzájemná podpora bude i nadále plodná a účinná. Přeji Vám všem do budoucna mnoho úspěchů, a to nejen politických.

Srdečně

Karel Schwarzenberg

Na sneme KDU-ČSL v Jihlave

S predsedom KDU-ČSL Pavlem Bělobrádkem

SR potrebuje statočného, skúseného a nekomunistu prezidenta

SITA, 4. január 2013
(krátené)

Bolo 20 rokov existencie Slovenskej republiky. Keby ste mali vypichnúť tri najvýznamnejšie udalosti, za ktoré vďačíme, že máme samostatnú Slovenskú republiku, ktoré by to boli?

Už vznik Československej republiky v roku 1918 možno vnímať ako prvý predpoklad, ktorý umožnil nielen uchovanie slovenského národa a kultúry, ale aj jeho rozvoj a emancipáciu. V rámci ČSR by som za tieto základné kroky radil úsilie o autonómiu a neskôršie federáciu, teda za rovnoprávne postavenie Slovákov a proti pražskému centralizmu. K tomuto medzinárodnému etablovaniu Slovenska treba radiť aj oficiálne uznanie cirkevnej provincie v jeho štátnych hraniciach zo strany Ríma v roku 1977. Druhou udalosťou bol vznik a existencia Slovenského štátu na základe vonkajšieho tlaku v období II. svetovej vojny. Bola to nezrelá republika, ale umožnila Slovensku novú skúsenosť so sebou a so svetom. Tretím podnetom bol pád komunizmu a úsilie nielen o nové štátoprávne usporiadanie, ale aj vízia „slovenskej hviezdčky v zjednotenej Európe“, ktorá spustila nielen proces rozdelenia, ale reintegrácie Českej a Slovenskej republiky v Európskej únii. KDĽ sa k tejto myšlienke a jej naplneniu hlási autenticky a aktívne, a to od začiatku svojho pôsobenia.

Čo považujete za dve dekády samostatnosti za jej rozhodujúce charakteristiky?

Pád komunizmu a nástup slobody a demokracie boli východiskom pre zvrchovanosť a samostatnosť. Bez toho, čo znamenal November '89, by sme nemohli hovoriť ani o Januári '93. Za druhý prínos považujem obdobie, v ktorom Slovensko už v samostatnosti potvrdilo svoje odhodlanie byť naozaj demokratickou krajinou, ktorej záleží na hodnotách, na charaktere výkonu moci, na svojej európskej orientácii, vzťahoch v regióne. Na tom všetkom, čo znamená slušnú perspektívu. Zápas

s autokraciou, s hrubým zneužívaním ústavy a moci vyvrcholil politickou zmenou v roku 1998, ktorá zároveň Slovensku otvorila cestu do spoločnej Európy. Ten tretí mílnik súvisí s integráciou Slovenska do európskych a euroatlantických štruktúr, pretože to je priestor stability základnej bezpečnosti a slobody, postavenej na dominancii práva, nie moci. Tým sa vývoj nekončí a nenastáva obdobie, ktorým by problémy skončili, ale tie mílniky boli súčasťou procesu dozrievania Slovenska z hľadiska dôveryhodnosti a schopnosti byť aktívnym a zodpovedným priateľom a partnerom vyspelému demokratickému svetu.

Ktoré tri osobnosti sa najviac zaslúžili o to, že máme Slovenskú republiku?

Ak niektorých spomeniem, tak zároveň ako reprezentantov istých prúdov v období úsilia o moderné demokratické a európske Slovensko. Ľudovít Štúr, Milan Rastislav Štefánik a Andrej Hlinka. Skutočnosť, že po roku 1989 je tu plejáda osôb, ktoré sú vnímané viac-menej ako reprezentatívne alebo relevantné z hľadiska zásluh, je už len nadviazanie na to, čo znamenalo národné obrodenie, etablovanie národa ako fenoménu a subjektu so svojím jazykom, kultúrou a ďalšími charakteristikami. Ďalším bolo poprevratové prekonanie maďarizácie a vytvorenie česko-slovenského štátu, ktorý sa medzi dvomi vojnami ukázal ako najdemokratickejší v stredoeurópskom priestore. Následne úsilie o autonómiu, ktoré sa v čase II. svetovej vojny preklopilo do samostatného vojnového štátu a po vojne zostalo základom zápasu proti pražskému centralizmu a za federatívne usporiadanie Československa.

Keď stojíte so štátnikmi a znejú tóny slovenskej hymny, spievate si ju nahlas?

Niekedy áno. Závisí to od vnútornej dispozície, pocitov a okolností. Považujem vlastenectvo za potrebnú a pozitívnu vlastnosť.

Keby ste mali vypichnúť nejaký verš z našej hymny, ktorý Vás najviac oslovil?

Verše hymny sú textom, ktorý zodpovedá obdobiu národnej obrody, môžu nám pripadať trochu archaicky. Niekedy je dobré zacitovať a zaspievať si aj ďalšie hymnické piesne. Hoj, vlast' moja, alebo Kto za pravdu horí. Lebo sú dôležité... Ale výzva, aby sme nedriemali, ale boli aktívni, je istou paralelou, ktorá sa mi páči, pretože sloboda potrebuje bdelosť, angažovanosť a zodpovednosť.

Máte teda nejakú obľúbenú slovenskú ľudovú pieseň, hymnickú, takú najobľúbenejšiu?

My sme si jednu hymnickú pieseň zvolili za vlastnú. Kresťanskodemokratické hnutie na svojich snemoch a slávnostných podujatiach spieva hymnickú pieseň Slovensko moje, otčina moja. Takže to hlásenie sa k triezvemu vlastenectvu, odmietanie nacionalizmu, spájanie slobody so zodpovednosťou za seba, za rodinu, za vlasť je u nás prirodzené.

Keď sa pozriete na náš znak, kríž na trojvrší, čo to pre Vás znamená, čo to vo Vás vyvoláva?

Identitu, odkaz na korene, na tradície, na to, čo nás formovalo počas celých dejín a je to späté s kresťanskou vierou. Je to pozvanie k etike, ktorá na to bezprostredne nadväzuje, ak je viera živá. Zároveň nás to spája s veľkým, širokým európskym okolím, pretože aj dvojkríž, aj vrchy nás vkladajú do stredu kontinentu, ktorého kultúra bola a zostáva dominantne kresťanskou.

Máte obľúbených slovenských autorov alebo umelcov?

Napríklad Milana Rúfusa alebo Svetoslava Veigla ako básnikov. Od tých, čo viac písali, mám veľa kníh od Jána Chryzostoma Korca alebo od Ladislava Hanusa, veľkej postavy našej kultúry. Teším sa každému umeleckému talentu a výtvoru, ktorý nás obohacuje a zároveň reprezentuje vo svete.

Najväčšou politickou udalosťou minulého roka boli voľby a následný vývoj, ktorý z toho vyplynul, zostavenie jednofarebnej vlády. Zadefinovali ste si najhlavnejšie dôvody, prečo KDH nemalo viac? Nemalo na dvojciferný výsledok vo voľbách?

Boli to tretie predčasné voľby, ktoré nemuseli byť, pretože boli výsledkom konfliktu v rámci vládnej koalície. To neboli nevyhnutné alebo želané voľby, skôr boli cenou za európsku zodpovednosť Slovenska. Schválili sme euroval ako posledná zo 17 krajín v eurozóne a vládna koalícia zaplatila za to cenu predčasných volieb. Robert Fico utržil možno Pyrrhovo víťazstvo. Túto cenu si vyžiadala jednoznačne v októbri 2011. Všetky predčasné voľby prehrali tí, ktorí ich spôsobili, alebo vládnuca koalícia. Či už to bolo v období vlády Jozefa Moravčíka v roku 1994, alebo Mikuláša Dzurindu v 2006, alebo Ivety Radičovej v 2012. Takže toto nie

Sedliacka veselica študentov v UPeCe v Košiciach (2012)

Ples KDH v Bratislave (2014)

je prekvapenie. KDH skončilo vo voľbách ako najsilnejšia strana opozície, pritom z tých štandardných jediná, ktorá potvrdila predchádzajúci potenciál, respektíve navýšila ho zhruba o 10 tisíc voličských hlasov. Nebol som spokojný s výsledkom, ale cením si ho práve pre všetko, čo sa tu dialo. Jednak sebaďestruckia stredopravej koalície a následne veľké rozsiahle sklamanie voličov, pretože tak skoro vlády, ktoré konajú zodpovedne, alebo koalície nekončia. Ťažoba ekonomických či sociálnych problémov, volajúca po riešeníach, na ktoré Robert Fico odpovedal veľmi účinnou ponukou istôt pre ľudí. Mali sme volebné číslo 2 a ja som hovorieval, že dvojka je dobrá. Cieľ dosiahnuť druhú priečku sme naplnili. Bolo to aj v prenesenom slova zmysle, že nemusíme byť prví, ale chceme byť lepší. Ide skôr o etický ako matematický výraz. A to, že sa hnutie usiluje o obnovu, omladenie, programovosť, profesionalitu, považujem za odpoveď, ako byť lepší. Ten proces sa nekončí marcom, skôr nás pozval do novej situácie, kde KDH si je vedomé zodpovednosti formovania dôveryhodnej politickej alternatívy pre ľudí aj po voľbách. Pre skutočné istoty, ktoré sa spájajú skôr s talentami človeka, s jeho pracovitosťou, tvorivosťou, schopnosťou, nie s tým, že na úrade vlády sedí niekto, kto to zariadi, kto si vie lacno požičať, alebo sľubovať veľké investičné stavby, nie je to tak. Tento stav, do ktorého sa Slovensko v priebehu deviatich mesiacov od volieb dostáva, potvrdzuje, že Robert Fico reprezentuje stabilitu ako vláda jednej strany, ale nereprezentuje zodpovednú politiku. O tom boli moje predvolebné vyjadrenia a opakujem ich aj teraz, lebo to platí: iba stabilita nestačí. Iba stabilita moci alebo inštitúcie ešte nemusí znamenať riešenia potrebné pre ľudí. Potrebná je stabilná a zodpovedná vláda.

Povedali ste, že Fico dosiahol Pyrrhovo víťazstvo. Znamená to, že dopadne rovnako nedobre?

Pyrrhovo preto, lebo to môže byť preňho veľmi ťažké, ba zničujúce.

Ak len pre neho, tak to môžete byť ako opozičná strana radi.

Teraz nehovorím o pocitoch, skôr o tom, že Ficova strana je v jeho rukách. Je to jeho strana, ktorú zakladal on ako bývalý podpredseda Strany demokratickej ľavice, vyzbieral celý priestor dookola, absorboval ešte aj voličov po Vladimírovi Mečiarovi a s touto veľkou voličskou základňou má dnes naplniť očakávania. Tie sú enormné aj vďaka jeho prístupom k politike a tie výzvy budú veľmi ťažké preto, lebo on riešenia nemá. Celkom iné vyhlásenia pred voľbami, celkom iné postoje teraz. Dane mali byť len pre veľké, ziskové firmy, dnes sú pre všetkých zvýšené tak výraz-

ne, že nezamestnanosť už narastá, pretože firmy budú optimalizovať, škrtiť svoje náklady a tie sa presunú na jednoduchých ľudí, na zamestnancov, na dohodárov, na živnostníkov, na brigádnikov. Je to už vidieť, lámeme nové rekordy v nezamestnanosti. Na Slovensku bola aj iná veľká strana, ktorá vládla ako valec zo Zlatej Idky a vo voľbách skončila horšie ako strana Nory Mojsejovej.

Vy myslíte, že toto čaká aj Roberta Fica?

Strana, ktorá je postavená na osobe, je ako otočená pyramída. Môže byť veľká, zaujímavá, mohutná, a pritom z hľadiska perspektívy vtrháva.

Ale to sa týka asi väčšiny slovenských strán. Jána Slotu, Mikuláša Dzurindu, Bélu Bugára...

Týka sa to viacerých strán a v tom je aj slabina nášho stavu, pretože my potrebujeme štandardizáciu, ktorá znamená politické hnutia a prúdy, alebo strany podľa presvedčenia. Na základe názoru na svet, na spoločnosť, na základe hodnôt, ktoré nás robia kompatibilnými, spájajú aj s európskym okolím. Jednoducho, kresťanská demokracia je tradičný a veľmi viditeľný európsky politický prúd, ktorý mňa okamžite identifikuje s partnermi vonku, či už je to Angela Merkelová, Michael Spindelegger, Jean-Claude Juncker alebo ďalší lídri strán, s ktorými sa stretávame veľmi prirodzene v agende. Máme zhodu v hodnotách, zhodu v mnohých programových otázkach a špecifické národné alebo regionálne záujmy.

A čo KDH?

KDH má predsedu, nie predseda má KDH. KDH na svojom príbehu potvrdzuje, že prežilo svojho zakladateľa, a preto ukázalo svoju životaschopnosť. Mnohé strany na Slovensku toto nedokázali a mnohé strany to ešte majú za domácu úlohu. A to nehovorím preto, aby som zvrchu pozeral na ostatných, ale nikto tu od Novembra '89 nevydržal v tvrdej politickej realite, okrem Kresťanskodemokratického hnutia. To je jedno z potvrdení o založení hnutia zdola, na presvedčení ľudí, nie na vôli vodcu alebo na nejakých mecenášoch v pozadí.

Ján Čarnogurský kedysi vyzval Mečiara, že staví flašu koňaku na to, že KDH bude raz silnejšia a pretlačí HZDS. Ste schopný spraviť také gesto Vy a povedať, že KDH bude silnejšie ako Smer?

Nejde o gestá. Bolo evidentné, že Vladimír Mečiar sa obklopuje mocou, pritakávačmi, a že ide o slepú uličku. Tak sa to aj potvrdilo. Slovensko potrebovalo zvládnuť svoj vlastný príbeh, a pritom odmietnuť hrubé porušovanie ústavy a zneužívanie moci.

Pýtam sa na fľašu pre Fica. Pretlačíte Smer?

Tá fľaša je symbol a ja si zároveň želim, aby na Slovensku boli skôr štandardné politické sily, lebo toto krajina potrebuje na všetkých úrovniach.

Smer nie je štandardná strana na ľavej strane politického spektra?

Smer sa snaží aj tým prílepkom SD potvrdzovať, že je, alebo chce byť sociálnou demokraciou. Zatiaľ ňou nie je. Obsah politiky nezapadá do hodnôt sociálnej demokracie a tých príkladov by som mohol hovoriť veľa. Predtým mal byť treťou cestou, ani ľavica, ani pravica. Už len uvedené náznaky hovoria o tom, že len využíva voľný priestor, aby oslovoval voličov, ktorí sú na Slovensku sociálne citliví. Právom kritizujú pochybenia alebo nedostatky stredopravých strán alebo koalícií, ale nabehli na sľuby, ktoré sú populistické, nereálne, a teraz bude veľmi ťaživé obdobie aj kvôli tomu, ako sa na Slovensku spravuje moc.

Vy ste povedali, že KDH osvedčilo svoju prítomnosť na slovenskej politickej scéne, prežilo svojho zakladateľa. Ale tento rok zažilo ďalší rozklad, rozpad, štiepenie...

To nie. To bol odchod dvoch bývalých kolegov, ktorí si zvolili inú cestu. Naši voliči, ale aj členovia to prijali ako sklamanie a oklamanie. Tesne po voľbách, po tom, čo prebehli všetky procesy dôležité pre identifikáciu občanov s politikou a pre rozdelenie mandátov, vytvárajú nový subjekt. To nemožno nazvať inak ako ďalšie trieštenie síl.

Ktorý z tých odchodov KDH najťažšie prežívalo? Boli to Klepáčovci, Dzurindovci, Palkovci, alebo teraz Lipšic? Ktorý z nich bol pre KDH najťažším úderom?

Každý bol iný. Každý z tých odchodov zároveň potvrdzuje, že to životaschopné ide ďalej, že KDH skôr generuje ľudí, skúsenosti, ale neodchádza zo scény. Ide ďalej, otvorene, mladne a pozýva ďalších, a to je súčasť jeho príbehu.

To, že odchádzajú, nie je skôr znak, že im KDH nevie dať dostatočnú šancu?

KDH nie je ako sklad, v jeho regáloch sa nenachádza uspokojenie jednotlivca. Je to hnutie ľudí dobrej vôle, ktorí sú presvedčení o svojej zodpovednosti vo verejnom živote, a na základe tohto presvedčenia a tradičných, osvedčených kresťanských hodnôt chcú formovať komunálnu, regionálnu, národnú a európsku politiku. A naším cieľom a ambíciou nie je slúžiť hnutiu, ale krajine, domovine a spoločenstvu na spomínaných úrovniach, či je to obec, región, štát, alebo spoločná Európa. Ak to niekto myslí naopak, že v KDH nájde pracovnú príležitosť alebo funkciu a nejaké výhody, tak je na omyle. Veľmi skoro sa to v politike prejavuje. Pozrite, čas opozície je časom čírenia. Vtedy neprichádzajú prospechári, alebo tí, ktorí by chceli rýchle výsledky. Vtedy prichádzajú presvedčení ľudia, odhodlaní pre náročnú a dlhú, respektíve celoživotnú cestu. Preto by som nerád porovnával jednotlivé obdobia, ale skôr vyjadril ocenenie a poďakovanie tým, ktorí zostali verní a vytrvalí. Byť verný hodnotám, ktoré nás charakterizujú a spájajú, a vytrvalý v službe spoločnému dobru, respektíve verejnému záujmu – to sú dve cnosti v jednom, veľmi potrebné pre spoločnosť, rodinu alebo akúkoľvek komunitu, osobitne v období krízy. Takže hovoriť viac o tých, ktorí odišli, sa mi zdá nenáležitú; ale rád by som upriamil pozornosť na tých, ktorí zostávajú verní a vytrvalí v službe.

Ľudová platforma. Média volali, ale aj voliči volali po voľbách, po zjednocovaní sa alebo aspoň po verejnom prejavení sa, že v politike pravice to nie je len o hádkach. Akoby sa po poslaneckom prieskume verejnej mienky objavila už aspoň hviezdica nádeje. V ňom akoby sa Ľudová platforma a jej strany dvíhali z najhoršieho.

V júni bol snem KDH v Ružomberku. Tam som pozval dvoch kolegov k bližšej spolupráci ako predseda hnutia a ako ten, ktorý bol snemom potvrdený na nové obdobie. Považoval som to za správny moment a miesto ponúknuť novú politickú víziu, pretože robiť to hneď po voľbách, alebo v čase, keď sa niektorí ešte konsolidovali, by nebolo férové a ani zrelé. Som rád, že od júna do decembra, za pol roka, toto pozvanie zrodilo nielen Memorandum pre zodpovednú politiku, ktoré tiež niektorí novinári a niektorí politológovia a niektorí politici neprijímali pozitívne zo zisťných alebo zvláštnych dôvodov. Dnes sa o Ľudovej platforme píše, hovorí, diskutuje ako o nádejnom subjekte, respektíve formáte, ktorý môže byť alternatívou. Ide o proces; pripomínam to preto, lebo si cením tých, ktorí tomu porozumeli, rozumejú a prajú. My nemáme automatické a zjednodušené recepty na dnešný stav Slovenska, ale máme princípy, východiská a konkrétne riešenia, ktoré krajina potrebuje. Domovina potrebuje zodpovednú politiku.

Vraciam sa k tomu, že stabilita nestačí. Mať jednu veľkú, mohutnú stranu a stabilitu vlády – veď také desaťročia tu boli. Teraz sa tá ponuka na zodpovednú spoluprácu pretavila do spoločných postojov v parlamente pri témach, ako je dôchodkový systém, štátny rozpočet, zdravotníctvo, školstvo, stav justície, respektíve spravodlivosti na Slovensku. To nebolo také samozrejmé v júni alebo na jar po predčasných parlamentných voľbách. Som rád, že Ľudová platforma sa javí ako reálna politická sila, ktorá je schopná nielen vyjadriť názor, ale aj podať legislatívnu iniciatívu, zvolať mimoriadne schôdze. Verím, že postupne bude ponúkať aj viac toho, čo Slovensko potrebuje.

Čo znamená to viac?

Napríklad zmenu regionálnej politickej mapy tak, aby červená nedominovala na väčšine územia Slovenska, aby sa tu politická vyváženosť preniesla cez budúcoročné regionálne voľby do správy vecí verejných. Regionálna samospráva je dnes veľmi dôležitá, pritom je však často nedoceňovaná.

Môže z Ľudovej platformy vzniknúť projekt typu SDK z roku '98?

História sa neopakuje, môže sa však rýmovať. Paralely alebo inšpirácie sú dôležité na pochopenie. Ak som kritický voči Smeru, tak hlavne preto, lebo svoje víťazstvo nestrávil pozitívne a nevie zdieľať moc, hlavne z hľadiska kontroly. To môže byť pre Smer nielen škodlivé, ale až ničivé. Spôsob, akým sa to prejavilo pri verejnom obstarávaní, pri Najvyššom kontrolnom úrade, čo avizuje ako záujem o generálnu prokuratúru, prípadne iné, len potvrdzuje, že tu chýba účinná kontrola moci. Ľudová platforma chce slúžiť ako alternatíva voči ľavicovému Smeru. Som presvedčený, že to je aj naša zodpovednosť, nielen ambícia, ale aj zodpovednosť ponúknuť takúto alternatívu. Projekt SDK bol špecifický tým, že tu v deväťdesiatych rokoch Vladimír Mečiar zneužíval moc aj tým, že zmenil volebné pravidlá tak, aby znemožnil reálnu konkurenciu. Preto vznikla volebná strana SDK, kde neboli Maďari, kde bola skôr pestrá paleta konzervatívnej, liberálnej, ale aj ľavicovej a environmentálnej zložky. Maďari mali svoju koalíciu. My sme dnes pripravení, a dokonca vo forme memoranda sme vyjadrili odhodlanie a otvorenosť pre formovanie takejto alternatívy spolu s Pavlom Frešom a Béloom Bugárom. Je to otvorený proces, ja ho nechcem ani predbiehať, ani finalizovať, ale zamerať na to, čo potrebuje Slovensko teraz a postupne. Momentálne v parlamente, následne v regionálnych voľbách, potom v prezidentských, pretože iba takáto prirodzená spolupráca môže priniesť prirodzené, dôveryhodné, štandardné ovocie, ktorým môžu byť a verím, že aj budú, väčšie

Po zvolení za predsedu KDĽ na sneme v Ružomberku

17. november 2013 v SND s Pavlom Hrušovským a Karlom Schwarzenbergom

a ďalšie politické zmeny v horizonte budúcich parlamentných volieb. Viacerí hovoria, že pred Slovenskom stoja tak ťažké roky, že sa nedajú vylúčiť predčasné parlamentné voľby. Preto naša spolupráca má hodnotu sama osebe pre aktuálnu situáciu, ale aj ako príprava na budúce rozhodnutia.

Ako by sme sa dostali k predčasným voľbám? Potrebných je 90 poslancov.

To by som nechcel rozvíjať ako tému. Skôr chcem povedať, že je pred nami ťažké obdobie. Hovorí o tom aj premiér Fico. Zároveň tají, či bude, alebo nebude kandidovať na prezidenta, pretože môže dnes povedať, že nebude. Čo mu bráni odmietnuť túto ambíciu?

Spôsob taktiky, nie?

Ja si myslím, že skôr je v tom to osobné, čo potrebuje vyjadriť až vtedy, keď nastane čas. Lebo inak by to vyzeralo ako útek od zodpovednosti, ako predčasný odchod. Ale čo všetko sa bude diať dovtedy? Už dnes vidieť medzi obyvateľmi narastajúcu mieru nespokojnosti, rekordne veľkú nezamestnanosť, odchody firiem a investorov. Rozpočet tak, ako je postavený, je aj nereálny, aj škodlivý svojimi dôsledkami, je antisociálny. A čo bude do roka, je dnes predčasné tvrdiť. Ale treba byť pripravený na to, že politická situácia na Slovensku bude veľmi komplikovaná. Chceme byť pripravení, ale nie vyčkávaním, skôr ponúkaním riešení, získavaním ľudí pre dobrú vec, pre správnu cestu a vytváraním dôvery.

Je šanca, že sa v Ľudovej platforme dohodnete na spoločnom prezidentskom kandidátovi?

Ja to cítim aj ako šancu, aj ako zodpovednosť. Pretože hovoriť o alternatíve bez ambície postaviť spoločného prezidentského kandidáta by bolo veľmi lacné alebo minimalistické. My potrebujeme ponúknuť ľuďom programovú, politickú, ale aj personálnu alternatívu tak, aby sa mohli zodpovedne rozhodnúť.

Je vhodný kandidát KDH Pavol Hrušovský?

Zatiaľ nerokujeme o menách, skôr o východiskách a o procese, ale prichádza čas, ktorý bude aj o menách. Pavol Hrušovský bol dvakrát na čele parlamentu. Svojimi postojmi, svojím nasadením potvrdil, že postavu číslo dva v ústavnom rám-

ci štátu zvládal. Dokázal stabilizovať pomery, vnášať politickú kultúru, riešiť krízy. Slovensko potrebuje skúseného, statočného a nekomunistického prezidenta.

Len ho neprijímajú ani Vaši kolegovia z Ľudovej platformy.

To nie je taká jednoduchá, automatická téma. V roku 2004 stredopravé strany išli do volieb oddelene a vo finále prezidentských volieb sa ocitol Ivan Gašparovič a Vladimír Mečiar. Takto končí nespolupráca, potom je voľba veľmi ťažká. V roku 2009 sme išli v dohode, kandidátkou bola Iveta Radičová a dostala sa do finále. Síce nezvítazila, ale o rok na to stredopravé strany aj vďaka prezidentskej kampani sformovali vládu po parlamentných voľbách. Som presvedčený, že spoločný postup vo voľbách je našou zodpovednosťou i príležitosťou na celkovú zmenu na Slovensku.

Kedysi biskupi dávali dokopy kresťanských politikov, keď ste sa rozchádzali, a aj dokopy Dzurindovcov, alebo SDKÚ s KDH. Nemyslíte si, že z titulu pozície predsedu KDH je dnes akoby na čase dávať dokopy slovenských biskupov?

Jednota je náročný jav aj v politike, aj v národe, aj v cirkvi. Vyznávam jednotu v mnohorakosti, v rozmanitosti. To znamená pozývať tých druhých, prijímať tých druhých takých, akí sú, respektíve v tých odlišnostiach, ktoré nás robia originálnymi, autentickými, inými. Taká jednota je silná, ak tých druhých rešpektuje a hľadá spoločné. Prajem to všetkým slovenským biskupom a zároveň očakávam, že takouto jednotou a kolegiaritou budú posilňovať aj cirkev, ale aj spoločnosť, lebo to všetci potrebujeme.

Ako vnímate to, čo sa deje za posledné dni?

Je to veľká skúška, aj pre jednotlivcov, aj pre spoločenstvo ako celok. Už či tým myslíme cirkev, konkrétne katolícku, alebo spoločnosť, ktorej sú duchovné a náboženské témy súčasťou. Je to akoby test na konkrétnych príkladoch a prípadoch aj nášho dozrievania, pretože sloboda je náročná. My máme 20 rokov štátnosti, 23 rokov slobody, je to veľa? Jedna generácia. Aj v novej generácii je potrebné potvrdiť, že biskupi vedia ľudí povzbudiť, spájať, inšpirovať, slúžiť. Prajem im, aby boli viac otcami než správcami, aby boli verní svojmu poslaniu a Pravde. A ovocím pravdy je to najdôležitejšie a najcennejšie v živote – láska. Nedostatok, deficit lásky je zásadnejší než deficit finančný. Ak v našej spolupatričnosti a ľudskej solidarite nebudú prevládať mínusy, ale plusy, ľahšie nájdeme odpovede aj na problémy ekonomické, sociálne a politické.

Priateľský futbalový zápas KDH – MOST-HÍD v Malinove (2013)

Slovensko ide opačným smerom

TASR, 29. december 2013

Rok 2012 bol pre KDH turbulentný, z vládnej strany ste sa stali opozičnou, prišli ste o viacerých poslancov. V tomto roku je už poslanec-ký klub stabilný a preferencie sa stabilizovali, ale vo väčšine prieskumov pod hranicou desať percent. Je možné považovať to za úspech?

KDH potvrdzuje nielen svoju programovú, ale aj politickú schopnosť byť v centre diania. Napriek limitom preferencií alebo problémom, ktoré sme riešili v minulom roku. Dá sa povedať, že odchodom tých, ktorí sa zaoberali skôr sami sebou a svojimi ambíciami, sa situácia zmenila a poslanecký klub sa oveľa viac zameriava na konkrétne témy, úlohy a riešenia pre ľudí. Či už ide o legislatívu, alebo o program KDH. Slovensko potrebuje, aby sa riešili témy, ako sú zamestnanosť, korupcia, ekonomický rast, spravodlivosť, vymo-žiteľnosť práva, kvalita vzdelania.

Máte pocit, že ste konsolidovanejší?

Som presvedčený, že sme akcieschopnejší. Že sa nemusíme zaoberať, v úvodzovkách, sami sebou, ale naopak tým, čo potrebuje Slovensko, Európa a hlavne ľudia okolo nás. A to je dobré pre politiku, ktorá má byť službou verejnému záujmu, a nie službou moci alebo skupinovým egoistic-kým záujmom. KDH za 24 rokov rástlo, zrelo alebo sa prezentovalo skôr v zápasoch. My sme neboli pozorovateľmi, ale aktérmi v zápasoch o slobodu, demokraciu, spoločnú Európu. Dnes stále viac v zápase o perspektívu, ktorá sa musí oprieť o tvorivosť, o proces, ktorý bude spájať vedomostný potenciál, zamestnanosť, podnikanie s celkovou perspektívou krajiny. Dnes Slovensko žije na úkor budúcnosti. Zadlžovanie, požičiavanie nie je veľkým umením, je skôr výrazom nezodpovednosti a neschopnosti.

Kde vidíte pre KDH priestor na rast preferencií? Lebo konsolidácia sa dá nazvať aj stagnáciou. KDH si drží svoju podporu, ale nerastie...

Hnutie rastie, aj keď by som si želal lepšie výsledky napríklad v regionálnych voľbách. Lebo tam sa merajú letokruhy alebo výsledky práce z hľadiska dôveryhodnosti a získaných mandátov.

Prieskumy sú skôr len pomôcka pre analytikov, rozhodujúce sú vždy voľby...

Voľby v roku 2012, ktoré boli predčasné, a preto aj neúspešné pre dovtedajšiu vládnu koalíciu, posunuli KDH na druhé miesto medzi politickými stranami. Keby niektorí neboli odhlasovali nedôveru vlastnej vláde Ivety Radičovej, mohli dopadnúť inak aj regionálne voľby, aj dnešné pomery v parlamente, v spoločnosti a ekonomike. Som totiž presvedčený, že obdobie politickej nestability vystriedalo obdobie stability, ale bez väčšej zodpovednosti. Stabilita a zodpovednosť spolu súvisia, v tom zmysle KDH zdôrazňovalo, že potrebujeme oboje. Žiaľ, nestabilita, ktorá doviedla Slovensko k predčasným voľbám, priniesla aj vládu jednej jedinej strany, čo je na Slovensku novum.

Pomenujte to rovno. Vyčítate SaS, že ste vďaka jej chybe presvedčili voličov o neschopnosti pravice udržať stabilnú vládu a doteraz za to platíte?

Odmietnutie vyjadriť dôveru vlastnej vláde, v ktorej participovali aj ministri SaS a ostali v nej až do samotných volieb a výmeny garnitúr, bolo hrubou a nezodpovednou chybou voči občanom a aj vzťahom medzi stranami. Skupiny poslancov okolo Richarda Sulíka a Igora Matoviča uprednostnili svoj záujem a zámer pred spoločným. Dnes reprezentujú, či už naozaj, alebo teatrálné, najväčších AntiFicov v parlamente priestore. Oni mu rozvinuli červený koberec k víťazstvu, k predčasným voľbám, a dnes sú jeho najhlučnejšími oponentmi. Skutky sú dôležitejšie než slová; a tie potvrdzujú, že povaliť vlastnú vládu bolo vyjadrením nezodpovednej skupinovej pozície.

Obyčajní ľudia majú preferenčne dobré pozície, SaS je zatiaľ vo väčšine prieskumov nad hranicou zvoliteľnosti. Do regionálnych volieb však OĽaNO ani nešlo a SaS uspela slabo. Aký majú podľa vás reálny kredit u občanov?

Nerád by som sa zaoberal inými alebo novými stranami. Aj pre mňa je to skôr otáznik. Byť iba proti je ľahké, ale môže to byť aj nebezpečné. Iba sa vymedzovať negatívne nestačí. Je poctivejšie byť za niečo. A to si vyžaduje obsah aj formu, aj udržateľnosť, aby sme nemali pri každých voľbách inú značku, líniu a orientáciu. Predvídateľnosť politiky a jej principiálnosť a serióznosť spolu súvisia. Strany, ktoré nemajú zastúpenie v regionálnej politike, ju buď podceňujú, alebo sa zameriavajú len na niektoré poschodia verejnej správy. A to nie je dobré.

Tieto strany tu nie sú náhodou. OĽaNO bolo precedensom, ktorý v Európe našiel ohlas. Na Balkáne existuje strana, ktorá sa volá Volebný lístok, jej jediným cieľom je, aby na ňom mohli kandidovať nezávislí kandidáti. V Taliansku podobná protestná strana takmer znemožnila vznik vlády, keďže jej zástupcovia o vstup do nej záujem nemali, zaberali však množstvo kresiel v parlamente... Politológovia tento trend, do ktorého rátať aj rôzne iné nové strany, nazývajú trendom antipolitiky. Čo môžu štandardné strany postaviť ako alternatívu? A čo sú to vlastne štandardné strany?

Najviac hovorí Robert Fico o tom, čo je štandardné. A pritom v jeho strane všetko závisí od neho. V štandardnej strane to tak nebýva. Vodcovské strany sú typický príklad neštandardu ako obrátená pyramída, ktorá je veľmi vratká. Pritom môže byť mohutná, viditeľná a vplyvná, ale krehká z hľadiska udržateľnosti toho, čo reprezentuje. Alebo, strany, ktoré reprezentujú tzv. antipolitiku, respektíve strany bez straníkov. Spomínané OĽaNO má štyroch straníkov, ktorí sú rozhodujúcimi aktérmi pre subjekt ako taký. Tak, ako potvrdzujete, že to nie je výnimočný jav, skôr širší, európsky, som presvedčený, že to súvisí jednak s každou generáciou, jednak s tým, čím Európa prechádza. Obdobia revolty, odmietania, v úvodzovkách „antipolitiky“ tu boli

v roku 1968, samozrejme, iné na Západe a iné na Východe. My sme boli v jednom veľkom sovietskom tábore...

... u nás sa vtedy antipolitika vyriešila veľmi jednoducho, tak ako aj všetko ostatné...

... mocensky, inváziou vojsk. Túžba ľudí po slobode, po zmenách, po otvorenosti tu však bola veľmi viditeľná. O dvadsať rokov prišla skutočná zmena. Revolúcia, ktorá sa, samozrejme, dá analyzovať rôzne, ale bola to skutočná historická zmena.

A mala veľmi silný občiansky rozmer...

Áno. Mala veľmi silný občiansky rozmer. Ale mala aj duchovný rozmer. Veď jedným z jej veľkých protagonistov bol Ján Pavol II. a silný kresťanský dissent. A o ďalších dvadsať rokov sme v období, ktoré popisujeme, čím chcem povedať, že každá generácia, deti svojich rodičov, sú v živote pozvané pred podobné otázky. Aby sa k hodnotám, témam, výzvam, krízam, otázkam postavili sami za seba a nanovo.

Ak by som akceptoval vašu argumentáciu, musím konštatovať, že v roku 1968 to skončilo inváziou, v roku 1989 revolúciou. Čo očakávate dnes?

Očakávam a podporujem nový prístup mladších a zároveň obnovu menej mladých. Potrebujeme viac angažovanosti a zodpovednosti. Sloboda je pozvaním k zodpovednosti. Demokracia môže fungovať len na báze základných hodnôt. Ak sa to vyprázdni, sloboda bude priestorom chaosu alebo voluntarizmu. A demokracia sa stane len vládou väčšiny. Prostou až sprostou nadvládou. Vládou a mocou, ktorá sa stáva totalitou väčšiny. Výzva naplniť naše demokratické inštitúcie a procesy hodnotovým obsahom vyžaduje osobnú odpoveď. Odpoveďou určite nie je ľahostajnosť či prechod na ulicu a odmietnutie demokracie, lebo nie je dokonalá.

Ako sa tomuto trendu chcete postaviť so svojou stranou, straníckym životom? Už keď hovorím slovo „stranou“, počujem zvuk, ktorý sa mnohým občanom nepáči...

KDH by tu po 24 rokoch nebolo, keby sa neopieralo o to základné, čo nás spájalo a spája: a to je presvedčenie ľudí o tradičných hodnotách. Kresťanská demokracia je politický koncept, ktorý podľa mňa nielenže obstojí, ale je aj najlepší. Kresťanskí demokrati prišli po II. svetovej vojne s konceptom ľudskej dôstojnosti ako prvej hodnoty, konceptom sociálneho trhového hospodárstva a s európskou integráciou, ktorá bola predtým iba snom a dnes sa už mladým zdá samozrejmosťou. Demokracia a sloboda by sa nemali stať obeťami vlastného úspechu. Naši rodičia a ich rodičia by radi mali naše dilemy, koho voliť, či voliť. Lebo oni si mohli vybrať medzi piatkou a sobotou. Teda, v ktorý deň pôjdu voliť, ale inak bolo všetko vopred rozhodnuté.

Sebavedomo ste vyhlásili, že kresťanskodemokratický koncept je najlepší. V posledných regionálnych voľbách sa, napriek pomerne dobrému výsledku KDH v získaných poslaneckých postoch, asi viac presadil sociálnodemokratický koncept Smeru. Z pravicových kandidátov na predsedov VÚC uspel len spoločný kandidát Pavol Frešo (SDKÚ-DS) v Bratislave, kandidáti z prostredia KDH nepostúpili ani do druhého volebného kola. Hovorím to preto, lebo na rozdiel od prieskumov sú výsledky volieb evidentnými faktami...

Voľby nebývajú meraním pravdy, ale skôr popularity. Nebyť pádu Radičovej vlády, mohli aj VÚC voľby dopadnúť inak. Lavica vychádzala vo VÚC zo silných pozícií. Je evidentne ľahšie obhajovať pozície v župnej agende, než ich meniť. A po druhé, opierala sa o silnú podporu vlády. Premiér Robert Fico robil neférovú kampaň. Keď išiel napríklad do Trenčianskeho kraja s poslancom Baškom, ktorý sa neskôr stal županom a ktorý ako kandidát bol promován na dôležitých momentoch výjazdu vlády. Pri výjazdoch premiér Fico podporoval svojich nominantov v rozpore s etikou. KDH postavilo silných kandidátov, ktorí nezlyhali; získali viac hlasov ako pri posledných voľbách. Verejná správa podporovala v podstate status quo,

Tlačová beseda poslancov za KDH, MOST-HÍD a SDKÚ-DS

Návšteva učiteľiek z okresu Michalovce v NR SR

a rómske komunity tam, kde volili, volili do červena. To sú veľké počty hlasov, s ktorými sa, najmä na východe, ťažko súťaží. Stavali sme našich kandidátov s odhodlaním, že postúpia do druhého kola. Ak by sa to stalo, výsledky mohli byť iné. Zo súťaže o predsedov som sklamaný. Víťazstvo v Bratislave bolo, samozrejme, aj vďaka doterajšej spolupráci našej koalície a účasti KDH v nej. Tu najviac poslancov získalo KDH. Je to povzbudenie aj pred budúcoročnými komunálnymi voľbami. Napríklad v Košiciach, kde sa naša kandidátka tesne pred konaním volieb vzdala, sme podporili Rudolfa Bauera, a to tiež bolo veľmi nádejné. Smer-SD po štyroch rokoch nerastie, skôr klesá. KDH sa posunulo v rámci politického spektra na druhé miesto s vyše 14 percentami poslaneckých mandátov a posilnilo svoju celoslovenskú pozíciu v regionálnej politike.

Ak by ste v Banskobystrickom kraji zvolili opačný postup, teda v prvom kole podporili kandidáta pravece Kaníka, a keby ten nebol postúpil do druhého kola, tak až v druhom kole Vladimíra Maňku, dopadlo by to podľa vás rovnako?

Tam, kde bola stredopravá koalícia v jadre s Ľudovou platformou, sa ukázali dobré výsledky. Banskú Bystricu som hodnotil ako neprirodzenú výnimku a ako chybu. Kritizoval som to aj verejne, ale zároveň som rešpektoval vnútorné delenie kompetencií, keďže je to vec kraja. Potvrdilo sa, že som mal pravdu; celkový výsledok nebol dobrý. Je to hypotéza čo by – keby. Ale problém tej nominácie bol, že kandidát SDKÚ-DS Ľudovít Kaník v rámci krajskej štruktúry KDH nemal podporu. Nezískal ani jeden jediný hlas vo vtedy aktuálnom rozhodovacom procese; to bola tvrdá skutočnosť. Naši apelovali na zmenu kandidáta, ale k tomu nedošlo. Potvrďuje to dôležitosť prirodzených, dôveryhodných politických vzťahov. Aj pre voliča, aj budúcu spoluprácu tých zvolených.

A čo teraz? Bol zvolený radikálny politik Marian Kotleba. Budete sa s ním snažiť konštruktívne spolupracovať, alebo Banskú Bystricu jednoducho na štyri roky vypustíte zo svojej politiky?

Župan Kotleba sa nestal samovládcom. Bol zvolený za predsedu kraja, pričom jeho partnerom a rozhodovacou protiváhou je zastupiteľstvo, v ktorom on nevykonáva mandát, lebo bol zvolený za predsedu. Bol do zastupiteľstva za ĽS-NS zvolený sám. Nie je to teda široká podpora strany, ale skôr situácia, ktorá sa viaže na osobu, jej rétoriku a odmietnutie doterajšieho župana Smeru. Kotlebove postoje najlepšie preverí realita, skutočný život a zodpovednosť. V politike býva tvrdou skúškou naplnenie toho, čo sa ľahko sľubuje, píše na plagáty alebo prostredníctvom internetu.

Premiér Robert Fico charakterizoval prvé dva roky vlády ako roky, keď vláda bojovala s dôsledkami krízy, konsolidovala financie, ale zároveň sa snažila zachovať sociálny status ľudí. V ďalších dvoch rokoch už vidí priestor aj na rozvoj, zvyšovanie miezd a znižovanie nezamestnanosti... Súhlasíte?

Nie. A ani voliči. Otázka o Banskej Bystrici je jednou z odpovedí. Veď tam vo finále stáli proti sebe podpredseda SMER-SD, človek blízky Robertovi Ficovi, a nový politik, ktorý má rýchle a radikálne reči alebo prísľuby riešenia. Ľudia, či už na základe nedôvery k stavu, ktorý tam je, a osemročného pôsobenia Smeru, alebo z hľadiska očakávaní, či protest – postoja, sa rozhodli výrazne podporiť zmenu. Niečo podobné sa dá vnímať aj na celoštátnej úrovni, aj keď možno pomalšie a zložitejšie. Robert Fico ťažkosti a problémy váľa na krízu, opozíciu alebo na médiá; a úspechy sú jeho.

Teda očakávate rast extrémizmu na celoštátnej úrovni?

Nečakám rast extrémizmu, ale postupné odmietanie politiky tejto vlády jednej strany, ktorá si dala pyšný titul: „Vláda istôt“. Nie hrdý, ale pyšný. A bola to pýcha, ktorá povalila nominanta Smeru v Banskobystrickom kraji. Lebo vyjadrenie o tom, že by nad súperom zvíťazilo „vrece zemiakov“, to je výraz pýchy. Posledný výročný snem Smeru bol výrazom pompéznosti, ale aj nedostatku pokory a odhodlania skutočne riešiť problémy ľudí. Smer-SD je evidentne v polčase svojho sólového vládnutia, keď obsadil všetko, nielen parlament a vládu...

... nie všetko. Opozícia má v parlamente dva posty podpredsedov, jeden patrí vám a druhý OĽaNO...

Áno, moderujeme rokovania schôdzí... (smiech). Ale ukazuje sa, že mašinéria moci funguje. Neprijmú ani jeden vážnejší návrh opozície. Len to, čo si sami navrhnu. Problém je, že Robert Fico nevie riešiť nezamestnanosť a nechce riešiť korupciu.

... na sneme Smeru ohlásil záväzok znížiť do roku 2016 nezamestnanosť o dve percentá, na úroveň priemeru eurozóny, zintenzívnenie boja proti daňovým únikom, čo zasa súvisí s bojom proti korupcii...

Rád by som mu pripomenul to, čo sa ironicky spomínalo už za komunizmu: „Kiež by sme naše záväzky nielen prekročili, ale aj splnili!” Lebo voľakedy sa všetko prekračovalo. Naplánovali sa rekordy, ale stachanovci dokázali ešte viac.

Podľa vás sú premiérove záväzky nereálne?

Podľa mňa Slovensko ide opačným smerom. Pretože to, čo vláda prijíma, oslabuje podnikanie, tým aj zamestnanosť a dlhodobú zamestnateľnosť ľudí. Všetky doterajšie opatrenia, ak sa vrátim k tým podstatným, poškodzovali skôr slabých, nie silných. Veď keď boli prijaté napríklad stimuly, o ktorých sa dobre píše, lebo je to vyjadrenie miliónov, ktoré majú niečo vyriešiť, tak v prvom roku riešili stimuly až do úrovne 50.000 eur na jedno pracovné miesto, vytváranie miest v niektorých firmách, dokonca aj neexistujúcich. Napríklad Grandwood vo Vranove. Keď videli, že je to neprijateľné, škodlivé pre kasu aj pre ekonomiku, tak sa rozhodli riešiť finančnými dotáciami aspoň udržateľnosť pracovných miest. Aj to je nezdravý jav. Lebo štát má vytvárať podmienky preto, aby sa naozaj vytvárali pracovné miesta, ale nie závislé od toho, či štát zadotuje a bude dotovať aj naďalej, ale naopak, udržateľné preto, že to je konkurencieschopné a podnikateľská sféra to vníma ako ziskové a rozumné. Keď sa toto nedeje, vytvárajú sa len očakávania, možno až propaganda. A na druhej strane strácame nielen hospodársky rast,

ale aj financie, lebo sa to deje na báze zadlžovania. Keď sa berie od tých, ktorí produkujú, a rozdeľuje tak, že to zaťažuje ekonomickú sféru, v skutočnosti štát stráca. Spomínam to preto, lebo Robert Fico síce hovoril, že jeho opatrenia sa nedotknú 88 percent obyvateľstva, len najbohatších, ale realita je presne opačná. Preto hovoriť, že v druhom polčase sa vyrieši zamestnanosť a zvýšia mzdy, je skôr ilúziou alebo kontradikciou.

Štát ale reálne prijíma rôzne opatrenia na zvýšenie zamestnanosti...

Opatrenia na Slovensku v posledných rokoch poškodzujú zamestnanosť, poškodzujú podnikateľskú sféru. Štát mení čísla skôr tak, že vytláča z evidencie niektoré skupiny nezamestnaných alebo umelo mení metodiku tak, aby sa čísla predsa len ukazovali v lepšom svetle. Alebo z eurofondov či národných peňazí podporuje vytváranie pracovných miest, ktoré sú však v skutočnosti dlhodobo neudržateľné, respektíve v celkovom pohľade neznamenajú zvýšenie zamestnanosti. My sme na príklade zamestnávania mladých z oficiálnych vládnych štatistík dokumentovali, že vláda pre novú generáciu nové pracovné miesta nevytvorila, ale stratila. A to preto, že sa síce niekde vytvoria, možno aj s podporou konkrétneho programu a projektu Európskej únie, ale inde sa či už jednorazovo, alebo plazivo pracovné miesta postupne strácajú. Vysoká nezamestnanosť a rekordná zadlženosť Slovenska sú dnes najťažšie javy, s ktorými treba výrazne a efektívne zápasiť.

Preto vítam prioritu, ktorú Robert Fico na sneme Smeru oznámil, a to boj s daňovými únikmi. Keď sme mu v lete 2012 za KDH ponúkli päť konkrétnych opatrení, na prvom mieste boj s daňovými únikmi na významnej objemovej úrovni, tak nás vysmieval, že toto mu nikto v komisii v Bruseli nezoberie. Že je to dlhodobá vec a niektoré problémy sa tu dvadsať rokov neriešili. Na jednej strane súhlasím, že sú tu veci aj dlhodobo problémové, ale na druhej, boj s daňovými únikmi je východiskom a základom pre serióznu finančnú a hospodársku politiku. A som rád, že v druhom roku vládnutia to už Robert Fico nespochybňuje, ale naopak, dáva na prvé miesto. Naše presvedčenie bolo, že pri účinnom boji s daňovými únikmi, ktorý by Slovensko dostal z partie s Gréckom a ďalšími štátmi – lebo Slovensko bolo v minulých rokoch druhé najhoršie po Grécku –, by bolo možné riešiť finančnú konsolidáciu bez zvyšovania daní a odvodov.

Budúci rok bude podľa lídra Smeru rokom volieb a symbolov. Príde viacero výročí, od štvrtstoročia po nežnej revolúcii, desať rokov v eurozóne a NATO, 70. výročie SNP... Strany sa pravdepodobne budú snažiť využiť symboly týchto výročí na vlastnú propagáciu. Ktoré z týchto symbolov sú kľúčové pre KDH?

Ľudia nepotrebujú symboly, ale skôr reálne odpovede a podporu v núdzi, respektíve pomoc k svojpomoci. Štát by tu mal byť partnerom, ktorý garantuje napríklad spravodlivosť a bezpečnosť. Robert Fico sa snaží garantovať čosi iné a opomína to, čo je jeho prvotná a primárna zodpovednosť. Napríklad v oblasti spravodlivosti je dnes skôr karikatúrna než povzbudivá situácia.

Myslíte jeho osobne, alebo stav v justícii?

Myslím situáciu ako takú, ale on k nej výrazne prispieva. On bol ten, ktorý bol partnerom s Vladimírom Mečiarom, v trojkoalícii s Jánom Slotom, keď presadili do čela justície Štefana Harabina. Vtedy mu to neprekážalo, dnes je situácia vo vymožitelnosti práva na Slovensku žalostná.

V tejto situácii teda symboly pre vás nehrajú dôležitú úlohu...

Symboly sú v živote veľmi dôležité. Napríklad symbol manželstva, symbol nádeje, vlasti, symbol lásky, vzťahu, ktorý inšpiruje a identifikuje... Symboly sú v politike dôležité, ale nemôžu nahrádzať to, čo je podstatné. Aby sme sa neupli na symboly, lebo ak neprinesieme reálne odpovede a zlepšenia, ľudia pôjdu za radikálmi a tými, ktorí sľubujú, že to vedia raz-dva vyriešiť. Viac ako symboly, a tých bolo aj v priebehu tohto roka, napríklad cyrilometodské jubileum, je dôležité, aby sme k nim ponúkali seriózny program a vzťah. Pre KDH boli takými napríklad vážne návrhy potrebných zlepšení na Slovensku. Zaviesť podporu rodinnému podnikaniu, zaviesť ochranu oznamovateľov korupcie, to znamená tých odvážnych a statočných, ktorí chcú bojovať s korupciou a dnes bývajú prvými likvidovanými. Zlepšiť pomery vo vzdelávaní, vytvoriť podmienky pre zamestnávanie mladých, bo-

jovať s úžerou obmedzením dnes neúmerných úrokov pri spotrebiteľských úveroch, chrániť malé firmy ako subdodávateľov pri verejnom obstarávaní. Ľudia istoty, ako sú pravda a práca, potrebujú, rovnako ako spravodlivosť a každodenný chlieb pre deti, pre rodiny.

Ľudia budú potrebovať aj novú hlavu štátu. Okrem toho, že prezident je symbolom Slovenska, má aj množstvo praktických a reálnych funkcií... Rozhodli ste sa nominovať Pavla Hrušovského. Je to seriózny a akceptovaný politik, ale z prostredia vašej strany už tretí aktuálny kandidát na prezidenta. Okrem toho sa do volieb hlási ešte niekoľko pravicových kandidátov a zo strany ľavice iba jeden, Robert Fico. Myslíte si, že sa v Smere-SD množstvu kandidátov pravice skôr tešia, alebo sa obávajú vašej širokej ponuky v prvom kole volieb?

Čo sa týka budúceho roka a prezidentských volieb, ide aj o symboliku, ale aj o obsah, ktorý je rozhodujúci. Prezident, to nie je len nejaký honor...

... teda pravica má symbolicky také veľké množstvo kandidátov a ľavica len Roberta Fica?

Neviem, či je to sila alebo slabosť ľavice. Som presvedčený, že je to skôr slabosť. Zdanlivá sila, ale zároveň aj nervozita, neistota, odkazy o tom, že aj keby Smer-SD v prezidentských voľbách nevyhral, ide ďalej do parlamentných volieb v roku 2016. Na Slovensku máme prezidenta, ktorý bol pravou rukou Vladimíra Mečiara. Súvisí to aj s tým, že v roku 2004 stáli v druhom kole volieb proti sebe práve oni dvaja. Som presvedčený, že Slovensko si zaslúži lepšieho prezidenta.

Pavla Hrušovského?

Pavol Hrušovský je kandidát na dobrého prezidenta. Prezidenta, ktorý ctí ústavu, aby garantoval stabilitu a funkčnosť ústavných orgánov. To je jeho prvá a primárna zodpovednosť. Mali sme prezidenta, ktorý dva roky nedbal o to, či Slovensko bude mať ústavne platne zvoleného

generálneho prokurátora. Ktorý zablokoval Ústavný súd, aby vôbec nemohol rozhodovať o tom, či mal, alebo nemal byť vymenovaný doktor Čentéš. Toto nie je výraz primárnej zodpovednosti za chod štátu, ale vlastného záujmu a presvedčenia. Pavol Hrušovský je skúsený. Je to človek, ktorého stopu a výkon môže verejnosť vnímať ako prínos pre stabilitu, politickú kultúru a riešenie kríz. Či už to bolo v období, keď bol na čele parlamentu Jozef Migaš, alebo po Richardovi Sulíkovi, keď bolo treba stabilizovať pomery a doviesť Slovensko k pokojným a demokratickým predčasným voľbám 2012.

Na to, aby sa postavil Robertovi Ficovi, musí Pavol Hrušovský najskôr premôcť všetkých ostatných pravicových kandidátov...

Medzi pravicovými kandidátmi možno badať pluralitu, to nemusí byť slabosť sama osebe. Ale prvé kolo volieb bude z tohto pohľadu primárkami. Jediný spomedzi známych kandidátov, ktorý spája, má podporu troch parlamentných klubov, je Pavol Hrušovský. Podľa mňa vyhrá ten, kto spojí viac voličov. Pavol Hrušovský tento potenciál, túto schopnosť a už aj viditeľný predpoklad reprezentuje. Je spoločným kandidátom stredopravých strán. Ja mu, samozrejme, prajem úspech a budem robiť všetko preto, aby na Slovensku takýto dobrý prezident bol. Lebo od neho závisí veľa v ďalších rokoch. Už len to, že máme vládu jednej strany, parlamentnú väčšinu jednej strany, to, že Smer-SD dominuje v oblastiach verejného obstarávania, kontroly hospodárenia prostredníctvom Najvyššieho kontrolného úradu, že zvolil generálneho prokurátora, ako sa sám rozhodol, že sú regióny zafarbené do červena, to všetko si vyžaduje isté vyvažovanie. A prezident môže byť veľmi účinným reprezentantom vyváženého, konštruktívneho a zodpovedného postoja. Slovensko potrebuje takého prezidenta.

Experti KDH na rade hnutia v Banskej Bystrici (2013)

Odovzdanie pamätnej medaily KDH Jurajovi Mikušovi
(Snem KDH, Ružomberok 2012)

Zostava členov Rady KDH pred budovou sídla hnutia v Bratislave (2012)

Fašiangy KDH vo Vranove nad Topľou (2014)

Folklorný súbor Lipovec

S priaznivcami a členmi hnutia

Príjemná atmosféra po fašiangovom programe

Počas neformálnej diskusie s hudobným doprovodom FS Vranovčan

ochranu
radičnej
rodiny

NAM 2

AK

2. KAPITOLA

NA RODINE NÁM ZÁLEŽÍ

Tri súvislosti jedného dátumu

26. marec 2012

25. marec je v našich kalendároch dôležitým dátumom. A nielen pre tých, ktorí ako ja majú za blízkych ľudí nositeľov mena Marián. Sviatok Zvestovania Pána, ktorý ohlasuje o deväť mesiacov sviatkov Jeho narodenia – Vianoce, je pozvaním k úcte počatého dieťaťa. Každý z nás prešiel týmto bodom, touto bránou do človečenstva. Život je prvou a základnou hodnotou. Ak život nie je absolútny, potom je relatívne všetko.

Úcta k životu a rešpektovaniu dôstojnosti každej ľudskej osoby je pre kresťanský humanizmus východiskom, cestou i cieľom každého úsilia. Ochrana života je prvou hodnotou, o ktorú sa opiera systém univerzálnych ľudských práv. Ľudský život začína počatím. Preto účinná ochrana práv nenarodených detí predstavuje dôležitú a neoddeliteľnú súčasť ľudskoprávnej agendy slobodnej spoločnosti a demokratického štátu. Každý z nás bol dieťaťom; od vzťahu dospelých k deťom – aj pred ich narodením – závisí charakter a budúcnosť každého národa a spoločenstva. Preto treba stáť na strane najslabších, chrániť inštitúciu manželstva, podporovať rodinu ako základnú bunku spoločnosti a rozvíjať kultúru života.

25. marec 1988 patrí k najsilnejším inšpirujúcim momentom v moderných dejinách Slovenska. Bratislavský Veľký piatok ako verejné modlitbové zhromaždenie sa stal dovtedy najmasovejším vystúpením v zápase o náboženské práva a občianske slobody v rámci Československa. Potvrdzuje, že náboženská viera robí ľudí citlivými a silnejšími aj pre občiansku angažovanosť a zodpovednosť. Hoci sviečková manifestácia bola brutálne potlačená komunistickým režimom, výrazne prispela k jeho pádu a k politickej a spoločenskej zmene u nás a v Európe.

Režim sa najviac obával toho, že ľudia prestanú mať strach z monopolu moci. Wojtylovský odkaz „Nebojte sa!“ prebúdza veriacich i neveriacich. A narastal. V tom čase už desať rokov neúnavne pôsobil poľský pápež, svedok nádeje. Duchovná revolúcia dávala do pohybu skupiny a hnutia hlavne v strednej Európe. Na druhý deň, na Bielu sobotu vtedajší parížsky arcibiskup Jean Marie Lustiger vo francúzskom rozhlase o. i. povedal: „Náboženská obnova v strednej a východnej Európe je najvýraznejšou udalosťou súčasných dejín. Opravdivá ochrana slobody

a ľudských práv v týchto národoch je ich živá viera, ktorá je ich oporou.“ Odvaha, ohlas a nádej sviečkovej manifestácie rezonovali v médiách celej Európy. Európsky parlament prijal v apríli 1988 podpornú rezolúciu. Po prvýkrát bolo mesto Bratislava uvedené v oficiálnom dokumente politickej inštitúcie Európskych spoločenstiev, budúcej EÚ.

Treba nám na odkaz BVP pamätať, rozvíjať a šíriť ho. Pamätať, lebo je to dôležitá súčasť našej identity, lebo sloboda a demokracia nie sú samozrejmosťou. Sú a zostávajú ovocím ľudského úsilia a zodpovednosti. Rozvíjať ich treba upevňovaním spravodlivosti, vzdelaním a výchovou mládeže k zodpovednosti, humanizáciou vzťahov a rozvojom tvorivej kultúry. Každý signál solidarity bol pre nás v rokoch komunizmu povzbudením a podporou. Dnes treba dvíhať hlas na obranu nespravodlivo stíhaných a prenasledovaných – či je to v Bielorusku, Číne, Vietname, v Iráne, na Kube alebo v iných krajinách. Je to naša podlžnosť za dar slobody. Ale je to aj náš záujem, lebo solidarita a dobro sa vyplatia. Najhlbšia solidarita je solidarita svedomí.

Nezabudnuteľný zážitok o sile takejto solidarity som mal v piatok 23. marca, keď som spolu s účastníkmi cesty spomienkovým vlakom z Popradu do Osvienčimu stál pred celou, v ktorej hladoval a skončil františkán Maximilián Kolbe.

Dal za obeť svoj život, aby zachránil spoluväzňa – otca detí. V tomto vyhadzovacom tábore bolo zavraždených viac než milión ľudí. Mrazivým pre mňa bolo svedectvo 88-ročnej Edity Grossmanovej, ktorá tri a pol roka prežívala hrôzy Auschwitzu. 25. marec 1942 reprezentuje dátum prvej deportácie Židov zo Slovenska do táborov smrti. Celkovo ich zahynulo 70 tisíc. Bol to čas, keď človek strácal človeka – čas vojny, nenávisti, likvidácie „tých druhých“. Pre mnohých to bol čas odporu voči moci a solidarity s trpiacimi, ale pre mnohých pokračovala doba ľahostajnosti. Ľahostajnosť je sestrou zla, je zanedbávaním dobra.

Ale aj malé svetlo prekonáva hlbokú tmú. Tak to bolo počas temna nacizmu i komunizmu. Tak to bolo v čase impéria starovekého Ríma, tak je to aj pri etickom relativizme 21. storočia. Čo je autenticky kresťanské, je zároveň hlboko ľudské. Potrebujeme začínať takéto svetlá poznania, pravdy a nádeje.

Nech svetlo Vzkriesenia pomáha človeku znovu nachádzať človeka – jedinečnú a neopakovateľnú osobu v každej ľudskej bytosti. Požehnanú Veľkú noc všetkým!

...Rada KDH považuje za dôležité pripomenúť, že najzákladnejším ľudským právom, bez ktorého ostatné práva strácajú zmysel, je právo na život. Ak život nie je absolútnou hodnotou, potom je všetko relatívne. Osoba človeka vzniká počatím a patria jej neodňateľné práva. Chrániť najslabších je základom skutočnej solidarity a spravodlivej sociálnej politiky. KDH od svojho vzniku považuje úctu k dôstojnosti každej ľudskej osoby za cieľ, za kritérium a za cestu pri realizácii politiky vo všetkých oblastiach a na všetkých úrovniach verejnej správy. KDH obhajuje tento princíp aj na európskej a medzinárodnej pôde. Aktívne podporujeme európsku petíciu za ochranu života OneOfUs (Jeden z nás). Odmietame odopieranie základného ľudského práva v mene kvality života či nových foriem tzv. reprodukčných práv a sexuálneho zdravia...

(UZNESENIE RADY KDH, 21. SEPTEMBER 2013, KOŠICE)

Prijatie kubánskeho disidenta Guillerma Fariñasa v NR SR

S dcérou väznenej ukrajinskej expremierky Yulie Tymoshenkovej

0 veľvyslancoch a dúhovom pochode

11. jún 2012

Ako občan i ako predstaviteľ verejného života dovoľujem si poukázať na rozporuplnosť listu, ktorým 17 veľvyslancov vyslovuje morálnu a praktickú podporu požiadavkám LGBT komunity v Slovenskej republike a Dúhovému pochodu homosexuálov, ktorý sa konal 9. júna 2012 v Bratislave. V samotnom liste veľvyslanci konštatujú: „Členovia LGBT komunity ako občania Slovenska požívajú všetky právne záruky vyplývajúce z členstva v Európskej únii.“

Slovensko plne rešpektuje všetky svoje medzinárodné ľudsko-právne záväzky. Na Slovensku platí zákaz diskriminácie a Ústava SR garantuje rovnosť pred zákonom pre každého. Niektoré požiadavky LGBT komunity však idú nad tento rámec a nie sú súčasťou právnych poriadkov ani v niektorých krajinách, ktorých veľvyslanci sú pod listom podpísaní.

Považujem túto opakovanú iniciatívu skupiny veľvyslancov za neprimeranú. Občania ju môžu vnímať aj ako zasahovanie do vnútorných záležitostí Slovenskej republiky. List nie je komunikáciou občianskou, ale zahraničnopolitickou, keďže signatárom je oficiálna a splnomocnená štátna a inštitucionálna reprezentácia. Ako člen vlády som v minulom roku obdobne považoval podporný list viacerých západných veľvyslancov, obhajujúci záujmy zahraničných farmaceutických firiem pri úprave našej liekovej legislatívy, za neprijateľný spôsob komunikácie zahraničnej diplomacie s vládou SR po tom, čo v tejto veci nepochodili u ministra zdravotníctva ako navrhovateľa novely zákona o lieku.

Oceňujem zvlášť skutočnosť, že medzi signatármi nie je ani jeden veľvyslanec zo susedných visegradských krajín, teda Českej republiky, Maďarska a Poľska. Z tohto pohľadu je povzbudením tendencia, ktorá potvrdzuje, že stále viac partnerských krajín a ich reprezentácií považuje Slovensko nielen za suverénnu krajinu, ale aj za krajinu zrelú demokraticky a zodpovedne riešiť uvedené záležitosti vo svojom ústavnom a právnom rámci.

Charta základných práv EÚ jasne deklaruje, že **právo uzavrieť manželstvo a právo založiť si rodinu sa zaručuje v súlade s vnútroštátnymi zákonmi**. V tejto súvislosti si dovoľím pripomenúť, že Národná rada SR práve pred 10 rokmi, v roku 2002 prijala **Deklaráciu NR SR o zvrchovanosti členských štátov Európskej únie a štátov kandidujúcich na členstvo v Európskej únii v kultúrno-etických otázkach**. KDH považuje za dôležité, aby hlavné princípy, obsiahnuté v uvedenej Deklarácii, patrili v zmysle zásady subsidiarity do výlučnej právomoci členských štátov EÚ. Ide o nasledujúce otázky:

1. ochrana života a dôstojnosti ľudskej bytosti od počatia až po smrť,
2. ochrana rodiny a inštitúcie manželstva ako základu spoločnosti,
3. ako aj rozhodovania o veciach s tým súvisiacich v oblasti zdravotníctva, výchovy a vzdelávania.

Európska únia nepotrebuje centralizáciu, ale subsidiarizáciu, teda prehĺbovanie a dôsledné rešpektovanie osvedčeného princípu subsidiarity v záujme občianskej slobody a medzinárodnej spolupráce a integrácie.

Biznis s mŕtvolami I.

12. december 2012

Nemôžem akceptovať, ak niekto pod rúškom vedy a edukácie organizuje výstavu, na ktorej vystavuje pozostatky tiel ľudí, ktorých pôvod nie je jasne preukázateľný. Dokonca existujú indície, že ide o telá a telesné orgány politických väzňov z komunistickej Číny.

Ak sa ľudské práva v krajine ctia a dodržiavajú, je splnená základná podmienka na dôstojný život občanov. A všetky ďalšie potreby, výzvy a problémy – či už ide o ekonomické, sociálne, bezpečnostné, kultúrne a ďalšie – sa dajú v takomto prostredí ľahšie a účinnejšie riešiť.

Ľudské práva majú univerzálny charakter a prináležia každému. Prvým spomedzi základných práv je právo na rešpektovanie a ochranu dôstojnosti človeka. Toto právo sa vzťahuje na ľudskú bytosť aj po smrti. Vystavovanie tiel mŕtvych ľudí bez ich predchádzajúceho súhlasu a za účelom zisku je protiprávne a nemorálne.

Takáto výstava, akú v podobe The Human Body Exhibition hostí Slovensko v Bratislave, bola zakázaná vo viacerých štátoch, o ktorých charaktere nemusíme polemizovať, či sú, alebo nie sú demokratické a právne, napríklad vo Francúzsku, USA alebo Izraeli. Je otázne, či sa kompetentné slovenské orgány dôsledne a zodpovedne touto záležitosťou zaoberajú, ak vôbec sa ňou seriózne zaoberajú. Aj z toho dôvodu podávam na pôde parlamentu verejnú interpeláciu, vzťahujúcu sa na problémovú výstavu.

Téma ochrany ľudských práv rezonuje zvlášť 10. decembra, keď si každoročne pripomíname Medzinárodný deň ľudských práv. S viacerými mimovládnyimi organizáciami sme v Bratislave usporiadali verejné zhromaždenie. Apelovali sme na organizátorov výstavy The Human Body, aby preukázali pôvod tiel. A ak tak neurobia, aby okamžite ukončili výstavu a neobohacovali sa na smrti iných.

Pri tejto príležitosti sme prostredníctvom médií na tlačovej besede spolu s Pavlom Hrušovským a s europoslancami Annou Záborskou a Miroslavom Mikolášikom apelovali na dodržiavanie ľudských práv, osobitne v oblasti občianskej

a náboženskej slobody vo svete a v Európe a na ochranu a obhajobu manželstva a rodiny.

Upozornili sme na to, že SMER-SD hovorí niečo iné doma a iné v Európskej únii. Jasne to dokazuje aj správa europoslankyne Moniky Flašíkovej-Beňovej, ktorou sa na európskej pôde snaží posunúť **homosexuálne partnerstvá na úroveň klasickej rodiny**.

Život, sloboda a dôstojnosť každého z nás spolu súvisia. Preto nás vyzývajú k zodpovednosti za úctu a ochranu základných ľudských práv u nás doma, v Európe i vo svete.

Biznis s mŕtvolami II.

16. december 2012

Interpeloval som ako poslanec NR SR ministra vnútra a generálnu prokuratúru, aby pomenovali kroky, ktoré urobili na prešetrenie a preverenie informácií o nezákonnom pôvode a použití tiel použitých pre výstavu The Human Body v Bratislave.

Viacerí sa k môjmu predošlému blogu (Biznis s mŕtvolami) vyjadrili, prečo reagujeme „až“ teraz, keď sa výstava chýli ku koncu.

Nereagujem „až“ teraz. Výstavu kritizovali priebežne rôzne humanitárne a neziskové mimovládne organizácie a niektoré inštitúcie. Po rôznych apeloch, kde boli iniciátormi a spolutvorcami aj ľudia z prostredia KDH, som očakával zodpovedné konanie kompetentných orgánov štátnej správy. Keďže k tomu nedošlo, zvolili sme 10. december ako deň verejnej výzvy aj pre organizátorov výstavy. Tento deň je Medzinárodným dňom ľudských práv. Symbolicky – žiaľ, negatívne, sa k nemu postavila vláda Roberta Fica. Výstavu nezrušila, navyše umožnila predĺžiť jej termín. Kroky, ktoré som považoval za potrebné a vykonal, boli tieto:

- verejný protest 10. decembra 2012;
- interpelácia na ministra vnútra Róberta Kaliňáka;
- výzva na Generálnu prokuratúru;

Očakávam odpovede, najneskôr v ústavnom termíne 30 dní. Prikladám plné znenie Interpelácie na ministra vnútra a taktiež plné znenie listu zastupujúcemu generálnemu prokurátorovi.

Spolu s mnohými občanmi zdieľam rozhorčenie nad nečinnosťou slovenských štátnych orgánov. Alebo je to inak, iba o tom nevieme? Budem verejnosť informovať o obsahu odpovedí.

Život, sloboda a dôstojnosť každej ľudskej osoby spolu súvisia. Majú byť rešpektované a chránené. A to je zodpovednosťou každého z nás, zvlášť tých, ktorí majú oprávnenia rozhodovať a konať v mene a v záujme demokratického štátu.

Drogoví díleri oslavujú!

26. jún 2013

26. jún je Medzinárodný deň boja proti drogám a obchodovaniu s nimi. Deň predtým strana SMER-SD za podpory SaS k tomuto celosvetovému úsiliu „prispeli“ znížením trestnej sadzby za drogovú kriminalitu. Drogoví díleri na Slovensku a v jeho okolí oslavujú!

V tomto období predstavitelia vládnej moci a strany často rečia o 1 150. výročí príchodu byzantskej misie k našim predkom. Žiaľ, sú to väčšinou len prázdne slová, pompézne reči, politický marketing...

V zmysle cyrilo-metodského duchovného dedičstva, na ktoré sa odvoláva Ústava SR, ale aj v zmysle našej vlastnej zodpovednosti, je potrebné rozlišovať, čo je dobré a čo zlé, prijímať zákony tak, aby napomáhali spoločnému dobru, aby boli v súlade s prirodzeným právom. Prirodzené zákonitosti sa nedajú prehlasovať ani absolútnou, ani relatívnou, ani kvalifikovanou alebo inou väčšinou. A toto prirodzené právo vychádza z dôležitosti ochrany života, manželstva, rodiny, zo zodpovednosti za výchovu detí, ktorá je primárne zodpovednosťou rodičov, z ochrany svedomia, potreby skutočnej solidarity a účinnej spravodlivosti. Prirodzené právo sa opiera o zdravý rozum a o fungujúce svedomie, pretože to sú prirodzené dary, ktorými každý disponuje a má disponovať pre službu sebe a spoločnosti.

Právo musí vychádzať z jasných princípov. Ak sa ich držíme, jednotlivcom a celej spoločnosti to pomáha žiť lepšie. Starí Rimania hovorievali: „Zachovaj poriadok a poriadok ti bude slúžiť.“ Položme si otázku: **Sú drogy dobrá alebo zlá vec?** Odborníci a lekári sa zhodujú, že drogy majú veľa negatívnych účinkov. Môžu liečiť, a tam je veľmi dôležitá odborná stránka; ale pri všeobecnom použití majú hlavne škodlivé účinky, zvlášť na mladých ľuďoch.

Jednou z najťažších skúseností je stretnúť utrápeného rodiča, otca či matku, ktorí sa sužujú pre svoje dieťa upadnuté do závislosti na drogách. Drogová závislosť zotročuje človeka. Ako poslanci máme vytvárať dobré podmienky. Podmienky, ktoré sťažujú zneužívanie drog. Podmienky, ktoré budú chrániť obeť a budú trestať ľudí, čo na slzách, na závislosti, na biede iných bohatnú.

Znižovanie trestných sadzieb za drogy považujem za chybu. Za chybu a problém pre mladých ľudí, pre ich rodičov, rodiny a priateľov. Za chybu a nešťastie pre našu spoločnosť.

Skúsme urobiť analógiu: Ak je na cestách rozšírené alebo rastúce pirátstvo, tak pribúdajú zranení a mŕtvi. Je riešením zvyšovať maximálnu povolenú rýchlosť alebo zmäkčovať podmienky pre disciplínu v doprave? Nie. Je potrebné sprísniť zákon a je potrebný dôsledný postup polície voči cestným pirátom. Prečo teda v prípade drog reagujeme opačne? Ani mne a verím, že ani väčšine z nás nie sú ľahostajní mladí ľudia, ktorí prepadli drogám. Je mi ich úprimne ľúto. Otváraním brány pre drogy im nepomôžeme. Práve naopak. Pomôžeme však dílerom drog. Tí budú bohatnúť, tým sa bude pôsobiť ľahšie. Ruky zákona sa budú báť menej.

Naše deti potrebujú ochranu pred drogami, nie ich ľahšiu dostupnosť a šírenie. Preto som spolu s poslancami KDH a mnohými ďalšími zásadne proti zníženiu sadzieb za drogovú trestnú činnosť.

NR SR schválila novelu Trestného zákona 25. júna 2013 s podporou poslancov strany SMER-SD a SaS. Jej schválením došlo k zníženiu dolnej hranice trestnej sadzby trestu odňatia slobody zo 4 na 3 roky za spáchanie trestného činu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi. Takýmto znížením dolnej hranice trestnej sadzby je možné páchateľom drogovej trestnej činnosti podmiennečne odložiť výkon trestu odňatia slobody s probačným dohľadom v skúšobnej dobe na slobode.

Na rodine záleží

SITA 7. september 2013

V stredu rokovala ľudskoprávna rada vlády o Celoštátnej stratégii ochrany a podpory ľudských práv. Vláda o nej mala rokovať tento mesiac, ale napokon má byť predložená až v júni. Ako hodnotíte toto rozhodnutie?

Ako nateraz čiastočné víťazstvo rozumu a ako nádej na rovnaký výsledok aj v júni. Smer odkladá ťažké konsolidačné opatrenia a svoje kontroverzné návrhy na neskôršie – po prezidentských voľbách.

A postoj ministra Miroslava Lajčáka?

Dal prednosť ďalšiemu odbornému dialógu a vyvažovaniu dokumentu, ktorý je dnes písaný z pozície rodovej ideológie. Ako predseda KDH som mu osobne vyjadril výhrady a stanovisko hnutia a podobne zmýšľajúcich ľudí, ktoré volá po zásadnom prepracovaní stratégie.

Mala význam činnosť mimovládnych organizácií či list Konferencie biskupov Slovenska?

Zaiste, každý hlas a zodpovedný postoj má význam a prínos. Miera zodpovednosti každého je daná vplyvom, ktorý má. Nielen pri volebnej urne, ale denno-denne. Aj výzva, rozumný e-mail, konštruktívny list je postojom. Výsledkom je zmena prístupu predkladateľa k významu doterajšieho neprijateľného návrhu. Z celoštátnej stratégie pre schválenie vládou sa stal východiskový dokument a nakoniec len odborný podklad. A to je evidentná zmena, ktorá otvára priestor pre zásadné a potrebné zmeny a pre oveľa širšiu spoločenskú diskusiu.

Prijíma vláda konštruktívne návrhy opozície?

Zatiaľ od opozície neprijala nič, ani personálne, ani legislatívne návrhy, s výnimkou splnomocnenca vlády pre rómsku agendu od OLaNO. Alebo naše

návrhy následne kopíruje, lebo vlastné lepšie riešenia nemá. Je to výraz ješitnosti a malosti. Robert Fico však rozumie tlaku verejnej mienky. S podporou občanov, oponujúcich politikov, cirkvi a mimovládnych organizácií boli zastavené návrhy, ktoré by uškodili Slovensku. Napríklad projekt Megakasína pri Bratislave, zavedenie potratovej tabletky, zmena originálnej cyrilometodskej euromince, presunutie sviatku Sedembolestnej, zmena zákona pre škandalózne financovanie PPC a podobne. Pritom nikto nehovorí o národnoštátnych záujmoch Slovenska a o istotách pre ľudí častejšie ako Robert Fico.

Prečo vláda potrebuje novú stratégiu ľudských práv?

Lebo sa tak rozhodla. A zrejme si to želajú Smeru blízke skupiny v zahraničí a doma.

Ale jej prijatie bolo plánované už v minulom volebnom období.

Odvolávanie sa na predchádzajúce vládne obdobie neobstojí, pretože obsah, zameranie, základ stratégie je iný. My sme v Radičovej vláde opakovane odmietli vytvoriť osobitný výbor pre LGBT agendu a pre nadštandardné práva homosexuálov. Ficova vláda, naopak, tento výbor vytvorila okamžite a rodovú rovnosť prijala ako základné východisko k agende ľudských práv a národnostných menšín. To tu doteraz nebolo. A už zahájila aj zmeny v legislatíve a vo financovaní projektov v sociálnej oblasti. V Trestnom zákone je napríklad kategória činov na základe sexuálnej orientácie od leta tohto roku riešená nadštandardne.

Nie je to súčasť európskej integrácie a politiky EÚ?

Nič v rámci európskeho a medzinárodného práva dnes nezaväzuje Slovensko k prijímaniu nových práv na báze rodovej rovnosti. Je tu politický a ideologický tlak socialistov a liberálov a niektorých inštitúcií, mylné spájanie modernizácie spoločnosti s oslabovaním, odmietaním a redefinovaním tradičných hodnôt a inštitúcií. Zmluva o EÚ nás viaže k rovnosti mužov a žien. A to je obrovský rozdiel v porovnaní s rodovou ideológiou. Dokonca aj niektoré západné diplomacie a bohaté organizácie financujú v rámci rodovej ideológie nadprácu a projekty nielen v Afrike, ale aj na Slovensku. Robia tak spolu s vládou Smeru. Na etický relativizmus sa však dopláca, história je plná príkladov.

Slávnostné odovzdávanie ceny Antona Neuwirtha za ochranu života

Počas Národného pochodu za život v Košiciach

Robert Fico však rozumie tlaku verejnej mienky. S podporou občanov, opo-
nujúcich politikov, cirkvi a mimovládnych organizácií boli zastavené návrhy, ktoré
by Slovensku uškodili.

Nie je postoj KDH zastaralý, prekonaný vývojom?

Pravda nikdy nie je anachronická či nemoderná. Naopak, pravda o človeku,
o spoločnosti, o svete nás oslobodzuje. Skutočná sloboda bez pravdy nie je možná.
Osvedčené hodnoty, ktoré nás spájajú aj pre politický život, sú nadčasové. Sú plat-
né, lebo sú prirodzené, nezávisia od názorov ľudí či hlasovania parlamentov. Nie
sú vždy populárne, ale sú základom dôstojnosti človeka. KDH je tu vďaka vernosti
skutočným hodnotám. A bude užitočné, ak ich bude presadzovať do života. Podpo-
rujeme modernizáciu ako obnovu a aktualizáciu osvedčeného a univerzálneho, nie
ako ich odmietnutie. Napríklad úcta k životu človeka je nevyhnutná od počiatku, už
pred narodením, či nie? Ak život nebude pre nás absolútnou hodnotou, potom je
relatívne všetko.

Máte nejaké riešenia pre súčasné trendy?

V spoločnosti sú vždy nejaké trendy. Buď ich len komentujeme, alebo aj
formujeme. Kresťanská demokracia sa opiera o etiku a presvedčenie, ktoré je zá-
kladom demokracie a tolerantnej spoločnosti. O princípy zodpovednej slobody,
spravodlivosti na báze pravdy a dôstojnosti každej osoby, rovnosti na báze bratstva
a solidarity. Je to inšpirácia od čias Krista, ktoré meriame našim letopočtom. Cestou
k perspektíve národa a spoločnosti je ochrana manželstva a podpora rodiny. Na
rodine nám záleží. Preto sme presadzovali mnohé opatrenia, ako sú odpočítateľné
položky pri daniach, asignácia dane pre rodičov na dôchodku, podpora pre matky
a otcov s deťmi. Navrhujeme osobitným zákonom zlepšiť podmienky pre rodinné
podnikanie. Čo je totiž dobré pre rodinu, je dobré aj pre spoločnosť a štát. Teda pre
každého z nás, aj tých, čo žijú inak, osamelí či mimo rodiny.

Postačuje to, stačí dnešný právny stav pre vitalitu rodiny?

Zákon všetko nevyrieši. Základom je morálne svedomie a zdravý rozum.
A to je o výchove a vzdelávaní. Dôležité je, ako chceme naplňovať slobodu osobnú
a spoločenskú. Rodina je kolískou pre život a domovom pre lásku. Tam z bytosti
vyrastá občan a z osoby osobnosť. Tam sa maturuje z medzigeneračnej solidarity.

Partnerstvá dvoch či viacerých osôb rovnakého pohlavia nemôžu nahradiť jedinečný zväzok muža a ženy. Túžba nezakladá právo.

Ale na západe dnes takéto zákony pribúdajú.

Za partnerstvom homosexuálov nasleduje právo na adopciu detí. Tam môžeme pozorovať nové, tzv. dynamické práva, škodlivý súdny aktivizmus či vznik juvenilnej justície. Prvú inštitúciu v ľudských dejinách treba chrániť v záujme človeka a celej spoločnosti. Je to rozumné. A čo je rozumné, to sa aj vyplatí. Antickí Gréci vedeli, že výsledkom rozumu je dobro. Dnes sa mení a stráca pôvodný význam slov. Ukončenie tehotenstva sa nazýva prerušením. Pravdu nazývajú uhlom pohľadu. Stratégia stavia kvalitu a dôstojnosť života nad samotnú ochranu života. Ako chceme na Slovensku riešiť demografickú, finančnú, ekonomickú, ba morálnu krízu, ak nie skrz rodinu? Kde sa naučí občan lepšie osobnej zodpovednosti, ak nie v rodine? Ak zdravé, nie choré bunky vo vlastnom tele sú každého záujmom, nemá to byť rovnako aj s organizmom celej spoločnosti? Lebo rodina je základ. Kto naruší základ, naruší všetko. Práve v čase oslabovania manželstva a rodiny chceme ponúkať konkrétne systémové riešenia na jeho ochranu a podporu. Určite by pomohlo ústavné ukotvenie manželstva ako jedinečného zväzku muža a ženy, aby mu iné zväzky nemohli byť dávané na roveň. Lebo na rodine nám záleží, tam je istota pre človeka. A verím, že takých je nás väčšina. V takomto prístupe sú bezpochyby aj národné a štátne záujmy Slovenska.

Nič v rámci európskeho a medzinárodného práva dnes nezaväzuje Slovensko k prijímaniu nových práv na báze rodovej rovnosti. Je tu politický a ideologický tlak socialistov a liberálov a niektorých inštitúcií, mylné spájanie modernizácie spoločnosti s oslabovaním, odmietaním a redefinovaním tradičných hodnôt a inštitúcií. Zmluva o EÚ nás viaže k rovnosti mužov a žien. A to je obrovský rozdiel s rodovou ideológiou.

Minister Lajčák hovorí o právach 21. storočia. Čo to znamená?

To nech vysvetlí on. Lebo manželstvo je rovnako chápané v celých dejinách. Základné práva sú univerzálne. Nepotrebuje redefiníciu, ale úctu a realizáciu. Treba vždy pamätať, že každé právo znamená aj povinnosť a zodpovednosť. Mentalita jednostranných práv neobstojí, je konzumne, žiadateľsky nastavená. Potrebujeme rovnováhu práv a povinností. Potrebujeme etiku zodpovednosti.

Majú ešte kresťania čo povedať v tomto období nárastu pozitívneho práva?

Určite. Prirodzené právo či objektívna pravda sa nedajú prehlasovať. Ľudskú podstatu neprerobili ani triedne či rasové ideológie minulého storočia. Čo je autenticky kresťanské, je zároveň hlboko ľudské. O úcte k dôstojnosti každého človeka svedčí presvedčenie, že ľudský život má nesmiernu a nenahraditeľnú cenu, že duša je hodna viac ako celý svet. Robert Schuman, iniciátor európskej integrácie a Rímskeho dohovoru o ľudských právach, či Martin L. King, bojovník proti rasizmu v USA, boli hlboko veriaci ľudia. Pre lepšiu Európu či Ameriku nehlásali ideológie, ale spolupatričnosť. Nestavali gilotíny ani gulagy pre názorových odporcov, ale pozývali k spolupráci. Odmietali etický relativizmus, ktorý sa dnes tak rozmáha. Z ich dedičstva žije dnes naša sloboda a právo.

Čo sa teda bude spájať podľa vás s naším storočím, aké budú jeho nosné témy?

Charakter a vývoj 21. storočia určia záležitosti okolo svedomia a rodiny. Svedomie je základom osobnej slobody a dôstojnosti. Ak sa demokracia nemá stať totalitou väčšiny, musí rešpektovať právo na výhradu svedomia občana pri zásadných otázkach života a presvedčenia. Preto KDH vytrvalo obhajuje toto právo doma, v Európe a vo svete. Preto sa ozývame pri prenasledovaní a diskriminácii pre náboženské presvedčenie vo svete, ktoré má rôzne podoby v krajinách totalitných, rozvojových a demokratických. Preto som si politicky adoptoval väzňa svedomia Alfreda Battistu a jeho rodinu na Kube, keď bol Castrovým režimom odsúdený na 14 rokov žalára. Rodina je miestom, kde vzniká život a kde sa s láskou prijíma dieťa – nový človek a nová nádej. Dieťa má nárok na rodinu. Naopak to neplatí. Život a rodina sa dovolávajú jeden druhého. Súčasné storočie môže byť lepším ako to predchádzajúce, ak v ňom bude viac ľudskosti a viac solidarity. A práve o tom sú témy svedomia a rodiny. Odpoveď a vývoj závisia od každého z nás, nielen od vlády či úradníkov.

Pozvanie poslancov k podpore ochrany manželstva

14. január 2014

Vážená pani poslankyňa, vážený pán poslanec,

10. septembra 2013 som listom pozval na dvojstranné rokovania o ústavnej ochrane manželstva predsedov politických strán zastúpených v Národnej rade Slovenskej republiky. Konzultácie, prebiehajúce postupne v období do konca roka, potvrdili rozmanitú mozaiku základných názorov vo väčšine poslaneckých klubov, ale aj zhodu či blízkosť vo vnímaní dôležitosti manželstva a jeho podpory a ochrany v našom štáte. Manželstvo ako zväzok muža a ženy a jeho primerané ústavné ukotvenie v slovenskom právnom poriadku podporuje aj výrazná väčšina občanov. Desatisíce občanov vyjadrili tento postoj verejne pri Národnom pochode za život v Košiciach, ktorý podporili mnohé neziskové organizácie a cirkvi na Slovensku. Vzhľadom však na stále častejšie spochybňovanie jedinečnosti a dôležitosti rodiny v domácom a v medzinárodnom prostredí považujem spolu s mnohými spoluobčanmi a predstaviteľmi verejného života za nanajvýš aktuálne a potrebné, aby parlament Slovenskej republiky tieto skutočnosti zodpovedne reflektoval aj v Ústave Slovenskej republiky.

Priložený návrh doplnenia ústavy týkajúci sa ochrany manželstva nevnáša zásadnú obsahovú zmenu do slovenského právneho poriadku. Ide však o posilnenie a stabilizáciu súčasného stavu. Návrh bol formulovaný v spolupráci s tímom odborníkov na právo. Ak bude podporený kvalifikovanou väčšinou NR SR, posilní univerzálne hodnotové a kultúrne východiská, ktoré sú vlastné slovenskému právnomu poriadku.

Ústavné definície manželstva ako zväzku muža a ženy obsahujú napríklad ústavy Poľska, Litvy či Maďarska. Za ústavnú ochranu manželstva ako zväzku muža a ženy hlasovali v decembri 2013 občania Chorvátska v referende.

Vážená pani kolegyňa /vážený pán kolega, ak podobne vnímate aktuálnosť tejto témy a chcete osobne podporiť túto snahu, pozývam Vás k spoločnému postu-

pu a k podpisu Návrhu zmeny Ústavy SR v Kancelárii podpredsedu Národnej rady SR v priebehu nasledujúceho mesiaca do 14. februára 2014. Som pripravený prijať pozvanie na konzultácie o tomto návrhu a postupe, jednotlivo či v rámci poslaneckých klubov. Následne bude návrh novely Ústavy SR predložený do podateľne Národnej rady SR ako spoločný návrh všetkých podpísaných poslancov.

Zdieľam názor, že účinná ochrana manželstva a rodiny nemôže byť záležitosťou iba niektorej politickej strany či skupiny. Vyžaduje si rozumnú iniciatívu a zhodu v úsilí o dobrú vec. Pozývam Vás, aby ste aj Vy boli jedným so spolupredkladateľov tejto novely ústavy, ktorá sleduje dobro celej spoločnosti a štátu.

Prednesenie návrhu na uznesenie Rade KDH v Košiciach

Príjemná atmosféra na rade v Košiciach (S. Kahanec, M. Demeterová, J. Mikloško)

Zakotvenie ochrany a podpory manželstva v Ústave Slovenskej republiky

správa z TB, 14. január 2014

Podpredseda NR SR a predseda KDH Ján Figel' na dnešnej tlačovej besede spolu s prof. Sirackou a právnym expertom Martinom Dilongom predstavili návrh na doplnenie ústavy. Predkladaná novela Ústavy SR nové princípy ochrany manželstva do slovenského právneho poriadku neprináša. „Je posilnením už existujúceho rámca definovaného v zákone o rodine,“ uviedol Ján Figel'. Zavádza definovanie manželstva, ktoré ústavne vymedzuje ako „jedinečný zväzok jedného muža a jednej ženy“, a posilňuje úlohu štátnych orgánov pri ochrane a podpore manželstva.

„Navrhovaná právna úprava sa snaží reagovať na stále častejšie relativizovanie a spochybňovanie definície a významu manželstva a rodiny u nás a v medzinárodnom prostredí,“ doplnil dôvody Ján Figel'. Precíznejšou úpravou manželstva ako zväzku muža a ženy priamo v Ústave SR je možné nielen posilniť ústavný význam právneho inštitútu manželstva, ale aj prispieť k stabilite a kontinuite právneho poriadku, pokiaľ ide o tento významný a dôležitý právny a spoločenský inštitút pre občanov Slovenska.

Význam inštitútu rodiny zdôraznila aj prof. Eva Siracká, angažovaná lekárka, manželka a matka. „Moje celoživotné skúsenosti mi potvrdzujú, že na rodine záleží. Pre dobrý vývoj a fungovanie spoločnosti je fungujúca rodina základ,“ dodala Eva Siracká.

„Úmyslom je nielen posilniť ústavnú ochranu manželstva, ale aj pripraviť lepšie podmienky pre jeho podporu a dobro,“ povedal o návrhu Martin Dulong. Toto by mohlo byť posilnené zintenzívnením činností zo strany štátnych orgánov v sociálnej, vzdelávacej a zdravotnej politike.

Pod tento návrh ústavného zákona sa môžu podpísať ako predkladatelia všetci poslanci NR SR, ktorí budú oslovení listom s dnešným dátumom. Podporu mu takisto môžu vyjadriť aj občania, mimovládne organizácie, spoločenstvá a cirkvi na Slovensku.

Tlačová beseda s Evou Širackou a Martinom Dilongom v NR SR.

Manželstvo je jedinečný zväzok jedného muža a jednej ženy. Slovenská republika manželstvo všestranne chráni a napomáha jeho dobru. Manželstvo, rodičovstvo a rodina sú pod ochranou zákona. Zaručuje sa osobitná ochrana detí a mladistvých.

(NAVRHOVANÉ ZNENIE ČLÁNKU 41 ODSEK 1 ÚSTAVY SR)

Téma manželstva je natoľko zásadná, že si vyžaduje osobný postoj, nie politiku

Cesta+, 27. január 2014
(krátené)

Aká bola vaša rodina?

Každý z nás prichádza skrz rodinu. Zároveň je súčasťou aj najširšej rodiny, ktorú nazývame všeludská; a preto je rodina dôležitá pre každého jednotlivo a pre všetkých spoločne. Pre mňa znamenala rodina veľmi veľa. Vážil som si môjho nebohého otca a mamku, ktorí boli jedinečnými autoritami a ľuďmi viery, obety, pracovitosti, lásky. Vyrastal som v roľníckej rodine na Zemplíne, bolo nás päť detí, ja som bol najmladší. Som presvedčený, že viacdetné rodiny sú priestorom, kde sa lepšie učí solidarite, zdieľaniu a zodpovednosti za druhých – slabších, menších, zraniteľnejších. Sú miestom, kde sa človek lepšie pripravuje na život vo veľkej ľudskej rodine – v spoločnosti.

Čo Vám odovzdala vaša rodina? Aké hodnoty?

Rodina je kolískou života a lásky. Toto sú prvé hodnoty, ktoré tvoria základ a dávajú zmysel aj tým ďalším, lebo život je absolútny a nie relatívny. Život je prvou hodnotou, o ktorej treba hovoriť z pohľadu ochrany, úcty a naplnenia. Naplnenie života dáva láska, bez nej sa stáva život mechanický, teatrálny, pokusný, poloprázdny, no nie šťastný. Láska totiž dáva zmysel vzťahom a každému úsiliu, a dokonca aj utrpeniu. Mení utrpenie na obetu. Teológ Karl Rahner hovorí, že budúcnosť sa rodí prostredníctvom obety. Ak žena, matka, otec, človek prijme v živote aj to náročné a dá každému úsiliu zmysel, pripravuje budúcnosť – pre seba i pre svoje deti.

Aké sú ďalšie hodnoty?

Ďalšie hodnoty na to nadväzujú: dobro, solidarita, spolupatričnosť, úcta, poslušnosť, pokora, pracovitosť. Rodina je živým laboratóriom, kde sa deti učia byť dobrými nielen voči rodičom, ale aj voči druhým. Učia sa spolupatričnosti a občianskej zodpovednosti. Ak totiž funguje rodina, tak sa oveľa ľahšie formujú ob-

čianske cnosti a osobnostná zrelosť. Ak nefunguje, nemôže to štát, policajný zbor alebo pedagóg dostatočne nahradiť. Rodina je tak často atakovaná, že potrebuje byť chránená ako kolíska s dieťaťom, pretože je základom, na ktorom stojí budúcnosť našej spoločnosti. Rodina dáva zmysel, silu a domov.

Ako vnímate vašu súčasnú rodinu?

Som vďačný za vlastné korene a cestu, ktorú pripravovali rodičia. Zároveň som manželom a otcom rodiny, ktorá vychováva štyri deti a už sa dostáva do druhého polčasu. Dve dcéry sa vydali a prednedávnom som sa zaradil do kategórie starého otca – dcéra Mária má dcérku Izabelu Máriu. Je to zvláštny a krásny pocit, pretože znamená generačný posun, ktorý hovorí o ďalšej kontinuite života. O príchode novej generácie, ktorá je znova autentická, ako je každá ľudská bytosť, a ktorá dáva človeku šancu nanovo prežívať to, čo často otec a mama v hustote každodenných povinností nestíhajú, ako príležitosť následnú, keď už vidia deti svojich detí. Je to aj istý výraz požehnania na ceste: vidieť detné deti. Som vďačný, že som sa mohol toho dožiť. S nádejou očakávame ďalšie takéto dary, ktorými je život sprevádzaný.

Doma máme ešte dve nezaopatrené deti, študenta a žiačku. Spomínam to práve preto, lebo aj moja práca a povinnosti s tým súvisia. Najprv som človek, potom manžel a otec a následne politik. Je to istá hierarchia zodpovednosti. Ak sa tieto záležitosti dostanú do konfliktu, či názorového alebo časového, naša odpoveď by podľa hierarchie mala byť jasná. Vždy byť človekom, na prvé miesto dať rodinu, manželstvo, otcovstvo, a z tohto uhla pohľadu riešiť aj spoločenské, pracovné, politické a každodenné témy. Vtedy je v tom nielen poriadok, ale aj základná hodnotová orientácia, ktorú potrebuje aj spoločnosť.

Na tlačovej konferencii, na ktorej ste predstavili návrh na novelu Ústavy SR, stál vedľa Vás Martin Dilong a pani Eva Siracká. Prečo ste sa rozhodli pre tieto osoby?

Martina Dilonga som prizval ako právneho experta a priateľa, ktorý reprezentuje v rámci KDH mladšiu generáciu, a zároveň je expertom na európske záležitosti a ľudské práva. Angažoval sa pri viacerých témach, ktoré súvisia s európskou integráciou a ľudskými právami. Cením si jeho prínos, nasadenie a odbornosť.

Pani Sirackú som pozval ako angažovanú lekárku, manželku a matku. Nie kvôli organizácii, ktorú reprezentuje a je vplyvná a dôležitá, ale ako osobnosť, ktorú si vážim. Pred pár rokmi som jej mohol odovzdať jednu spoločenskú cenu ako výraz uznania. Je osobnosťou, ktorá má vo svojom úctyhodnom veku čo povedať. Som

rád, že toto pozvanie prijala. A veľmi ma mrzí, že viacerí z mimovládneho prostredia na ňu až cynickým spôsobom reagovali, ako keby to bola politická kampaň.

Prečo sú tie názory druhých až nenávistné?

Tí, čo hlásia toleranciu, si týmto zároveň vystavujú účet, odhaľujú tvár. Ich tolerantnosť končí tam, kde stretávajú iný názor, a ten im nekonvenuje. V skutočnosti prístup oponentov definície manželstva atakuje tých, ktorí považujú základné ľudské práva za hodné účinnej ochrany.

Pani Eva Siracká svedčí svojím životom, odvahou a statočnosťou o zodpovednosti lepšie než mnohí kriklúni a oponenti slovami. Nielen hovorí, ale aj koná podľa vlastného presvedčenia. Som rád, že vo svojom úctyhodnom veku takmer 88 rokov je stále vitálna, ale aj angažovaná, ochotná vyjadrovať sa a obhajovať to, čo je dôležité pre ozdravenie spoločnosti. Nie sú to len medicínske choroby, ale aj tie etické. Verím, že prístup jej podobných osobností pomôže väčšine prihlásiť sa k tomu, čo je dôležité, nielen v prieskumoch verejnej mienky, ale aj pri mnohých demokratických rozhodnutiach.

To, že ste uskutočnili tlačovú besedu na pôde parlamentu, bol zámer?

Bolo to tak, pretože pôda parlamentu patrí všetkým a zároveň spája tému manželstva a rodiny s inštitúciou, ktorá je kompetentná prijímať zmenu ústavy alebo zákonov.

Povedali ste, že s návrhom prichádzate teraz, lebo minulý rok veľa naznačil, aj vo svete, aj na Slovensku. Čo sa udialo?

Každý rok sa niečo deje, aj vo svete, aj u nás. V minulom roku boli prijaté výrazné a významné zmeny v legislatíve niekoľkých krajín, napríklad Francúzska a Veľkej Británie, ako aj USA. Buď na úrovni parlamentov alebo súdnictva. Dnes totiž pravidlá veľmi často neurčujú iba poslanci, ale aj sudcovia. Preto je dôležité, aby boli zákony jasné a jednoznačné a tí, ktorí ich interpretujú, mali zmysľanie vo svetle pravdy. Aby to nebolo zmysľanie ohybné, krivé, pokrútené ako paragraf.

Čo sa udialo na Slovensku?

Minulý rok prišla Rada vlády pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť s návrhom novej celoštátnej stratégie ľudských práv, ktorá sa výrazne opiera o tzv. rodovú ideológiu. Obchádza terajšie východiská, alebo ich dáva na vedľajšiu koľaj, prináša novú terminológiu a nové opatrenia z hľadiska rodovej identity a s tým súvisiace práva.

Stalo sa to už aj súčasťou legislatívy, keď parlament minulý rok prijal novelu trestného zákona, ktorá zavádza vyššie trestné sadzby pre trestné činy na báze sexuálnej orientácie. Tým sa vytvára nadštandard pre skupiny občanov s neheterosexuálnou orientáciou už v platnej slovenskej legislatíve. Do škôl boli distribuované učebnice a šlabikáre vychádzajúce z rodovej ideológie. Vláda vo veľkom financuje projekty a organizácie postavené na koncepte rodovej identity.

Tieto rozhodnutia a trendy nie sú náhodné a budú pokračovať, ak nič neurobíme. Svedomie – a to vnímam rovnako u mnohých – nás pozýva nie ku komentovaniu a lamentovaniu, ale ku konaniu.

Ja ako poslanec parlamentu som zodpovedný za to, či vývoj len komentujem a opisujem, alebo to, čo považujem za rozumné, potrebné, aj ponúkam. KDH má vo svojom programe ústavno-právne ukotvenie definície a ochranu manželstva. Ako predseda som sa vyjadril, že raz počas tohto legislatívneho obdobia s týmto konkrétnym návrhom aj prideme. A podľa mňa je tento moment aktuálny a vyvolaný práve tým, čo predložila Rada vlády pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť. Tento orgán vedie minister zahraničných vecí a európskych záležitostí.

Je to teda reakcia na trendy, ktoré sa dejú?

Áno, lebo tieto trendy relativizujú to podstatné a základné. A zároveň je to doplnenie chýbajúcej definície do Ústavy SR, lebo ústava je základný zákon štátu a rodina, ktorá vyrastá na manželstve, je základnou bunkou spoločnosti. Tieto princípy musia byť podchytené, ukotvené, nielen diskutované. Základné veci do základného zákona patria. Ústava v článku 41, ktorý hovorí o manželstve, má len odkaz na zákon. Zákony u nás môže v krajnom prípade meniť 39 zo 76 prítomných poslancov, čo hovorí samo za seba o nízkej stabilite a zraniteľnosti toho, čo je dnes definované na úrovni Zákona o rodine, ktorý bol prijatý v roku 2005.

Ústavu môže meniť 90 a viac poslancov. Doplnenie ústavy bude znamenať pre manželstvo a rodinu väčšiu právnu stabilitu a posilnenie z hľadiska ochrany a podpory zo strany štátu do budúcnosti.

Ako vyzerá dnešné rozloženie v parlamente?

Opozícia má 67 hlasov, vládna strana SMER-SD 83 hlasov. Podľa mňa je táto téma natolko zásadná, že si vyžaduje osobný postoj. To nie je zložitá otázka. Myslím, že každý má na to, čo je manželstvo a či si zaslúži ochranu, osobný názor. Ide skôr o vec vôle vyjadriť tomu otvorenú podporu. Preto som návrh formuloval ako parlamentnú iniciatívu, prezentoval som ju na parlamentnej pôde a pozval všetkých 149 poslancov zo všetkých klubov, aby k nemu zaujali osobný postoj.

Okrem poslancov ste vyzvali aj organizácie a občanov, aby výzvu podporili. Ako to môžu urobiť oni?

Oslovil som ich preto, lebo parlament nie je samoúčelný, ani nijako izolovaný. A existujú témy, na ktorých má záležať všetkým. Som presvedčený, že tento doplnok ústavy je možné prijať pri dostatku spoločenskej a politickej vôle. Môže pri tom pomôcť aj rezonancia medzi spoločnosťou a parlamentom. Pretože podľa opakovaných prieskumov veľká väčšina občanov potvrdzuje, že manželstvo chápe ako zväzok muža a ženy a želá si, aby bola táto definícia v ústave vyjadrená. Nevidím dôvod, aby tomu parlament nevyhovel. Skôr naopak – je potrebné, aby to rozumne a iniciatívne vyjadril.

Je to vec verejná. A demokracia je vládou všetkých, v rámci ústavných limitov a zákonov. Ak si to budú želať občania, potom takáto definícia a posilnenie pre manželstvo a rodinu v slovenskej ústave bude. Pribudne buď tohto roku, alebo v nasledujúcich rokoch. Aj preto som sa obrátil na občanov, médiá, inštitúcie, spoločenstvá, cirkvi, aby sa angažovali, ozvali, komunikovali v tejto veci.

Nepotrebuje Slovensko teraz riešiť iné veci?

Potrebuje riešiť mnohé problémy – ekonomické, finančné, sociálne, kultúrne, etické – no niet lepšej cesty k ozdraveniu organizmu, ako ozdraviť samotné bunky. Treba dať viac dôvery a podpory rodine založenej na manželstve. Ak rodina funguje, štátu sa ľahšie dýcha. Môže sa lepšie sústrediť na to, čo je jeho primárna záležitosť, a nestavať sa do úlohy vychovávateľa, rodiča, sociálneho opatrovateľa.

Navrhujete doplniť dve vety, o ich obsahu sa nehovorí veľa. Prvá znie: Manželstvo je jedinečným vzťahom jedného muža a jednej ženy. Čo to znamená?

Jeden muž a jedna žena je jednoznačný výraz, ktorý vylučuje akékoľvek formy dvojmanželstva alebo polygamické a polyandrické vzťahy. Slovo jedinečný znamená, že práva a povinnosti viazané na manželstvo nemožno vytvoriť inak. To slovo je tam náležité, racionálne a presné. Každé slovo v týchto vetách má svoje miesto, nielen z právneho, ale aj etického hľadiska. Tieto slová boli formulované precízne, aby vystihli cieľ. V podstate vychádzajú z dnešného Zákona o rodine, kde sú obsiahnuté ako zásady, ale v ústavnom návrhu sú spresnené.

Druhá veta znie: Slovenská republika manželstvo všestranne chráni a napomáha jeho dobru.

Toto je veta logická a súsledná po samotnej definícii. Podľa spomínaného zákona je povinnosťou spoločnosti manželstvo všestranne chrániť a vytvárať prostredie, realizovať opatrenia, ktoré ho neoslabujú a nespochybňujú. Práve naopak – upevňujú ho a chránia a napomáhajú mu v jeho spoločensky prospešných úlohách. Dobro manželstva je dobrom spoločnosti skrz rodinu, preto je potrebné, aby politika, legislatíva, rozpočtové a iné opatrenia na úrovni verejnej správy tomu napomáhali.

Vyjadruje sa tým ešte silnejšie dnes už existujúci záväzok zo Zákona o rodine a dôležitá historická klauzula zo Všeobecnej deklarácie ľudských práv, ktorá hovorí: Rodina si zaslúži podporu zo strany spoločnosti a štátu. Táto klauzula je súčasťou medzinárodných dohôd a vyjadruje múdrosť a osvedčenosť prirodzeného práva: čo je dobré pre rodinu, je dobré aj pre spoločnosť a pre štát. Manželstvo a rodina si zaslúžia pozitívny, privilegovaný prístup, lebo sa to štátu mnohonásobne vracia prostredníctvom ekonomického rastu, finančného príjmu, zdravších rozpočtov, tvorivej práce, prostredníctvom lepšej demografie a výchovy nových občanov. Nie je to jednosmerka, je to postavené na pozitívnej filozofii vzájomnej výhodnosti.

A dokonca si myslím, že táto druhá veta znamená prijímať opatrenia verejnej správy v zhode s kritériom prorodinnosti: ak to manželstvu a rodine pomáha, je to dobré. Dnes sa pri zákonoch hodnotí kompatibilita s európskym právom, s doložkou vplyvu na životné prostredie, na rozpočet, na podnikateľské prostredie. Podobne by mala vláda a štátne orgány využívať doložku vplyvu na rodinu ako hodnotiace kritérium pri tvorbe zákonov alebo rozpočtu.

Vyhlásenie Rady KDH k ústavnému zákonu o ochrane manželstva

„Rada KDH považuje účinnú ochranu manželstva, rodiny a detí za dobro pre celú spoločnosť. Táto úloha nie je výlučne politickou záležitosťou. Prirodzený zákon, Všeobecná deklarácia ľudských práv OSN a slovenský právny poriadok potvrdzujú, že manželstvo tvoria muž a žena. Tento jedinečný a výlučný zväzok poskytuje najlepšie predpoklady pre zdravý telesný, duševný a morálny vývoj detí. Rodina je základnou bunkou spoločnosti a zaslúži si osobitnú ochranu a podporu zo strany spoločnosti a štátu.

Odmietame snahy o redefiníciu manželstva a jeho relativizáciu, ako to vidíme v niektorých krajinách Európy i sveta. Podobný tlak v súčasnosti rastie aj na Slovensku. Osoby s inou ako heterosexuálnou orientáciou rešpektujeme a sme proti ich diskriminácii. KDH však so znepokojením vníma kroky vlády R. Fica, ktorá presadzuje nadštandardné práva pre tieto osoby.

Rada KDH podporuje prijatie ústavného zákona na ochranu manželstva ako trvalého zväzku medzi jedným mužom a jednou ženou. Žiadny iný vzťah nemôže byť uzákonený ako rovnocenný s manželstvom. Rada KDH podporuje otvorenú ponuku všetkým parlamentným subjektom na konštruktívnu spoluprácu a spoluúčasť na takomto návrhu a jeho prijatí. Hnutie je pripravené na diskusiu o týchto súvislostiach aj s verejnosťou.“

(KOŠICE, 21. SEPTEMBER 2013)

S účastníkmi medzinárodnej konferencie v Chorvátsku, organizovanej Chorvátskym centrom pre obnovu kultúry v súvislosti s celonárodným referendom o ústavnom ukotvení definície manželstva v Ústave Chorvátskej republiky

Na fotke zľava:

Alvino-Mario Fantini, *The European Conservative* (Rakúsko)

Karl-Peter Schwarz, *Frankfurter Allgemeine Zeitung* (Nemecko)

Martin Kugler, *Observatórium intolerancie a diskriminácie kresťanov* (Rakúsko)

Stjepo N. Bartulica, *Centrum pre obnovu kultúry* (Chorvátsko)

Christof Zellenberg, *Europe institute* (Rakúsko)

Vice John Batarelo, *Vigilare* (Chorvátsko)

Ako pocíti slovenská rodina konkrétne, keď sa tie dve vety dostanú do ústavy?

Rodina by to postupne spozorovala tak, že jej zákony nebudú klásť polená pod nohy, ale pomáhať plniť svoje funkcie. Že sa jej oplatí skôr fungovať koherentne, než neoplatí. Aj na číslach, aj na daniach, aj na dávkach alebo opatreniach. Ak sa totiž jednotlivcom oplatí žiť skôr oddelene, aj keď si mienia založiť rodinu, alebo žijú vo vzájomnom vzťahu, nepomáha to manželstvu a stabilite rodiny, alebo výchove detí.

Systémová podpora napríklad rodinného podnikania by mohla nadviazať na tento princíp. Uvedené podnikanie je na západe Európy tradičné a rozvinuté práve preto, lebo rodina býva vo vzťahoch stabilnejšia a schopnejšia niesť riziko. Mnohé renomované svetové značky vznikali ako malé rodinné firmy. Aj Slovensko to potrebuje. Preto treba priniesť do mentality, no najmä do verejnej správy prorodinnosť. Čo je dobré pre rodinu, je dobré aj pre toho, kto nemá rodinu. A táto mentalita je vyjadrením troch grošov, kde treba žiť z aktuálnych príjmov, investovať do výchovy detí, ale zároveň pomáhať tým, ktorí nás vychovali. Je to etika, ktorá nedovoľuje žiť z deficitov a zadlžovania, lebo je to neudržateľné, a pritom aj nemorálne voči deťom, ktoré prichádzajú medzi nás. Tie, ktoré sa dnes narodia, už dostanú dlžobný úpis od Slovenskej republiky, dosahujúci takmer 8000 EUR. Pred siedmimi rokmi to bola len polovica tejto sumy. Je v poriadku, keď sa dieťa narodí s týmto veľkým a rastúcim dlhom?

Myslíte si, že zmenou ústavy sa zlepší ochrana rodiny?

Nedá sa to zmeniť odrazu, ale ak posunieme rodinu do centra záujmu a budeme hľadať riešenia, ktoré jej pomôžu, tak si pomôžeme všetci navzájom. Tolerantná, liberálna spoločnosť vyznáva heslo: „Ži a nechaj žiť!“ Neželanej počatej osobe sa však odopiera právo na život. Slabým a chorým sa poskytuje eutanázia... Toto sa ale hovorí aj tam, kde ľudia veria v reinkarnáciu. Slabí a chorí sú tiež opustení, v očakávaní prechodu života do iného tvora. Solidárna spoločnosť formovaná kresťanskou etikou však hovorí: „Ži a pomáhaj žiť!“ A pomáhať žiť prostredníctvom podpory rodiny a manželstva sa oplatí, lebo je to zároveň pomoc aj celej spoločnosti a republike. Je to osvedčené, ako to potvrdzujú aj ľudské dejiny.

Čo ešte je potrebné vniesť do našich rodín, súčasne so zmenou ústavy?

Žiadne zákony a predpisy nenahradia a nezabezpečia lásku. Ona je ten najkrajší prejav ľudskosti a dáva zmysel životu. Maroš Kuffa výstižne hovorí, že láska znamená tri D: dať druhému dobro. Pre manželstvo a rodinu je to najsilnejšie spojiwo. Pre štát je to ako energia či palivo zdarma. Láskyplné rodiny vytvárajú solidárny národ a súdržnú spoločnosť. Francúzsky filozof Henri Bergson písal, že láska je motorom demokracie. Ďakujem všetkým, ktorí takto robia našu demokraciu udržateľnou a svet ľudskejším.

3. KAPITOLA

ŠTÁTNOST ÚSTAVNOST ZÁKONNOST

Bez slobody niet zvrchovanosti ani demokratickej štátnosti

Niekoľko myšlienok pri 20. výročí
prijatia Deklarácie o zvrchovanosti a Ústavy SR,
3. august 2012

Predpokladom pre súčasnú slovenskú samostatnosť a štátnosť bol pád komunizmu v Európe. Bol výsledkom nielen zlyhania totalitného systému a medzinárodného tlaku, ale aj desaťročí zápasu o slobodu a ľudské a občianske práva. **Obete totality a nositelia tohto zápasu si zaslúžia našu trvalú úctu, vďaku a pamäť. Slovenská republika by nebola vznikla bez zásadných spoločenských a politických zmien v novembri 1989.** Bez novembra '89 by nebolo ani januára '93. Zvrchovanosť a zodpovedná sloboda národa sú obsahom a zmyslom suverenity. Kto spochybňuje november 1989, spochybňuje aj všetky spoločenské a politické rozhodnutia, ktoré sú jeho ovocím, vrátane deklarácie, Ústavy Slovenskej republiky a získania našej štátnej suverenity.

KDH sa zachovalo zodpovedne a prezieravo, keď odmietlo spoluprácu s politikmi a so stranami, ktoré sa spreneverili demokratickým ideálom, kvôli ktorým si mnohí občania želali samostatnosť Slovenska. Hrubé porušovanie zákonov a nerešpektovanie ústavnosti, akty štátneho zločinu a zneužívanie moci dostali Slovensko mimo euroatlantickej integrácie a do faktickej medzinárodnej izolácie. Divoká, netransparentná privatizácia národného majetku spôsobila najväčšiu sociálnu nespravodlivosť v moderných dejinách Slovenska. KDH tak vďaka vernosti demokratickým princípom spravovania vecí verejných mohlo spolu s ďalšími stranami ponúknuť v nasledujúcom období politickú alternatívu pre občanov, pre Slovensko. Dokázali sme nielen odmietnuť zneužívanie moci, ale aj prekonať izoláciu a ponúknuť Slovensku perspektívu demokratického rozvoja a euroatlantickej integrácie.

Česko-slovenská republika bola dôležitým štátnym útvarom pre uchovanie a rozvoj slovenskej kultúry, identity a hospodárstva. Spolužitie v rámci jedné-

ho štátu prinieslo Slovensku okrem iného zakotvenie jeho hraníc, hlavne na juhu a na východe. **KDH, zrodené v zápase s komunizmom, sa od svojho založenia usilovalo predovšetkým o uzákonenie dôležitých princípov a pravidiel pre slobodnú, spravodlivú a demokratickú spoločnosť a pre sociálne trhové hospodárstvo. Súčasťou tohto snaženia bolo nové štátoprávne usporiadanie, ktorého zavŕšením mala byť rovnocenná účasť Slovenska na projekte zjednotenej Európy.** Bola to známa vízia „slovenskej hviezdčky na európskej vlajke a slovenskej stoličky pri európskom spoločnom stole“. Už vo februári 1990 (!) na ustanovujúcom sneme predseda KDH povedal: „Sme za to, aby Slovensko pri budúcej integrácii vystupovalo ako samostatný subjekt.“ V auguste a viackrát neskoršie to KDH ostro vytýkal vtedajší koaličný partner – VPN a premiér Vladimír Mečiar. KDH konzistentne ponúkalo predstavu o rovnocennom a hrdom Slovensku, integrovanom do Európskych spoločenstiev súčasne s Českou republikou, ale aj s Poľskom a Maďarskom. Nakoniec sa tak aj stalo. Ale nebolo to také jednoduché. Sen o slobodnom a európskom Slovensku sa stal skutočnosťou len vďaka náročnému zápasu o demokraciu s podporou občanov. V roku 1996 ma Václav Klaus, vtedy predseda ODS, v jednom osobnom rozhovore nájstojčivo presviedčal, že on proces rozdelenia federácie spája hlavne s dvomi menami: Ján Čarnogurský (predseda KDH a do júna 1992 predseda vlády SR) a Michal Kováč (predseda FZ ČSFR v roku 1992)...

Dnes je Slovenská republika plnoprávnym členom Európskej únie a NATO. To nás všetkých pozýva k zodpovednosti za ďalší vývoj našej domoviny a spoločnej Európy. Únia nepotrebuje centralizáciu, ale rešpektovanie princípu subsidiarity a dôsledné dodržiavanie vlastných pravidiel a dohôd, čo posilní jej akcieschopnosť a obnoví jej vnútornú a vonkajšiu dôveru.

Kresťanskí demokrati podporovali a podporujú demokratickú štátnosť ako cestu budovania spravodlivého a solidárneho Slovenska pre ľudí.

Obžaloba pre budúcnosť

14. február 2013

Nikto neujde pred pravdou, ani väčšina nášho parlamentu. Sú demokrati, ktorí si uvedomujú, že demokracia limituje moc v záujme verejnosti a spoločného dobra. Sú však aj „demokrati“, ktorí valcujú, myslia si, že ich vláda má aj pravdu, lebo má aj väčšinu. Takto demokracia nerastie, ale slabne.

Začiatkom roka prezident odkázal parlamentu, že príde a vystúpi v pléne na januárovej schôdzi. Nestalo sa tak. Nie je to prejavom kultúry dialógu, napriek príslubu. Zrejme nepovažuje za potrebné objasniť súvislosti a svoje uvažovanie, podľa ktorého sa rozhodol nevymenovať platne zvoleného kandidáta na post generálneho prokurátora. Podobný prístup sme videli zo strany vládnucej väčšiny.

Demokracia potrebuje dialóg a vedomie spoluzodpovednosti. Chcel by som preto ešte raz vyjadriť argumenty, ktoré mňa a 43 kolegov poslancov viedli k tomu, aby sme predložili návrh na obžalobu prezidenta. Sme presvedčení, že prezident Slovenskej republiky nevymenovaním ústavne a podľa zákona zvoleného kandidáta na post generálneho prokurátora úmyselne porušil Ústavu SR. **Svojvoľne a vedome prekročil právomoci, ktoré sú mu zverené podľa ústavy, a nezabezpečil riadny chod ústavných orgánov štátu.** Áno, návrh na obžalobu sa koná po prvýkrát v dejinách Slovenskej republiky. Ale táto schôdza nie je pre históriu alebo pre záznam. **To je schôdza pre budúcnosť Slovenska.** Toto sa nemalo stať. Áno, nemalo sa stať to, čo vážne poškodzuje záujem občanov z hľadiska zákonnosti, vymožitelnosti práva, spravodlivosti, dôvery a dôveryhodnosti demokratických inštitúcií.

K argumentácii chcem prispieť hlavne dvomi pohľadmi. **Prvým je zákaz retroaktivity podaného výkladu, ktorý uvádza Ústava Slovenskej republiky v čl. 128.** Ide o jeden z článkov, ktoré boli novelizované v roku 2001, teda pred vyše desiatimi rokmi, a ktorý je veľmi dôležitý pre konanie štátnych orgánov vo vzťahu k rozhodnutiam a nálezom Ústavného súdu. Prezident republiky dostal uznesenie Národnej rady o zvolení kandidáta v júni 2011. V tom čase bolo platné a účinné uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 14/06 z januára 2010, ktoré sa vecne týka záležitosti viceguvernéra Národnej banky, ale je veľmi dôležité pre daný prí-

pad. Pretože podľa uznesenia Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 69/99, ktoré bolo publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu pod č. 83/ 99: „*Ústava Slovenskej republiky ani nijaký iný právny predpis neumožňujú, aby výklad Ústavy Slovenskej republiky podaný Ústavným súdom podľa čl. 128 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky pôsobil spätne v čase pred uverejnením výkladu Slovenskej republiky.*“ Toto sa dostalo do platného textu samotnej ústavy v roku 2001.

Podľa bodu 19 uznesenia Ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 4/2012 z decembra 2012 prezident navrhol, aby Ústavný súd návrh skupiny poslancov v tejto záležitosti v celom rozsahu odmietol ako zjavne neopodstatnený, pretože podľa neho nebol preukázaný spor medzi národnou radou a prezidentom. **A z predošlých bodov toho istého uznesenia vyplýva, že prezident vedel, že existuje uznesenie Ústavného súdu z januára 2010 pod spisovou značkou PL. ÚS 14/06.** Teda z citovaných uznesení Ústavného súdu jednoznačne vyplýva, že prezident republiky už pri doručení uznesenia Národnej rady v júni 2011 o kandidátovi na funkciu generálneho prokurátora Jozefa Čentéša vedel o tom, že existuje výklad ústavy, ktorý jediný je povinný a oprávnený aplikovať. Nie iný, nie nejaký, ale jediný a povinný aplikovať. Z tých istých rozhodnutí však súčasne vyplýva, že **prezident nebol oprávnený použiť výklad ústavy, ktorý bol podaný Ústavným súdom na návrh skupiny poslancov a bol publikovaný v decembri 2012.** Teda v inom čase, oveľa neskôr, ex post. A aj tento text zaväzuje prezidenta republiky len do budúcnosti. Podľa čl. 128 všetkých nás, aj prvého v štáte zaväzuje každý takýto výklad pre konanie len do budúcnosti.

Konanie prezidenta republiky treba považovať za úmyselné, pretože to, že vedel o výklade ústavy pod sp. zn. PL. ÚS 14/06 z januára 2010, potvrdil vo svojom vyjadrení vo veci v decembri 2012, a napriek tomu bez právneho dôvodu čakal viac ako rok a pol na výklad, o ktorom už samotnom musel vedieť, že ho nemôže použiť na právnu situáciu smerom do minulosti. **Z konania prezidenta vyplýva priamy úmysel.** Priamy úmysel definuje § 15 písm. a) Trestného zákona. Prezident evidentne chcel porušiť citované rozhodnutia Ústavného súdu, ktoré navyše boli uverejnené v Zbierke zákonov, teda boli všeobecne známe. Úmysel nevymenovať zákonne a ústavne zvoleného kandidáta na generálneho prokurátora bol takto naplnený.

V tejto spojitosti je ústavne významné aj to, že dôvody nevymenovania v liste prezidenta republiky z 28. decembra 2012 vykazujú veľkú mieru svojvoľnosti, pretože v prvom rade sa vzťahujú na priebeh voľby a nie na osobu kandidáta. A v druhom rade skartovanie výpovede osoby vypočúvanej kandidátom nebolo

postihnuté disciplinárnym opatrením. Ak kandidát konal protiprávne, úmyselne, to má zhodnotiť podľa zákona – nie podľa všeobecnej mienky alebo médií, alebo mňa – ten orgán, ktorý je na to oprávnený, teda Generálna prokuratúra. On toto rozhodnutie, teda prípadné disciplinárne konanie voči J. Čentéšovi vo veci skartácie, nahradil vlastným úsudkom a vlastným rozhodnutím. Prezident si v podstate osvojil právomoc disciplinárne rozhodovať o konaní JUDr. Čentéša v danej veci. **Týmto konaním, nečinnosťou a svojvôľou prezident Ivan Gašparovič úmyselne porušil Ústavu Slovenskej republiky vo viacerých ustanoveniach. Preto je podanie návrhu na obžalobu plne opodstatnené.**

Po druhé, to, čo urobil prezident svojim konaním, respektíve rozhodnutím, je bezprecedentný zásah do vzťahu medzi Národnou radou a prezidentom republiky. Širšie povedané, do vzťahu medzi zákonodarnou a ústavodarnou mocou a výkonnou mocou v štáte. Toto tu nikdy nebolo. Prezident nadradil svoje rozhodnutie nad vôľu NR SR. Slovensko je parlamentnou demokraciou. Či sa to zmení, nie je vecou ani prezidenta, ani niekoho, ale ústavodarného orgánu, respektíve občanov Slovenska. **Piata hlava určuje postavenie parlamentu, šiesta hlava postavenie výkonnej moci, siedma hlava postavenie súdnej moci. Toto poradie nie je náhodné.** Toto poradie je veľmi významné.

Často spomínané minulé spory medzi prezidentom a vládou o vymenovaní alebo nevymenovaní Olgy Keltošovej, Milana Kňažka, Ivana Lexu, náčelníka Generálneho štábu alebo viceguvernéra Národnej banky boli spormi v rámci výkonnej moci. Je to neporovnateľné pre vzťah medzi parlamentom a výkonnou mocou. Tieto spory boli riešené aj novelizáciou ústavy, čo treba rešpektovať. **Prezident Ivan Gašparovič konal tak, aby sa Jozef Čentéš nestal generálnym prokurátorom.** Vyjadroval to pred voľbou („ani Čentéš, ani Trnka by nemal byť zvolený“) a po voľbách hovoril o menovaní GP ako o „terciárnej záležitosti“! Čo je pre Vás primárna záležitosť, pán prezident? Čo je sekundárna, keď toto je až terciárna? A aké sú iné povinnosti prezidenta, čo robí, kade chodí, na aké podujatia? Prezident má kľúčovú, nezastupiteľnú zodpovednosť za riadny chod ústavných orgánov. Je to prvý občan v štáte, nie a nielen v honore úradu, ale hlavne v povinnostiach a v zodpovednosti. Tak ako otec v rodine. Ústavnosť, demokracia a sloboda fungujú a budú fungovať len vtedy, ak budú rešpektované nielen práva, ale aj povinnosti, ak budú dodržiavané pravidlá a realizovaná zodpovednosť inštitúcií.

Uvedené konanie je nehodné dôstojne demokraticky a zodpovedne zmýšľajúceho konajúceho prezidenta republiky, ale je hodné Ivana Gašparoviča. Je hodné Ivana Gašparoviča, lebo nebolo prvým tohto druhu. Ako predseda Národnej rady napomohol hrubému porušeniu ústavy, ktoré viac poznajú v Afrike než v súčasnej Európe. Zbavenie platne zvoleného poslanca Františka Gauliedera jeho mandátu bolo posúdené Ústavným súdom ako porušenie ústavy. A čo sa stalo s apelom na to, aby bol tento stav napravený? Nebol napravený tým istým Ivanom Gašparovičom. Slovensko sa takto politicky stávalo čiernou dierou v strede Európy.

Dovoľte mi ešte niekoľko poznámok. Myslím, že Ivan Gašparovič sa vyjadril úprimne, keď povedal, že je „akoby členom Smeru“, lebo tak aj koná. SMER-SD sa usiluje o koncentráciu moci. Dnes ju má na úrovni zákonodarnej vo forme väčšiny, má ju na úrovni exekutívy, nielen vlády, ale v tomto zmysle aj prezidentského úradu. A usiluje sa aj o moc kontrolnú. Obsadil kontrolu verejného obstarávania. Opakovane odmieta zvoliť kandidáta za opozíciu do čela NKÚ. A do tretice, usiluje o „svojho“ generálneho prokurátora, ako sa vyjadril Robert Fico v lete minulého roku, ktorého on vybral a skupina prokurátorov v Krpáčove narýchlo a bez skutočnej legitimacy potvrdila. Volá sa Jaromír Čižnár. **Teda SMER-SD chce mať svoje verejné obstarávanie, svoju kontrolu hospodárenia a svoju kontrolu zákonnosti na Slovensku. Ivan Gašparovič a Robert Fico konajú v zhode.**

Prezident porušovaním Ústavy SR, o ktorom sme presvedčení, nerobí dobré meno ani svojej funkcii, ani republike. Jeho konanie nectí úrad prezidenta demokratickej krajiny. Našou povinnosťou však je konať, nie komentovať, nie lamentovať. Aj my poslanci sme skladali sľub na Ústavu SR. A preto v tomto duchu a v tomto zmysle dnes konáme. Chcem povedať za KDĽ, že práve pre túto zodpovednosť za ústavnosť, za jej ochranu a upevňovanie sme sa rozhodli podať a podporiť návrh na obžalobu prezidenta.

JUDr. Jozef Čentéš nie je manipulovaný, je to čestný človek, čo je zrejme vážnou prekážkou, aby bol prijateľný a urobil poriadok na Generálnej prokuratúre, kde viditeľne narastá nečinnosť a stav rozkladu. Štát je už vyše dva roky bez ústavne zvoleného generálneho prokurátora! A koniec hmlý je stále v nedohľadne...

Nikto neuje pred pravdou, ani väčšina nášho parlamentu. Sú demokrati, ktorí si uvedomujú, že demokracia limituje moc v záujme verejnosti a spoločného dobra. Sú však aj „demokrati“, ktorí valcujú, myslia si, že ich vláda má aj pravdu, lebo má aj väčšinu. Takto demokracia nerastie, ale slabne.

V tejto chvíli ide viac o budúcnosť krajiny než o osobu Ivana Gašparoviča. Z návrhu nevznikne podanie obžaloby, návrh nemá podporu trojpäťinovej väčšiny poslancov. **Ide o to, akého prezidenta bude mať Slovensko.** Korene dnešnej situácie ja osobne vidím v rokoch 2003 – 2004, keď viaceré stredopravé strany stavali viacerých kandidátov. Aj preto nastala vo finále voľba medzi Vladimírom Mečiarom a jeho volakedajšou pravou rukou – Ivanom Gašparovičom. Toto ovocie sólového postupu je tu dodnes.

Nebude na Slovensku viac práva, viac zákonnosti, viac spravodlivosti, nebude sa slušným ľuďom žiť lepšie, ak nebude aj viac statočnosti a zodpovednosti, zvlášť pri výkone moci. Opakujem, prvým vo vplyve na túto perspektívu je prezident našej republiky. A to je už o voľbe prezidenta, ktorá príde o rok. **Slovensko potrebuje nielen skúseného, ale aj statočného a – dovolím si povedať – nekomunistického prezidenta.** Spolu s občanmi a s politickými partnermi, ktorí zmýšľajú v tejto veci podobne, urobíme všetko pre to, aby si občania mohli takúto hlavu štátu demokraticky zvoliť.

SMER-SD si skontroluje prešľapy sám?

28. máj 2013

Nepotrebujeme dobrého a odvážneho predsedu Najvyššieho kontrolného úradu! To je odkaz utorkového hlasovania parlamentu. Veď taký šéf by mohol aj konať. Mohol by dávať podnety na prešetrovanie rôznych ekonomicky podozrivých operácií. Musel by zverejňovať správy, ktoré by mohli nejakým spôsobom zasiahnuť do už zabehnutých zvykov na Slovensku. Dokonca by sa v niektorých prípadoch mohlo začať aj vyšetrovanie. Nieкого by možno odsúdili. A niekto by naozaj nastúpil do výkon trestu. S verejnými financiami by sa pri dobrom predsedovi NKÚ muselo nakladať hospodárne. No a toto vládny SMER-SD evidentne nechce...

JUDr. Maroš Žilinka svojou odbornosťou a charakterom spĺňa nielen zákonné, ale aj celkové predpokladané kritériá na nezávislé a odborné riadenie takého ústavného orgánu, akým je NKÚ. Ľudia si zaslúžia (hic!) účinnú kontrolu hospodárenia s každým eurom, ktoré odovzdajú do správy štátu alebo samosprávy prostredníctvom daní. Rovnako pri eurofondoch. Žiadne euro nie je od vlády, ale od platcov daní. M. Žilinka je prokurátorom špeciálnej prokuratúry, rieši ťažké ekonomické kauzy. Sú to niekedy nebezpečné prípady, ktorých vyriešenie pomáha chrániť a konsolidovať verejné financie. Bol štátnym tajomníkom ministerstva vnútra, kde mal na starosti sekciu verejnej správy a legislatívu, ktorú rezort vnútra predkladal do vlády a parlamentu. Híring na výbore bol obsiahly, profesionálny a zaujímavý. Kandidatúra spĺňala všetky objektívne kritériá.

Ale zvolenie kohokoľvek nie je možné bez väčšiny, bez poslancov vládneho Smeru. Po štyroch kolách neúspešných volebných pokusov formou tajného hlasovania bolo dôvodné a logické požadovať verejnú voľbu. SMER-SD však odmietol nielen kvalitného kandidáta, ale aj verejnú voľbu. Za tri opozičné kluby (KDH, Most-Híd a SDKÚ-DS) som následne stiahol spoločný návrh. Vládnuca väčšina tým neubližuje opozícii, ale škodí takto hlavne občanom. SMER-SD totiž odmieta účinnú kontrolu hospodárenia verejnej správy. Účinná kontrola je jednou z istôt, ktorú si ľudia zaslúžia. Ľudia nepotrebujú prázdne sľuby a už vôbec nie tunelovanie verejných financií.

Prečo väčšina nechce účinnú kontrolu? Pretože dôsledný predseda NKÚ by sa mohol pýtať na také kauzy, ako sú Horné Plachtince, tunelovanie na ministerstve obrany/VSS, na predražené dopravné projekty a ďalšie? Počas minulého roka pri 13 tisíc kontrolovaných subjektoch podal NKÚ jediné (jedno) trestné oznámenie!... Je jasné, komu takýto stav na NKÚ vyhovuje. Vyhovuje moci, na ktorú sa v poslednej dobe sype jeden problém za druhým.

SMER-SD chce svoje prešľapy „kontrolovať“ sám. A patrične s nimi aj naložiť.

Podpis deklarácie k príprave a výkonu predsedníctva SR v Rade EÚ (Bratislava, 16. máj 2013)

Zločin a trest – a odmena

10. jún 2013

Piate miesto v dôležitých pretekoch nie je zlé. Pokiaľ je poradie rátania správne. Ale piate miesto od konca – to už je menej lichotivé. Slovensko je vo vnímaní korupcie v podnikateľskom prostredí piate najhoršie spomedzi krajín EÚ. Celkovo držíme 66. miesto v rámci 183 hodnotených krajín. Je to zlé, naozaj zlé!

Aj to bol jeden z podnetov, prečo som v parlamente podal návrh Zákona o ochrane osôb pri nahlasovaní trestnej činnosti súvisiacej s korupčnými a inými vybranými trestnými činmi. Najčastejšie – a je to logické – vedia ľudia odhaliť prešľapy tam, kde žijú a pracujú. Ale to je dnes spojené s veľkým rizikom straty pozície, výhod či zamestnania, a tým možno aj jediného príjmu rodiny. Zamestnanec, ktorý nahlási korupciu alebo dôvodné podozrenie z jej páchania, má dnes obmedzené možnosti brániť sa voči zamestnávateľovi či nadriadenému. Ten ho môže napríklad pod rúskom reorganizácie alebo nadbytočnosti prepustiť a tak sa ho zbaviť. Zákoník práce neposkytuje v tomto ohľade dostatočnú ochranu.

Ochrana

Toto rieši uvedený 11-paragrafový návrh zákona. Vymenúva okruh trestných činov, ako sú sprenevera, podvod, krátenie dane a podobne, ktorých výsledkom je poškodenie finančných záujmov obce, regiónu, štátu alebo Európskych spoločenstiev v hodnote prevyšujúcej 26 600 EUR. Ten, kto dôvodné podozrenie zo spáchania takéhoto činu nahlási a je ochotný spolupracovať pri vyšetrovaní činu, môže získať osobitnú právnu ochranu. Obdobné mechanizmy uplatňuje väčšina vyspelých krajín OECD či Európskej únie.

Odmena?

Áno, odvážnemu a statočnému človeku, ktorý svojím konaním významne napomôže verejnému záujmu, môže byť vyplatená aj odmena. Tá je určená na úrovni desatiny z uchránenej hodnoty, maximálne však do výšky 50-násobku minimálnej mzdy, čo je pre rok 2013 úroveň takmer 17 tisíc EUR.

Sú zákony, ktoré nie sú ani ľavicové, ani pravivé. Jednoducho sú dobré a potrebné. Zákon o ochrane osôb pri nahlasovaní trestnej činnosti súvisiacej s korupčnými a inými vybranými trestnými činmi medzi také nepochybne patrí.

V máji prešiel návrh v Národnej rade SR prvým čítaním. Podporila ho väčšina poslancov, naprieč celým politickým spektrom. Nikto nehlasoval proti! Vstupuje v júni do druhého čítania, kde je možné dávať pozmeňujúce návrhy a pripomienky. Verím, že aj týmto druhým poľčasom prejde úspešne. Je to v záujme všetkých slušných ľudí na Slovensku.

V septembri 2013 NR SR takmer jednomyselne (132 poslancov zo 133 prítomných hlasovalo ZA) posunula návrh zákona do záverečného 3. čítania, ktoré nasledovalo hneď nato, a ktorým malo dôjsť k schváleniu zákona ako celku. Za minútu však poslanci za stranu SMER-SD „zmenili názor“ a za tento návrh zákona nehlasovali.

KREŠTANSKO
DEMOKRATICKE
HNUTIE

4. KAPITOLA

PAMÄŤ A IDENTITA

...až k bytu Jána Ch. Korca

22. marec 2012

Oslovil ma článok Františka Neupauera, ktorý s tromi priateľmi navštívil vo februári muža, ktorý menil „beh našich dejín“ – Silva Krčméryho. Chcel by som tento pohľad doplniť a rozšíriť.

Tri osobnostné piliere podzemnej cirkvi na Slovensku – tajne vysvätený biskup, dnes kardinál Korec, kňaz Vlado Jukl a laik Silvo Krčméry – sú trvalým zdrojom inšpirácie, no zároveň sú opomínaní, ako to u nás pri významných postavách v dejinách slovenských často býva. Málo si uvedomujeme, že sloboda je darom pre súčasníkov, ale bola víziou a draho zaplattenou túžbou generácií pred nami. Správnou odpoveďou a výrazom zrelej vďačnosti za takýto dar je pamätať a pomáhať. Pamätať na obete zápasu o slobodu a pomáhať upevňovať a rozvíjať ju v zodpovednosti za ďalšie hodnoty, o ktoré sa opiera. A pomáhať tiež tým, ktorí ju nemajú.

17. novembra, v Deň boja za slobodu a demokraciu sme si pripomenuli zlom vo vývoji našej spoločnosti. Na druhý deň po pracovnom stretnutí s predsedom prenasledovanej Kresťanskodemokratickej strany Bieloruska Vitalom Rymaševským som spolu so svojim synom navštívil toho, ktorý sa o pád komunizmu a slobodu nielen Cirkvi, ale aj národa a spoločnosti zaslúžil mierou vrchovitou – Jána kardinála Chryzostoma Korca. Bol kľúčovou postavou aktivít, ktoré viedli k Bratislavskému Veľkému piatku v marci roku 1988. Spomínaná návšteva bola pre mňa jedným z viacerých vzácných stretnutí s týmto múdрым človekom, odvážnym biskupom podzemnej cirkvi a s láskavým otcom. Zašli sme tam vyjadriť vďaku, ale aj po požehnanie a povzbudenie. Inšpiráciu slov a odkazov pozorne vnímal aj môj 18-ročný Adam. Prichádza nová generácia; a potrebuje nadviazať na takýchto otcov. V lete minulého roku som ako člen vlády navrhol prostredníctvom podpredsedu vlády pre ľudské práva prezidentovi republiky viaceré úctyhodné osobnosti na štátne vyznamenania pri príležitosti štátneho sviatku Vzniku Slovenskej republiky. Medzi nimi bol aj Vladimír Jukl a Silvester Krčméry. Rozhodnutie samotné (negatívne), ani vysvetlenie, prečo neboli hlavou štátu vybraní, som dodnes nedostal. Úcta k veľkým osobnostiam je predovšetkým svedectvom o nás samotných. Národ dozrieva a silnie, len ak si váži a nasleduje príklad skutočných autorít.

Návraty pred November '89

7. máj 2012

Pre Programové vyhlásenie vlády je príznačná nielen všeobecnosť cieľov, rozsiahla miera politického aktivizmu, nedostatok jasných a skutočných riešení súčasných problémov, ale aj duch, ktorý vane minulosťou. Chvilami akoby až obdobia pred štvrtstoročím.

Veta o tom, že „vláda istôt pre občanov zabezpečí trvalý a udržateľný hospodársky rast“ (PVV, s. 12), by sa určite uplatnila aj v rámci programových záverov zjazdov bývalej štátostrany v rokoch reálneho socializmu. Tento postoj bez pravdivosti a bez pokory vychádza z predpokladov, akoby štát naozaj mohol zabezpečiť rastový vývoj ekonomiky natrvalo, bez ohľadu na medzinárodný vývoj či klimatické podmienky. Akoby stačila stabilná politická dôvera obyvateľstva a schopnosti vládnych činiteľov... Ak to nepôjde, vysvetlenie a vinník sa nájdu.

V roku 1985 sa na Velehrade uskutočnila veľká púť veriacich pri príležitosti výročia smrti sv. Metoda (r. 885). Bolo to mohutné 200-tisícové podujatie, ktoré sa komunistický režim snažil otočiť na tzv. mierové zhromaždenie. Vtedajší český minister kultúry Milan Klusák hovoril pri prejave „o Metodovi“. Mládež ho verejne opravovala volaním: „Svätý Metod.“ Opravil sa. Keď pokračoval o tom, že solúnski bratia nám priniesli kultúru, mládež dodala: „Aj vieru!“ Musel uznať aj tento apel. Slovenský minister Miloslav Válek po tomto už radšej ani neprehovoril. Tento príbeh mi prišiel na um, keď som v oficiálnom dokumente nastupujúcej vlády istôt Smeru čítal, že vláda vytvorí podmienky k dôstojnému pripomenutiu si – okrem iného – výročia „príchodu Cyrila a Metoda na naše územie“. (PVV, s. 50) Komunistické myslenie vždy odmietalo podstatný prínos kresťanstva pre našu identitu, kultúru a cestu dejinami, potláčalo existenciu a dôležitosť duchovného a sakrálneho rozmeru života popri rozmere materiálnom a sekulárnom. A ak ho muselo uznať, tak sa jeho moc snažila rôznymi spôsobmi – aj hrubou, likvidačnou silou – zapojiť Cirkev do svojich zámerov.

Charakteristické je však rovnako aj to, čo nastupujúca vláda nepripravuje. Občan vo vyhlásení nenájde ani slovko o aktívnej pamäti na obete komunizmu. Múzeum komunizmu, ktoré plánovala zriadiť predchádzajúca vláda za účasti KDH, či memoriál totalitného utrpenia pravdepodobne za súčasného kabinetu nevznikne. Tento kabinet vníma inakšie monopol moci a jej totalitné zneužívanie. Symbolizuje to aj návrat vládnych rokovaní do priestorov pôvodnej postkomunistickej budovy.

Každý z nás môže dať zo seba len to, čo v sebe má. Nik nedá, čo nemá. Tak je to s nami jednotlivo. Tak je to však aj s našimi vládami.

S Antonom Srholcom a Rastislavom Martiškom počas spomienkového podujatia k 17. novembru v SND

Vďaka, zbohom a dovidenia, Vlado!

8. máj 2012, Dóm sv. Martina, Bratislava

Vážené Excelencie, ctená smútiaca rodina, vážené zhromaždenie nádeje,

2. mája, na druhý deň po tom, čo Vladimír Jukl odišiel spomedzi nás, vyjadrila NR SR minútou ticha svoju úctu tejto vzácnej osobnosti. Bol to moment veľmi hlbavý. V parlamentnej sále bolo zvláštne, až mrazivé ticho. Myslím, že to bolo úprimné vyjadrenie úcty a vďaky. Niekedy ticho vyjadrí viac než slová. Dovoľte mi však predsa pridať niekoľko slov k jeho odchodu, ktorý je výzvou, je pozvaním a inšpiráciou k nasledovaniu a spolupráci na dobrom diele.

„Slovo sa telom stalo“ – to bol prelom nielen v dejinách ľudstva a v dejinách spásy, ale aj v osobnom živote doktora Vladimíra Jukla. On to dával najavo ako factum, ako svoje presvedčenie a vieru. Ale tiež takto aj konal: čo hovoril, to robil. U neho sa slovo stelesňovalo v postojoch. Bol pravdivý, jednoduchý, múdry, láskavý – a to nie sú len slová. To boli postoje charakteru, pre ktoré ho mnohí mali radi – mladí i menej mladí. Na svojom živote on a prostredníctvom neho Prozreteľnosť dokázali, že slabí môžu byť silnými, ak sú ľuďmi viery, presvedčenia, myšlienky, ak hľadajú a držia sa pravdy. Pravda a láska môžu víťaziť a víťazia. Len je dôležité, aby nám na tom záležalo. Silní sa potom ukazujú ako slabí. Darma majú prostriedky, darma majú moc. Táto sila slabých a slabosť silných bola jedným z najväčších dôkazov duchovnej revolúcie a príchodu „zázračného“ roku 1989.

Vladimír Jukl, kde mohol, všade podporoval a šíril kresťanské presvedčenie. Spomínam to preto, lebo Európa ako spoločenstvo, ako rodina národov môže byť pokojná a usporiadaná, iba ak bude postavená na báze hodnôt, na jednote ducha. On dokázal vnímať kresťanstvo aj pre národ, aj pre Európu ako zlatú strednú cestu, cestu vyváženosti, ktorá odmieta krajnosti alebo extrém. V jeho živote vidieť toto odmietnutie zreteľne a veľmi konkrétne, či išlo o fašizmus počas vojny, alebo o následný komunizmus.

Často spomíname a prosíme o zachovanie dedičstva otcov. Som presvedčený, že k týmto cteným a zodpovedným otcom, počnúc dedičstvom sv. Cyrila a Metoda, sa radia celé generácie vzácných osobností. Patrí k nim aj Vladimír Jukl a jeho spolupracovníci – účastníci a svedkovia zápasu o slobodu a dôstojnosť človeka. Patrí sa nám vyjadriť im vďaka práve v tomto momente. Vladimír Jukl zanechal veľmi čitateľné a hlboké stopy. Je dobré, keď otcovia nechávajú takéto čitateľné stopy, ktoré sa dajú nasledovať, ak chceme.

Chcem pri tejto príležitosti vyjadriť na jednej strane naozaj poľutovanie, že štátne orgány Slovenskej republiky ho za jeho obetavé dielo a celospoločenský prínos neocenili za života, a na druhej strane vyjadriť potešenie, že početné spoločenstvo ľudí nielen v Bratislave, ale po celom Slovensku sa rôznym spôsobom hlási k odkazu Vladimíra Jukla. Chcem na záver vysloviť pranie a presvedčenie, že Pán bude jeho najväčšou a večnou odmenou, a zároveň si dovoľujem za mnohých povedať: „Milý Vlodo, úprimná vďaka, zbohom a dovidenia.“

Obete, zločiny a odhodlanie

17. november 2012

Každý rok sa v novembri v Slovenskom národnom divadle stretávame v spomienke, úcte, ale aj v odhodlaní kráčať ďalej a usilovať sa spolu v zápase o spravodlivosť, o zmysluplnú a zodpovednú slobodu, pluralitnú demokraciu, o spoločnú Európu s tými, ktorí zmýšľajú a konajú podobne.

Za rok sa udialo veľa. Rád by som preto pripomenul tých, ktorí ako hrdinovia dosvedčili, ale aj odišli spomedzi nás. Jedného z nich, generála tajnej cirkvi, Vlada Jukla, sme medzi novembrom a novembrom vyprevadili. Dnes som bol s jeho priateľom, ktorý bol 13 rokov žalárovaný: veľmi statočný človek, ktorý je ešte medzi nami a pozdravuje Vás - doktor Silvester Wéry.

Som veľmi rád, že bol nielen privítaný, ale že je medzi nami ako živý a veľmi aktívny svedok, predseda Konfederácie politických väzňov Slovenska, Tonko Srholec, a že organizuje tých, ktorí tvoria armádu nenápadných, žiaľ, často aj neznámych hrdinov; tých, ktorým sme vďační za slobodu a demokraciu. Chcem preto využiť túto príležitosť a tlmočiť prostredníctvom Teba, Anton, poďakovanie celej konfederácii a všetkým, ktorí k vám patria.

To ďalšie, čo sa za rok udialo, je nová inštitúcia - Múzeum obetí a zločinov komunizmu. Veľmi príznačne vznikla z iniciatívy občanov, nie vlády, nie štátu... A to je typické pre November - pamätať a angažovať sa, aj keď vláda nepamätá alebo sa neangažuje. Tá naša to nestihla, bola krátka... Ferko Neupauer a priatelia, veľmi Vám ďakujem, že táto myšlienka nielen existuje ako myšlienka, ale stáva sa realitou a popri Ústave pamäti národa môže byť súčasťou aktívnej pamäte, nielen nejakých papierov alebo priestorov, ale angažovanosti za to, aby sme pamätali a neopakovali totalitné praktiky alebo pokúšenia.

Hovorím to preto, lebo po roku sa toho veľa aj politicky zmenilo. Paradoxne, zároveň demokraticky - lebo od '89 je to tak - máme vládu jednej strany! Jedno z hesiel, ktoré bolo aj tu premietané, bolo o odstránení monopolu vlády jednej strany. Demokraticky, a predsa - poviem, po 23 rokoch na čele najvyšších ústavných inštitúcií sú bývalí členovia komunistickej, totalitnej strany. Ľudia očakávajú istoty...

Spomienka na 17. november v SND

Posledné stretnutie s Václavom Havlom (2009)

Tie zrejme prichádzajú niektorým, niekoľkým, ale mnohým, väčšine vyplývajú neistoty. Štát nemá úlohu monopolizovať alebo koncentrovať moc. Štát má za úlohu slúžiť. A najdôležitejšou oblasťou alebo zodpovednosťou štátu voči občanom z hľadiska služby je bezpečnosť, zákonnosť a spravodlivosť. V týchto oblastiach, žiaľ, Slovensko klesá - aj vnútorne, aj medzinárodne. A to nie je dobré, pretože to nie je dobré pre občanov. Ako paradox alebo výkričník spomeniem, že Lexa vyhráva nad Michalom Kováčom, občania cez rozpočet budú odškodňovať Štefana Harabina... Je skutočne problém presadiť niektoré oprávnené očakávania alebo rozhodnutia, napríklad rok a pol Generálna prokuratúra nemá platne zvolenú hlavu. Som presvedčený, že toto zhromaždenie tu v divadle môže vyjadriť svojím postojom, že stojí na strane pravdy a spravodlivosti, že stojí na strane Michala Kováča, bývalého prezidenta republiky.

Dvadsaťtri rokov je jedna a už viac než jedna ľudská generácia. V spoločnosti sa za to obdobie, žiaľ, začali prehlbovať niektoré negatívne javy. Rovnako sa začala prehľbovať skepsa, ale aj znižovanie politickej kultúry, veľmi často prejavované aj v mediálnej oblasti. Pravda býva atakovaná v médiách a niekedy médiami. Výsledkom je, že slušní ľudia sa zdráhajú vstúpiť do politiky. My potrebujeme slušných a odvážnych ľudí v polícii, v politike, v samospráve, v médiách, pretože také potom bude ovocie alebo výsledky v jednotlivých oblastiach. Chcem pri tejto príležitosti vyjadriť aj to, čo nesieme so sebou osobitne my, kresťanskí demokrati: a to je náš zrod v Novembri '89, aj záväzok za November. Za November ako posolstvo, ako hodnoty, ako reálie, ktoré sú výsledkom zápasu. To nebolo len štrnganie kľúčmi alebo len nejaké demonštrácie. To boli desaťročia utrpenia. A naša povinnosť je pamätať na to a spoznávať tých nenápadných - aj vďaka činnosti aktivistov a výstave, ktorá je aj tu, v SND - neznámych hrdinov. Lebo to je výraz vďaka za hrdinstvo tým, ktorí už tu buď nie sú, alebo sú, žiaľ, ešte stále, po 23 rokoch neznámymi hrdinami. Pre KDH je November '89 bodom zrodu, ale aj záväzku na jeho pokračovanie v slobode, ktorá je so zodpovednosťou, v demokracii, ktorá je pluralitná, v spravodlivosti, ktorá musí byť dôsledná, a v spoločnej Európe, ktorá nie je samozrejماً.

Hlásime sa k tým 23 rokom slovenského príbehu, ktorý považujeme za úspešný. Naozaj, ak sa Slovensko pozrie, kde bolo a kde je, tak je úspešnou krajinou. Na druhej strane, som presvedčený, že mnoho vecí sa dalo a mali sme robiť lepšie. **Ospravedlňujem sa za to, že sme nedokázali urobiť viac, že sme nie vždy boli dôslední, či už z hľadiska vysporiadania sa s krivdami, alebo s minulosťou. Často sme nedokázali presvedčiť ľudí o správnych argumentoch, alebo zabrániť zlým, škodlivým riešeniam.** Sme tu, a nielen existujeme, ale sme tu odhodlaní a priprave-

ní spolupracovať s tými, ktorým na tom záleží. Slovensko nepotrebuje antipolitiku! Slovensko nepotrebuje trieštenie, populizmus, respektíve nejaké sebecké skupinové ambície. Potrebuje viac ľudskej jednoty v úsilí o spravodlivejší, dôstojnejší život!

Tým odhodlaním a vyjadrením odhodlania je aj Ľudová platforma. Som preto rád, že tu môžem byť spolu s kolegami po tom, ako sme včera podpísali Memorandum pre zodpovednú politiku. Pretože stavať na tom, čo sa osvedčilo, stavať na hodnotách je rozumné a potrebné. To, že je tu vláda jednej strany, znamená stabilitu. Ale stačí stabilita? Veď sme ju mali až nebývalo dlhú. Iba stabilita je málo. Potrebujeme zodpovednú politiku! **Zodpovednú politiku pre ľudí, politiku ako službu, ktorej cieľom je spravodlivé a solidárne Slovensko pre ľudí.** Kresťanskí a občianski demokrati pospolu, spolu s ľuďmi dobrej vôle, Slováci a Maďari - myslím, že to je dobré, správne východisko pre takúto pokračujúcu ambíciu. **Slovensko potrebuje statočného, skúseného a nekomunistického prezidenta.**

Milí priatelia, dovoľte mi zakončiť tým, čo odznelo pred chvíľou o hlade po pravde a spravodlivosti. Ak naozaj budeme túžiť po týchto fenoménoch, po týchto dôležitých predpokladoch pre skutočnú slobodu, pre skutočnú perspektívu, tak nájdeme odpovede. Jeden známy psychiater, ktorý prežil oveľa ťažšie skúšky než my, Viktor Frankl, prežil koncentračný tábor, povedal, že pravidlá života od nás vyžadujú nie, aby sme vždy vyhrávali, ale aby sme sa nikdy nevzdávali. **Chcem vám povedať za KDH, že my sa nevzdávame, a že chceme spolupracovať na takejto vízii so všetkými, ktorým záleží na zodpovednej slobode, demokracii a dôstojnosti ľudskej osoby.**

Vďaka!

Naša pamäť a identita spolu súvisia

27. november 2012

Keď som bol podpredsedom vlády, navrhovali sme na Slovensku vytvoriť Memoriál totalitného utrpenia. Žiaľ, vláda Ivety Radičovej trvala veľmi krátko a nestihla zrealizovať myšlienku, ktorú považujem za veľmi dôležitú.

Totíž pamäť a identita každého národa, každej spoločnosti úzko súvisia. A takisto sloboda a zodpovednosť sú dve strany tej istej mince. Potrebujeme pamätať a zároveň prekonávať – či pokúšenia, alebo všetky opatrenia, ktoré vedú k totalite.

Totalita je totiž zneužitím slobody, zneužitím aj demokratických mechanizmov. Ľudstvo má celé dejiny plné takýchto omylov alebo tragédií, ktoré boli často robené s heslami, ako sú Bratstvo, Rovnosť, Sloboda, Krajší svet, Lepší svet, Nová morálka.

Som rád, že myšlienka Múzea obetí komunizmu sa stáva realitou vďaka dobrovoľníkom a aktivistom z občianskeho združenia Nenápadní hrdinovia, a že bude slúžiť hlavne mladšej generácii, aby sa vzdelávala a vychovávala pre zodpovednú slobodu.

17. november je pre nás Dňom boja za slobodu a demokraciu. Za slobodu, pre ktorú mnohí trpeli, ale tiež zomreli. Aj tieto súvislosti som pripomenul v príhovore v historickej budove SND pri spomienke na 23. výročie tohto významného milníka v dejinách Slovenska.

Počas rokovania vlády s premiérkou Ivetou Radičovou (jej vláda skončila 4. 4. 2012)

Odhalenie pamätných tabúl pri príležitosti 25. výročia Sviečkovej manifestácie (F. Neupauer, M. Bariaková)

Proti pokušeniam neslobody a ľahostajnosti

17. november 2013

Slovenské národné divadlo je 17. novembra vždy plné. Je to krásny znak nielen pamäti, ale aj spoločenstva, ktoré si váži slobodu a demokraciu. Chcem osobitne pozdraviť a oceniť prítomnosť tých, ktorí sa ako politickí väzni priamo zúčastnili toho zápasu a pridali svoj vklad k daru slobody a demokracie, ktorý zdieľame všetci. A chcem tiež poďakovať priateľom, ktorí nás z Írska, z Bruselu a Fínska a zároveň od susedov z Česka nielen pozdravili, ale ubezpečili o solidarite a spolupatričnosti. Lebo 17. november a celý zápas o slobodu bol spojený s Európou a bol pre nás aj návratom do spoločnej Európy.

17. november ako sviatok slobody a demokracie nás pozýva k aktívnej pamäti, k úcte a vďake, ale aj k inšpirácii tým, o čom hovoril Karel Schwarzenberg - že **pravda a láska môžu víťaziť a víťazia nad ľžou a nenávisťou**. Pre Kresťanskodemokratické hnutie to vždy bolo presvedčením. Tento dátum, tento čas, November '89 je súčasťou nášho rodného listu. Vždy sme boli presvedčení, že sa to opláti, že sloboda a demokracia sú náročné, ale lepšie, perspektívnejšie. Nesú riziká; a tie **riziká sa uplatnia vtedy, keď sa sloboda oddelí od zodpovednosti, a keď sa demokracia oddelí od základných, univerzálnych hodnôt**.

Ale sloboda je dar a príležitosť, aby aj Slovensko bolo prosperujúce. Myslím to v plnom slova zmysle, lebo prosperita spoločnosti, tak ako aj ľudské šťastie, je výzvou, je pozvaním, je túžbou, ale predpokladá slobodu. A sloboda predpokladá statočnosť. Treba si pripomenúť, že **kríza v ľudskom alebo v spoločenskom živote začína odklonom od pravdy, odklonom od statočnosti**. Treba sa nám preto vrátiť k pravde, lebo pravda je základom spravodlivosti. Pravda oslobodzuje! Pravda víťazí! To nie sú prázdne vety. Sú krátke, ale presné. Toto vedeli mnohí. O tom svedčil napríklad Silvo Krčméry – už tu nie je medzi nami. Spomeňme si na takýchto statočných mužov. Pretože pokiaľ bude u nás dominovať pravda, spravodlivosť a statočnosť, nájdeme odpovede aj na tie aktuálne, parciálne a zároveň zložité témy.

Treba sa nám vyhýbať a vyhnúť politike ako túžbe po moci pre moc samotnú, marketingu prázdnych sľubov, politickým špekuláciám. Treba sa nám vyhnúť

hlavne dvom pokušeniam. Jedno je **pokušenie neslobody**. Ono vlastne znamená, že sloboda je náročná, a keby tak bol vodca, ktorý to zvládne, zariadi za nás, tak je to ľahšie. Pokušenie neslobody vedie k autokracii, k extrémizmu, k populizmu; a to je veľmi drahá cesta, veľmi drahá pre každého, pre celý národ. **Pokušenie ľahostajnosti**, respektíve skepsy je slepou ulicou, lebo ľahostajnosť je začiatok zla, je sestrou zla. Ak 80% ľudí nepríde voľiť, nič tým nevyrieši, skôr poškodí všetkým. A hovorím to preto, lebo je to v našich rukách - aj v rukách politikov, ale hlavne nás všetkých, nás občanov.

Chcem poďakovať za množstvo aktivít, ktoré k 17. novembru pribúdajú. Je to potešujúce. Ústav pamäti národa zorganizoval Festival slobody. Aktívne je Občianske združenie Nenápadní hrdinovia, Múzeum zločinov a obetí komunizmu. Som presvedčený, že Slovensko - či už v menšinovej, alebo niekde aj väčšej časti - si uvedomuje, že to nie je zadarmo, že nám treba niektoré lekcie veľmi dobre pamätať. Bol som dnes na oceňovaní tých, ktorí si zaslúžia pamäť a úctu, politických väzňov – dostávali cenu Ústavu pamäti národa. Zaznamenal som si dve vety od tu prítomného Antona Srholca. Chcem mu poďakovať ako živému svedkovi, ktorý nielen prešiel jáchymovským peklom, ale s nádejou a s otvorenosťou hľadá na túto dobu a do budúcnosti. Tie vety znejú: „Národ zaplatil za slobodu veľmi vysokú cenu. ... Ešte viac sme dostali, než sme snívali.“ Ďakujem za toto vyznanie, pretože je veľmi úprimné, silné a je výzvou. Je výzvou, aby naša odpoveď nebola ľahostajnosť, či skepsa, lebo to nikam nevedie, **aby naša odpoveď nebola o vodcovi, lebo to bude zvodca.**

Chceme urobiť všetko preto, aby aj vďaka spoločenstvu tých, ktorým záleží na hodnotách, na Slovensku, dominovala úcta k právu, k ľudským právam, k spravodlivosti, k zodpovednému gazdovaniu, k pluralitnej demokracii. **Chceme s podobne zmýšľajúcimi urobiť všetko preto, aby na budúci rok Slovensko malo hlavu štátu, ktorá si ctí ústavnosť a ústavu, ktorá buduje politickú kultúru a usiluje o napĺňanie verejného záujmu.** K takejto spolupráci pozývam aj vás všetkých.

5. KAPITOLA

EKONOMICKÉ ZÁLEŽITOSTI

Efektívne investície a zdravý rast ekonomiky

„Zastavili výstavbu! Figel stopol diaľnice! Vlastizrada!“ To boli heslá a obviňovania, ktorým som, po prevzatí zodpovednosti za rezort dopravy, popri masívnej propagande Smeru a jemu blízkych médií, musel od jesene v roku 2010 čeliť. Tým, že sme nepokračovali v prvom (5 úsekoch diaľnice D1 medzi Martinom a Prešovom) a treťom balíku PPP (4 diaľničné úseky pri Žiline), sme **ľuďom a Slovensku ušetrili jeden celý štátny rozpočet**.

Sám som najprv pochyboval o miere súvislostí, ale fakty nepustia. Predraženie Ficových PPP projektov malo obľudné rozmery. Po poldruha roku naprávania škôd **považujem za svoju povinnosť varovať verejnosť pred opakovaním PPP projektov v podobnej réžii**. Ľudia si zaslúžia poznať pravdu.

Ak by sa zrealizoval prvý a tretí balík PPP, štát by za výstavbu, prevádzku, údržbu a financovanie 105 km diaľnic počas 30 rokov **zaplatil spolu 17 miliárd eur**. To je suma na úrovni výdavkov ročného štátneho rozpočtu. Z toho väčšinu – vyše 10 miliárd – predstavujú náklady na financovanie; t.j. úroky, bankové poplatky a dividendy koncesionárov. **Tomuto sa hovorí podvod na občanoch Slovenska!**

Hoci si štát v roku 2009 vedel požičať priamo za úrok vo výške 4 – 5 %, premiér v koncesných zmluvách zaviazal budúce vlády – a teda všetkých občanov – platiť úroky za financovanie vo výške takmer 10 % ročne! To je úroková miera, pri ktorej padlo Grécko na kolená a do bankrotu. Ten Robert Fico, ktorý sa pasoval do role bojovníka proti finančným skupinám a bankám, zaviazal Slovensko platiť práve bankám a finančným investorom ťažké miliardy eur. Za druhý, zrealizovaný balík PPP rýchlostnej cesty R1, zaplatíme počas 30 rokov takmer 4 mld. eur. Mohli byť už hotové, postavené za eurofondy z Operačného programu Doprava a vo vlastníctve štátu. PPP projekty boli rozhodnutím veľmi zlého hospodára.

Čerešničkou na torte pre hostí a mecenášov je téma dodatkov. Robert Fico v novembri 2007 vyhlásil, že „PPP projekty neumožňujú navýšovanie ceny“. Dodatok s najväčším absolútnym navýšením ceny oproti vysúťaženej, odobrila a podpísala práve vláda Roberta Fica, a týkal sa PPP projektov. Jediným zmluvným

Spustenie výstavby prešovskej diaľnice (Fričovce)

Otvorenie diaľničného privádzča zo Stupavy

dodatkom pridávali koncesionárovi a bankám stovky miliónov eur; a to ešte pred riadnym začatím výstavby.

Ide o dodatok č. 4 koncesnej zmluvy prvého balíka PPP, pri ktorom navýšil ročnú platbu o vyše 40 miliónov eur. Celkovo by Slovensko jediným dodatkom zaplatilo počas 30 rokov o 1,3 miliardy eur viac. Dodatok reagoval aj na situáciu na finančnom trhu. No v čase, keď iní práve kvôli drahším peniazom radšej ustupovali od PPP projektov, vláda Roberta Fica v marci 2010 umožnila úľavu podmienok pre dodávateľa, a dokonca za vyššiu cenu!

Jediným dodatkom tak súhlasili predraziť diaľnicu D1 o viac peňazí ako kumulatívne reprezentujú všetky diaľničné dodatky prijaté dovtedy, vrátane predraženého tunela Branisko. **Robert Fico bol nekorunovaným kráľom dodatkov.** Nie, neobhajujem staršie dodatky, mnohé boli pochybné či zlé. Ale my sme im v nových zmluvách predchádzali. Aj vďaka uplatňovaniu podmienok výstavby podľa Žltej knihy FIDIC (podľa princípu „projektuj a stavaj“) a vďaka uzákoneniu povinného zverejňovania zmlúv pred nadobudnutím ich účinnosti.

Pripomínam výrok Roberta Fica z vtedajšieho obdobia: „Ak niekto hovorí, že sa dajú stavať diaľnice z rozpočtu a z eurofondov, nevie, o čom hovorí, lebo takto by sme stavali diaľnice do roku 2040!“ (*www.vyvlastnenie.sk*, 26. apríl 2010) Dokázali sme, že Robert Fico sa hlboko mýli a zavádza národ. Som rád, že po zrušení megakšeftov PPP sa nám podarilo naštartovať novú výstavbu diaľnic a rýchlostných ciest. Počas poldruha roka od leta 2010 bolo zahájených 56 km nových úsekov (pri Martine, Levoči, Spišskom Podhradí, Prešove, Košiciach), skolaudovaných a do užívania odovzdaných 72 km, vrátane rýchlostnej cesty PRIBINA R1. Som rád, že postupne táto „klasická“ a pre štátne financie najvýhodnejšia forma výstavby pokračuje ďalej. Priniesla totiž dva nesmierne dôležité dôsledky pre ľudí:

1. Diaľnice stavané za primerané ceny, porovnateľné s európskymi, dosiahnuté hlavne vďaka skutočným a transparentným súťažiam vo verejnom obstarávaní
2. Výdaje hradené prostredníctvom grantov z eurofondov, až do úrovne 85% oprávnených nákladov; teda nie ako pri PPP – z peňazí našich daňovníkov a ich detí.

Takéto výhodné bonusy prináša ľuďom zodpovedná politika. Poctivé hospodárenie a udržateľné financovanie, inovatívny prístup a efektívne verejné investície; to je cesta pre moderné Slovensko. Týmto spôsobom kresťanskí demokrati v minulých desaťročiach pozdvihli Nemecko. To je skutočná cesta k sociálne-trhovému hospodárstvu. Nie pekné sľuby na strane jednej a zároveň nehorázne plytvanie socialistov na strane druhej. Vláda istôt sa so Slovenskom vydala smerom zadlžovania, prehlbovania regionálnych rozdielov, útlmu ekonomiky, úpadku školstva a následne straty zamestnanosti a zdravého rastu. Vláda Roberta Fica zamestnanosť riešiť nevie a korupciu riešiť nechce.

A preto Slovensko potrebuje skutočnú alternatívu voči populizmu, korupcii a nezodpovednosti.

Konferencia o inováciách - How We Did It

Nastupujúca istota: rastúce zdaňovanie

28. apríl 2012

Výrok Benjamina Franklina o tom, že „na tomto svete nie sú žiadne istoty, iba dane a smrť“, znovu rezonuje vďaka povolebnému vývoju aj na Slovensku. So smrťou je to jasné - blíži sa ku každému, bez ohľadu na to, či volil a koho volil. A čo dane? Namiesto väčšieho vládneho šetrenia bude výrazné bremeno finančnej konsolidácie presúvané hlavne na plecía ľudí - to je zatiaľ hlavné poslanstvo novej vlády.

Niet sa čomu čudovať, keď si mocní zvykli za predchádzajúceho vládnutia hodovať. Situácia je však iná ako pred štyrmi rokmi. Európska únia a finančné trhy zatvárajú úverové kohútiky. Pokračovať v hostine vďaka novým pôžičkám už nie je také jednoduché. Treba vymyslieť niečo nové: najjednoduchší recept tandemu Fico - Kažimír je zdaňovať a zdaňovať. A to hlava-nehlava.

S tým, že bohatší majú platiť do štátnej kasy viac a chudobnejší menej, je možné len súhlasiť. Rovná daň z príjmu fyzických osôb má však na Slovensku výraznú progresivitu. U najslabších je sprevádzaná zápornou daňou, teda platiteľom je štát, prijímateľom daňovník. Aj vďaka zavedeniu rovnej dane vzniklo v rokoch 2004 až 2008 viac ako štvrt' milióna nových pracovných miest, zároveň miera nezamestnanosti v tom čase klesla z 18,1 % na 9,6 %. Slovensko získalo v očiach zahraničných investorov značku daňovej kvality. Znížili sa daňové úniky a do štátnej kasy začalo prúdiť evidentne viac peňazí. Jednoducho, výhoda a výhra pre všetkých. Progresivitu a nastavenie systému pre občanov a firmy je možné i potrebné rozumné meniť. Cieľom má byť posilnenie spravodlivosti a sociálna zodpovednosť zároveň.

Ak nová vláda uprednostní socialistickú ideológiu pred zdravým rozumom, tak to bude prehra pre všetkých. Zhoršenie daňových podmienok spôsobí nižší prílev investícií na Slovensko, čo ohrozí rast zamestnanosti. Prvé podniky sa už ozývajú. Napríklad jedna obchodná spoločnosť plánovala v tomto roku otvoriť vyše 20 nových predajní a prijať 500 až 700 zamestnancov. Už teraz však upozorňu-

Okrúhly stôl Ľudovej platformy k téme zamestnanosti s ekonomickými a sociálnymi partnermi

je, že kvôli plánovanému zvyšovaniu daní otvorí menej predajní a zamestná menej ľudí.

Spomalenie tvorby nových pracovných miest neodbornými, nerozumnými zmenami daňového systému bude mať negatívny dopad na vývoj životnej úrovne ľudí. Vyššie dane môžu dokonca spôsobiť presun podnikov do zahraničia a zníženie zamestnanosti. Viacero daňových pásiem totiž zvýši priestor pre daňové úniky, čo spolu s nižšou ekonomickou aktivitou môže dokonca znížiť daňové príjmy štátneho rozpočtu. Aktuálna situácia však zrejme tandem Fico - Kažimír v tejto chvíli nezaujíma.

Seminár o rodinnom podnikaní s Jánom Hudackým a Ivanom Šimkom

Čo sa to na Slovensku deje?

2. august 2012

Minister financií ohlásil v piatok sekeru v štátnom rozpočte 250 mil. € na-
vyššie oproti očakávaniám. A v pondelok už predseda vlády hovoril o 500 mil. €! Ho-
voril o tom, že „nám utekajú peniaze“. A návrh je vzápätí na stole - skrátané konanie
v Národnej rade Slovenskej republiky a bezprecedentný zásah nielen do druhého
dôchodkového piliera, ale aj do celého systému sociálneho poistenia, do odvodov
a záležitostí, ktoré zťažujú jednoduchých ľudí. Nie niektorých, nie pár percent, ale
veľkú väčšinu tých, ktorí tvoria hodnoty – zamestnancov, živnostníkov, podnikate-
ľov, dohodárov. Málo zostane tých, ktorých sa tieto dopady nedotknú...

Keď sa za prvý štvrtrok hodnotil vývoj štátneho rozpočtu, bol primera-
ný tomu, čo sa očakávalo. Po druhom kvartáli sme na úrovni 63 % celoročného
deficitu! Čo sa stalo medzitým? Kto je pri kormidle, čo sa to tu deje? Začiatkom
apríla došlo k výmene vlády. Trend zlého gazdovania sa podobá na obdobie rokov
2006 – 2010, keď sa (okrem iného) Slovensko ocitlo medzi štátmi EÚ s najhorším
výberom daní.

„Hrozia nám značné hospodárske škody,“ hovorí vláda pri odôvodnení
náhleho znárodňovacieho konania. 8 % deficit sme tu mali v rokoch 2009 a 2010.
Ja si neviem predstaviť, že by mohli byť ešte väčšie hospodárske škody než po-
kračovanie v takom vývoji, ktorý sa po celej Európe nazýva „gréckou cestou“. My
sme sa z nej vrátili naspäť – zo šikmej plochy na ozdravnú cestu. Radičovej vláda
konsolidovala o 1,5 mld. € v priebehu roka 2011 a zároveň udržala najvyšší hos-
podársky rast v rámci eurozóny. Teraz hrozí, že sa naša cesta do normálu opäť
otáča zlým SMERom. Oslabenie dôchodkového systému je spolu so zrušením tzv.
rovnej dane najhorším opatrením II. Ficovej vlády. Už od septembra ide zobrať
občanom-sporiteľom obrovské financie.

To, čo nefunguje, bude veľmi drahé. Treba nájsť serióznejšie riešenia.
A najdrahšie je to, čo občanom vláda dáva „zadarmo“. Istoty nasľubované pred
voľbami a nerozumné, nezodpovedné rozhodnutia vlády jednej strany po voľbách
prinesú veľa škody. Skôr než do roka a do dňa...

Chcem sa vyjadriť k dvom stránkam tohto návrhu. Jednou je proces, druhou je obsah.

Proces znamená neuveriteľné náhlenie sa zo dňa na deň, doslova z hodiny na hodinu pri tak dôležitom zákone, ako je zákon o sociálnom poistení. Tri dni medzirezortné pripomienkové konanie k zákonu, v priebehu pár dní je parlamentom prijatý ako celok. To tu už dávno nebolo, aj keď Smeru treba priznať učenlivosť v narábaní s mocou.

Ale toto tempo súvisí s tým, čo sa ide urobiť. V rozpore s právnymi podmienkami sa prijíma riešenie, ktoré je v rozpore s logikou protikrízových opatrení. Slovensko totiž prejedá zajtrajšky. Viac tvoriť a menej troviť znamená mať zmysel pre striedme hospodárenie, sporivosť a inovácie. Pri sporení, tam, kde sa ukladá, tam sa pripravuje budúcnosť. Tade peniaze neunikajú! Od mája do júla sa - vďaka poslednej novele zákona, ktorou sa znormálnili, predĺžili investičné lehoty pre DSS-ky - zvýšilo zhodnocovanie úspor na 4% (za Ficových krátkych termínov len vyše 1 %!).

Nie v II. pilieri Slovensku unikajú peniaze. Ukazuje sa, že vláda nevie ani hospodáriť, ani šetriť. Napríklad pri verejnom obstarávaní minister vnútra pripravuje novelu zákona, ktorá môže priniesť viac klientelizmu, korupcie, ale najmä biznisu pre vyvolených. Boli sľubované istoty, ale ukazuje sa, že len pre niektorých. Pri eurofondoch hovorí vláda o ušetrení takmer 200 mil. €. Viete, čo je súčasťou takéhoto šetrenia? Menšie čerpanie fondov. Pretože keď sa nespolufinancuje, tak sa ani nečerpá. A to je chyba.

Na Slovensku sa hovorí, kto rýchlo dáva, dvakrát dáva. Chcem sa spýtať, ako sa označí, keď sa rýchlo berie? Že sa dvakrát berie? Jednoducho je to o tom, že sa tým oberá o istoty, o zabezpečenie, že sa tým niekto okráda. Sme v čase vrcholu leta. Ľudia sú na dovolenkách. A tu sa prijíma jedno z najväčších rozhodnutí celého legislatívneho obdobia. Skrátene! Narýchlo!

Chystá sa tým podpora okamžitej dôchodkovej spotreby na úkor budúcnosti. Tým sa naozaj podporuje dlhové správanie. Tak sa udržiava socialistická mentalita, či formuje nová generácia, ktorú na Západe označujú „la generazione tutto subito“, čiže „generácia všetko a hneď“. Nie potom, nie neskôr, ale teraz. Tu a teraz treba riešiť potrebu a spotrebu... A táto kultúra spotreby ťahá pod vodu jednotlivcov, rodiny, obce i štáty.

Destabilizácia systému v rokoch 2006 – 2010 znamenala pre výnosy veľa negatívneho vplyvu, ale SMER-SD sa neodvážil na úspory siahnuť. Dnes pod rúskom pretrvávajúcej, prehlbujúcej sa krízy ospravedlní svoje konanie. Štátnu kasu idú zachraňovať sporitelia. Pred voľbami SMER-SD slúbil meniť len garancie, nie siahat na percentá.

Uchopiť a spotrebovávať peniaze ľudí, ktorí si zodpovedne šetria na dôchodok, je presne ten typ politiky, ktorý vyvoláva a prehľbuje krízu. Vykráda sa špajza či pokladnička mladším generáciám a ich deťom. Pretože tých jednoduchých ľudí návrhy oberajú o ich príjmy, respektíve budúce príjmy na dôchodkoch, na daniach, na odvodoch, na reálnej perspektíve zabezpečenia.

Ako predseda KDH som ponúkol parlamentným stranám, najmä tej väčšinej, politickú iniciatívu, ktorú považujem za racionálnu a efektívnu, najmä ak chceme lepšie využiť budúci rozpočtový rámec Európskej únie a účinnejšie konsolidovať verejné financie. Slovensku sa ukazuje alokácia 14 miliárd € na obdobie rokov 2014 – 2020. Je to pomoc veľmi významná. Ak by z dvoch miliárd € ročne mohlo Slovensko využiť primeranú, zaujímavú časť (napríklad štvrtinu) na podporu potrebných a udržateľných štrukturálnych reforiem, medzi ktoré dôchodkový systém jednoznačne patrí, pomohli by sme tak sebe ako členskej krajine, konsolidácii verejných financií v našom štáte, ale aj celej Európskej únii, ktorá hľadá protikrizové kroky. Namiesto málo účinného až neúčinného transferu pôžičiek a záruk by sa mali štáty Únie zamerať na podporu ozdravných opatrení aj s primeraným využitím eurofondov. Presadenie takejto politickej iniciatívy napríklad s višegrádskymi krajinami alebo s ďalšími partnermi považujem za rozumné, priam nevyhnutné v čase, keď u nás diskutujeme o stovkách miliónov, a keď vláda zasahuje negatívne do toho, čo funguje.

Premiér povedal opakovane, že sú etatisti, to znamená, že pre SMER-SD je štátne vlastníctvo prioritné alebo mocou lepšie uchopené. Vedie to k situácii, že štát sa potom má postarať o všetko a o všetkých. Štát všetko zaplatí. A už som povedal, že pre obyvateľov nie je nič drahšie ako to, čo im štát dáva zadarmo. Lebo to rôznym spôsobom musí povyberať, všelijako deliť, a naspäť príde už len niečo.

Všetko to zaplatia ľudia. Tí, ktorým boli sľubované istoty. Istotou dnes je veľmi rýchla a radikálna redukcia druhého dôchodkového piliera na pilierik, zároveň rast daní, rast odvodov, poplatkov. Logickým dôsledkom bude rast nezamestnanosti a problémov v slabších regiónoch a rast novej neistoty do budúcnosti.

Nerobte z ľudí ani žobrákov, ani hlupákov

19. december 2012, z vystúpenia v NR SR

Vyzerá, že SMER-SD už neskrýva skutočných adresátov istôt. V skrátrenom konaní chcel na konci roka pretlačiť zákon o dotáciách pre paroplynové energetické zariadenia. V ten istý deň konštatoval, že potravinová pomoc pre chudobných nebude. Jedným, niekoľkým, zabezpečuje istoty, druhým, mnohým, pribudne neistoty. Skrátene ako švindeľ sa nepodarilo. Rokovať sa bude znovu koncom januára. Posledný rokovací deň NR SR v roku 2012 bol ukážkou toho, čo si kto váži a čo obhajuje.

V slovenskom parlamente zaznelo pred voľbami slovo o majstrovstve v populizme z úst predsedu Smeru, dnes predsedu vlády Roberta Fica. Marketing je dnes veľkým umením aj v obchode, aj v politike. Tento marketing v médiách s heslom Ľudia si zaslúžia istoty získal 44 % hlasov tých, ktorí voliť prišli.

Vznikla vláda istôt. Vláda istôt, ktorá si do svojej aparatúry zaradila dvojnásobok štátnych tajomníkov, nedávno aj ďalšieho vicepremiéra pre takzvané veľké investície, aj keď nikto nevie aké a za čo. S podporou disciplinovaných 83 mandátov poslancov Smeru tu realizuje svoju politiku.

Pýtal som sa aj pred mesiacmi, pýtam sa aj dnes, ktorí sú to tí ľudia, čo si zaslúžia istoty? Kde je ten zoznam? A aké istoty? Kde je ten recept, program na istoty v živote? Aj v spoločenskom, aj v osobnom? V máji, keď sa prerokovávalo Programové vyhlásenie vlády, som sa pýtal, či to bude vláda jednej strany – pretože tak to vyšlo z volieb –, alebo holding finančných a ekonomických skupín? Odpoveď je stále jasnejšia. Vynára sa z hmly rétoriky a sľubov hlavne vďaka konkrétnym postojom, návrhom a rozhodnutiam. Postupne od začiatku leta vláda istôt potvrdzuje, že je holdingom finančných skupín.

Štátny rozpočet – zákon roka, a zákony, ktoré naň nadväzujú – potvrdzujú škodlivosť ekonomickú a sociálnu. Na poslednej schôdzi, v priebehu niekoľkých

týždňov SMER-SD schválil toľko zákonov, ktoré berú peniaze z peňaženiek všetkých ľudí na Slovensku, že to len potvrdzuje už nie otázku, ale hľadanú odpoveď. Nie sú to istoty pre občanov, ale pre niekoľkých a niektorých na zozname. Vyššie dane, vyššie odvody, vyššie poplatky, drahšie lieky – to všetko prichádza s novým rokom 2013. Potravinová pomoc pre chudobných v končiacom sa a v nadchádzajúcom roku nebude. Mínus 10 miliónov EUR pre chudobných! Robert Fico marketingovo a veľmi falošne za vlády Ivety Radičovej vytýkal, že dehonestujeme chudobných. „Nerobte z ľudí žobrákov,” to bola jeho kritika, keď sa realizovala pomoc pre vyše 400 tisíc ľudí.

Páni a dámy, ale faktúry za elektrinu aj pre tých chudobných pošlete. Faktúry, ktoré pôjdu vo forme príspevkov aj pre dotovaných producentov elektrickej energie. Vyše 30 mil. EUR ročne získajú práve vďaka tomuto zákonu tí, ktorí budú špeciálne posúdení a vybraní štátnym orgánom. Chcem aj na základe toho, čo tu Robert Fico ohlasoval – a nie tak dávno, keď hovoril, aby sme nerobili z ľudí žobrákov –, vláde a ministrom hospodárstva odkázať: **„Pán minister, nerobte z ľudí ani žobrákov, ale ani hlupákov!”**

Naopak, finančné a ekonomické skupiny sa môžu tešiť aj na Vianoce, aj po Vianociach, pretože vláda si ich ošetruje a chráni. Pripravované vyvlastnenie zdravotných poisťovní, monopolizácia – to je istota vyplatenia budúcich ziskov aj v ťažkých rokoch; práve prerokovávaný zákon o obnoviteľných zdrojoch energie – to sú darčeky vlády Roberta Fica len pre finančnú skupinu Penta, ohlásené v posledných mesiacoch. Robert Fico v jednej televíznej relácii ukázal denník s pekným titulkom, ktorý mu lahodil, lebo bol o daniach pre veľké firmy. Ja chcem, pán minister, vám, pretože zastupujete aj premiéra, ukázať dnešné noviny – denník, ktorý píše veľkým písmom titulok Smer ochráni zisky Penty. Ako inak mám nazvať snahu poslancov Smeru schváliť pre paroplynový cyklus 30 miliónov EUR ročne? A len pre nich? SMER-SD zisky Penty nielen ochráni, on jej chce dať aj vianočný darček.

Aká je však realita pre ostatných ľudí a firmy na Slovensku?

1. investičné stimuly udeľované po prvýkrát v našich moderných dejinách na udržanie zamestnanosti v niektorých firmách,
2. selektívna dotačná politika len pre niektorých, štátnou mocou vybraných, len pre vyvolených,
3. navyšovanie dotácií v energetike, ktorú vláda naháňa osobitnými odvodmi, ale v skutočnosti im plánuje pohodlné prostredie do budúcnosti,

4. narúšanie transparentnej hospodárskej súťaže,
5. vyvlastňovanie,
6. protiústavné opatrenia, ktoré nás teraz dobiehajú z čias prvej Ficovej vlády,
7. odchody firiem a investorov zo Slovenska,
8. rast nezamestnanosti.

Dámy a páni, napriek účinnej a úspešnej volebnej rétorike, lepšie povedané volebnej pretvárke Smeru o inej strane, o inom predsedovi, sa Smer vracia k svojej tradičnej a osvedčenej praxi: ohýbanie zákonov, nerešpektovanie dohôd, skutočný nezáujem o bežných ľudí, plné ústa populizmu, no predovšetkým veľká starostlivosť o mecenášov a podporovateľov. Áno, toto je pravdivá tvár Smeru. Smeru, ktorý rozdáva istoty – ale len svojim! Takto si občania Slovenska, vrátane voličov Smeru, istoty nepredstavovali.

Hovorí sa tomu rana istoty: ľudia sa budú finančným a ekonomickým skupinám pravidelne skladať zo svojich daní na obrovský balík dotácií z daní, ktoré ste im zvýšili, z odvodov, ktoré ste im zvýšili, z poplatkov, ktoré ste im zvýšili. Ľudia už pociťujú, a, žiaľ, veľmi pociťia tie „istoty“; a bude to boľavé.

Lebo po tejto vláde a po opatreniach, ktoré Slovensku postupne vstupujú do života, bude nasledovať hospodársky úpadok, rekordná nezamestnanosť a zdražovanie. Ak bude zákon, dámy a páni, v nezmenenej podobe schválený, obrátime sa na prezidenta republiky a zvážime aj ďalšie kroky.

Odvaha a moderné železnice

7. marec 2013

„Vrátili cestujúcich na železnicu,“ „RegioJet porazil štát“ – to sú titulky z novín týchto dní. Pred rokom prvý súkromný prepravca začal svoju činnosť na trati Bratislava – Komárno. Takmer 1,25 mil. pasažierov, čo je dvojtretinový nárast oproti roku 2011, neporovnateľne vyššia kultúra cestovania, výhodnejšie cestovné, odbremenenie automobilovej dopravy na frekventovanom úseku medzi Bratislavou a Dunajskou Stredou – všetko hlavné benefity rozhodnutia, ktoré som podpísal na konci roku 2010 a pre ktoré ma vtedy exminister Vážny tvrdo a neoprávnene kritizoval. Zmluva medzi štátom a RegioJetom bola podpísaná na obdobie do roku 2020. A to všetko prinieslo zároveň zníženie dotácie o takmer 1 € na vlakokilometer zo strany štátu. Investícia je zisková, predtým tu štátny prepravca generoval stratu, a to pri vyššej dotácii...

Bolo treba prijať odvážne a zodpovedné rozhodnutie pre modernizáciu železničnej dopravy. Zvlášť v čase, keď sú cesty preťažené a rozbité a železnice nevyťažené a zadlžené. Zároveň sme vytvorili prirodzený tlak na štátneho prepravcu na zvyšovanie kvality služieb a návratu cestujúcich na tento osvedčený spôsob prepravy, ktorý je za prirodzených podmienok ekonomickejší, ekologickejší a bezpečnejší než iné druhy dopravy. Bola modernizovaná aj opotrebovaná infraštruktúra – koľajnice, nástupištia, stanice. Začali vznikať moderné P+R (park and ride) parkoviská a zastrešenia pri staniciach. Štátna spoločnosť ZSSK dostala v tom čase tiež kontrakt na 10 rokov s tým, že štát môže postupne liberalizovať až tretinu objemu osobnej železničnej dopravy vo verejnom záujme. Zároveň ZSSK získala cez eurofondy a štátny rozpočet 32 nových električkových a dieselových vlakových súprav. Vynoví to zhruba štvrtinu jej zastaranej a poruchovej vlakovej kapacity. Férová konkurencia je výhodou pre občana i pre zdravé financie štátu. Dá sa získať viac za menej peňazí: viac prepravy cestujúcich, viac kilometrov nových diaľnic, viac liekov, služieb... Inej cesty nemáme, ak chceme naozaj konsolidovať deficitné verejné financie a zároveň udržať hospodársky rast.

Teší ma úspech súkromného prepravcu, pretože je to o ľuďoch a pre ľudí. Ľudia môžu mať železniciu radi. Odvaha, zodpovednosť, transparentnosť – to boli zásadné prvky a mantinely práce Ministerstva dopravy SR za môjho pôsobenia. Vytvorili sme veľký rezort, ktorý reprezentuje zhruba 15 % tvorby HDP Slovenska. Je v ňom veľký potenciál na modernizáciu regiónov, infraštruktúry a rozvoj celej krajiny. V Berlíne na spolkovej úrovni Nemecka je podobné ministerstvo. To ma uistovalo o synergii, ktorú aj my potrebujeme pre úspech našej krajiny. A je to práve odvaha, zodpovednosť a pracovitosť, ktoré sú potrebné aj dnes na MDVRR SR. Od nástupu Jána Počiatka počúvame, aký katastrofálny stav mu Figel zanechal. A pritom by stačilo menej rečí a viac snahy a zmyslu pre zodpovedné rozhodnutia. Ako to bolo v prípade modernizácie a revitalizácie dlho zanedbávaných železníc. Minister Počiatek mal otvorené dvere pre rokovania s ďalšími záujemcami o prepravu osôb na našich tratiach. Rozhovory nedotiahol, ba ani v nich nepokračoval. Ako hovoria v Čachách – skutek utek. Opäť jedna z aktivít, ktoré samy dokazujú, že sú dobré, ale minister v nich nepokračuje.

Teší ma úspech prvého súkromného prepravcu, no jedna lastovička leto nerobí. Treba v dobrých krokoch pokračovať. Máme regióny na severe, na východe i na západe, kde sú potrebné takéto inovácie. Regionálna vlaková doprava u nás je pod priemerom EÚ. Aj pre odbornú verejnosť bolo sklamaním zrušenie veľkej modernizačnej investície – podzemnej stanice Filiálka v centre Bratislavy ako súčasti medzinárodného železničného koridoru Paríž – Stuttgart – Viedeň – Bratislava.

Dielo by výrazne pomohlo preťaženej doprave, slovenským stavbárom a našej ekonomike. Vďaka výhodnej cene vygenerovanej v súťaži by zostalo dosť peňazí aj na koľajové tram-train vozidlá pre hlavné mesto. Namiesto toho sa dnes evidentne nekompetentne pripravuje nákup IBA obrovského počtu električiek. Na nerozumné a nekompetentné rozhodnutia doplácajú daňoví poplatníci a občania Slovenska. Pomôže to cudzej ekonomike a možno niekoľkým zainteresovaným zo zoznamu „istotných“. Nie však zamestnanosti, rozvoju a skutočnej modernizácii Slovenska.

Prezentačná jazda vlakov spoločnosti RegioJet

Prezentácia nových vlakových súprav ZSSK v Trnave

6. KAPITOLA

EURÓPSKA SPOLUPRÁCA

Česi odpisujú od Slovákov

12. január 2013

Tak aj naši bratia a západní susedia sa napriek silnej československej tradícii rozhodli pre priamu voľbu prezidenta republiky. V roku 1996 tri strany tzv. Modrej koalície (KDH, DÚ a DS), vidiac snahy o koncentráciu moci a jej zneužívanie zo strany premiéra V. Mečiara a HZDS, začali rozvíjať myšlienku a následne petíciu za priamu voľbu prezidenta SR. Referendum o tom bolo v roku 1997 vládou zmarené, ale demokracia nie. A zmena systému voľby, ktorú sme sľúbili a ktorú realizujeme od r. 1999, bola nielen víťazstvom, ale aj posilou pre ďalšie napredovanie Slovenska. Demokracia rastie vďaka zrelosti, skúsenosti a odhodlaniu občanov a politikov.

Slovenská štátnosť nekolabuje, má demokratické základy a inštitúcie. S občanmi sme ju ubránili pred hrozbami autokracie a medzinárodnej izolácie. Žiaľ, a nielen podľa mňa, náš slovenský dom nemá statočného domovníka, nemá zodpovednú hlavu. Ivan Gašparovič bol spolutvorcom vulgárnej a arogantnej politiky a protiústavného konania v rokoch 1994 – 1998. Až keď ho odvrhol jeho šéf, založil vlastnú, účelovú, jednorazovú stranu, akých Slovensko už pozná veľa. Tisíce ľudí ho za prezidenta v roku 2004 volili preto, aby sa ním nestal druhý finalista – V. Mečiar. Druhýkrát sa ním stal o päť rokov už „akoby člen Smeru“ – strany, ktorá bola na vzostupe, úspešne prevzala voľičov HZDS a SNS a rozdávala a sľubovala všetko, čo v špajzi bolo i nebolo. I. Gašparovič je dlžníkom strany SMER-SD. A tak aj koná.

Ale späť k susedom: Systémové vylepšenia sú pre demokraciu potrebné a správne, ale ešte dôležitejšie je zveriť ich do zodpovedných rúk. Takže, nech sa našim susedom voľba prezidenta vydarí – nielen priebehom, ale aj osobnostne z hľadiska výsledku! Je to aj v slovenskom záujme.

A pripomeniem susedom ešte dve slovenské inšpirácie z 20-ročnej samostatnosti a odlišného vývoja. Prvou je prísnejšie oddelenie zákonodarnej a výkonnej moci (ministri by nemali zároveň vykonávať mandát poslancov parlamentu – v ČR je sústredenie mocí realitou). Druhou je priama voľba primátorov a starostov, ktorá im dáva silnejšie a autonómnejšie postavenie pri správe mesta/obce (v ČR ich vybe-

rajú spomedzi seba zvolení poslanci obecného zastupiteľstva, nie priamo obyvatelia obce). My sa tiež máme čo učiť od starších demokracií, ale aj z vlastnej praxe a chýb. Hlavne v oblastiach spravodlivosti, ochrany zákonnosti a vymožitelnosti práva. Tie-to zaostávajú od Novembra '89 spomedzi všetkých oblastí snáď najviac.

Auto môže byť staršie i novšie, klasické alebo moderné. Aby slúžilo cestujúcim bezpečne, spoľahlivo a efektívne, musia v ňom fungovať základné systémové prvky a mechanizmy. Rozhodujúcim činiteľom však zostáva vodič, ktorý vozidlo riadi. Spoľahlivosť, skúsenosť a zodpovednosť vodiča sú predpokladom bezpečnej jazdy a úspešnej cesty. Slovensko potrebuje prezidenta, ktorého rozum a srdce nebudú zamerané na moc a predovšetkým svoj záujem, ale na zodpovednú službu Slovensku ako demokratickej, kultivovanej a prosperujúcej krajiny.

Adenauerovci na Slovensku

2. máj 2013, Historická budova NR SR, Bratislava
(krátené)

Vaše Excelencie, ctené dámy, vážení páni, milí priatelia!

Na úvod sa chcem poďakovať za česť, že môžem na tomto významnom kolokviu za účasti predsedu nemeckého Bundestagu prof. Lammerta a ďalších vzácných hostí zdieľať niekoľko myšlienok o našej spolupráci a budúcnosti.

Nemecko a Slovensko v EÚ

Sloboda a zjednotenie Berlína a Nemecka boli predpokladom a súčasťou slobody a zjednotenia Európy. Ako Dunaj tečie z Čierneho lesa do Čierneho mora, tak sa šíri od západu na východ Európske spoločenstvo na báze spoločných hodnôt. Ďakujeme nemeckým priateľom a osobnostiam, ako bol K. Adenauer, H. Kohl či dnes A. Merkel, za podporu tohto procesu. Americký prezident J. F. Kennedy vyjadril spolupatričnosť a solidaritu s ľuďmi v rozdelenom Berlíne a Nemecku známou vetou: „Ich bin ein Berliner!“ Ja osobne – a rovnako mnohí z nás – som sa mohol s hrdosťou a zodpovednosťou prihlásiť k téme znovuzjednotenia Európy odkazom „Ich bin ein Ossi!“ a spolu s priateľmi, demokratmi a slovenskými občanmi odpovedať tým na historickú výzvu ako hlavný vyjednávač či ako prvý eurokomisár. Pred 20 rokmi sme si to ani nevedeli predstaviť, aj keď sme mali na takúto víziu nádej. Toto mohla a môže vyjadrovať hrdo a zodpovedne Angela Merkel, prvá nemecká kancelárka, či súčasný spolkový prezident Joachim Gauck, ktorí sú z východu Nemecka, z bývalej NDR. Spolu je rodina kompletnejšia, rozšírená Únia je viac európskou, spolu sme silnejší.

Prvá svetová vojna začala na Balkáne, na východe Európy, zasiahla celý svet. Francúzi ju nazvali Veľká vojna (La Grand guerre). Druhá svetová vojna prišla ako revanš za prvú a ako dôsledok nástupu fašizmu a nacizmu. Bola ešte väčšou, ešte neľudskejšou. A po nej prišla tretia, s nástupom expanzívneho sovietskeho komunizmu. Bola to studená vojna, ktorá sa stala globálnou. Zmierenie, ktoré kedysi začali kresťanskí demokrati Nemecka a Francúzska, potrebujeme dostať aj tam, kde séria vojen začala a kde sú historicky najčerstvejšie – 20-ročné masové hroby

a krvavé hranice ako výsledky militantného nacionalizmu a etnického fanatizmu v Srebrenici, Sarajeve, na Balkáne. Misia ešte nie je dokončená, ale som rád, že v nej robíme progres. O mesiac prídu do Spoločenstva Chorváti. Som rád, že sme na tejto ceste spolu, s KAS, s CDU, s nemeckými a európskymi priateľmi. Je to naša podlžnosť Adenauerovi, zakladateľom a obetiam zápasu o slobodu, je to najlepšia odpoveď na problémy regiónu a súčasnej Európy, je to aj náš vlastný záujem.

To, čo Nemecko a Slovensko v súčasnosti najviac spája, je Európska únia. Raz som sa bývalého prezidenta Richarda von Weizsäckera pýtal, kedy budú naše bilaterálne, slovensko-nemecké vzťahy naozaj dobré. Odpovedal. „Keď budú európske.“ Je to odpoveď krátka, jasná a výstižná: pre naše hodnoty i pre naše záujmy, pre naše ústavné, zrelé vlastenectvo i pre globálnu zodpovednosť.

KAS a nemecké nadácie

Nemecko, čo sa týka pôsobenia voči zahraničiu, dalo vznik veľkému počtu rôznych nadácií a akcií pomoci v politickej, občianskej, univerzitnej, školskej alebo náboženskej a cirkevnej rovine. Na stránke Spolkového združenia nemeckých nadácií fascinuje celkový počet evidovaných verejnoprospešných nadácií: 19.500!

Sčasti je vysvetlením aj fakt, že veľkorysosť tejto pomoci je podporovaná zo strany štátnych inštitúcií, ktoré alokujú časť verejných financií na tento účel. Ale kľúčom k nájdeniu podstaty odpovede je ochota mnohých bežných nemeckých občanov obetavo a pravidelne podporovať rôzne zbierky a prejavy solidarity. Dnes si pripomíname najmä 20 rokov pôsobenia KAS na Slovensku, ale dovoľte mi spomenúť mnohých nemeckých nadácií ako pars pro toto spomenúť nadáciu RENOVABIS, keďže s ovocím jej činnosti som sa viackrát na Slovensku stretol. Za dvadsať rokov svojej existencie pomohol RENOVABIS pri sociálnej, spoločenskej a duchovnej obnove v 29 krajinách strednej a východnej Európy celkovou sumou 560 miliónov €. Môžeme si s vďakou uvedomiť, koľko ľudských osudov sa zmenilo, koľko životov sa prostredníctvom vzdelania, rôznych skúseností a zážitkov, prostredníctvom konkrétnych projektov posunulo na vyššiu ľudskú i duchovnú úroveň.

Som presvedčený, že Slovensko by bez príspevku KAS, CDU/CSU, nemeckých priateľov, partnerov a investorov nebolo tam, kde je dnes. Prínos KAS do politickej kultúry, do pochopenia princípov a súvislostí rozvinutej demokratickej spoločnosti, do prenosu množstva konkrétnych skúseností z rôznych politických

oblastí predovšetkým príbuzným stranám, ale i rôznym občianskym združeniam je skutočne úctyhodný.

Títo priatelia a partneri prežívali s nami naše historické i dramatické chvíle – od slobody cez uznanie štátnosti, zápas o demokraciu, porážku mečiarizmu, cez realizáciu náročných štrukturálnych reforiem po všetky naše volebné víťazstvá a prehry. Boli to desiatky zaujímavých školení, podnetných seminárov a konferencií. Osobne veľmi pozitívne vnímam kolokviá, ktoré sa od roku 1998 pravidelne organizujú v máji. Mali sme možnosť opakovane sa podeliť o naše názory na aktuálny európsky vývoj.

Som presvedčený, že tak ako sme svojho času porazili mečiarizmus, príde čas, keď ako stredopravé stany, ktorých základom je zoskupenie KDH, SDKÚ-DS a Most-Híd, nazvané Ľudová platforma, prekonáme socialistickú politiku, ktorá často uprednostňuje populizmus a etatizmus namiesto budovania pluralitnej spoločnosti, právneho štátu a konkurencieschopného sociálneho trhového hospodárstva.

Európa – súčasnosť a budúcnosť

Náš návrat do Európy začal, samozrejme, ešte pred rokom 1989. Zápas o slobodu je na Slovensku spojený so zápasom o demokraciu a európsku perspektívu. Keď sme v KDH (Ján Čarnogurský) prišli s myšlienkou európskej hviezdičky a stoličky vo februári 1990, bolo si to vtedy ťažké predstaviť. No bolo to späté so spolupatričnosťou, so snahou o rovnocenné postavenie Slovenska ako národa nielen v Československu, ale zároveň pri veľkom európskom stole, ako dvoch rovnoprávných. Dnes je to realita. Česká republika má komisára, aj Slovensko má komisára. Spolu máme viac hlasov v Rade ministrov, viac poslancov v Európskom parlamente ako porovnateľne veľké Holandsko. A vďaka našim dobrým, ako zvykne hovoriť „nadštandardným vzťahom“, je to aj viditeľný a pozitívny príklad pre spoločnú Európu a pridaná hodnota synergie.

Na záver dovoľte ešte niekoľko pohľadov na spoločnú Európu

Adenauerovsky povedané, voľakedy bola európska jednota túžbou niekoľkých, neskôr túžbou mnohých. Dnes je nevyhnutnosť byť v spoločnej Európe, v Európskej únii. Je to proces, ktorý pokračuje a stáva sa náročnejším. Podobne, ako to býva v ľudskom živote, tak je to aj v medzinárodných vzťahoch.

Európa prechádza ťažkou etapou svojho vývoja. Za najväčší problém nepovažujem finančnú či menovú krízu, ktoré sa medzičasom predsa len podarilo do určitej miery stabilizovať, ale krízu dôvery ľudí v európsky projekt.

Ani obvykle silný nemecko-francúzsky motor momentálne Európe nepridáva dynamiku, ktorú zabezpečoval v minulosti. O to viac vyniká zásadná potreba zodpovednej politiky, ktorú presadzuje napríklad kancelárka Angela Merkel a CDU. Uvedomujeme si riziká a neudržateľnosť doposiaľ v mnohých európskych krajinách vedenej politiky, zvlášť v eurozóne. Žiť na účet budúcich generácií – v deficitoch a neprimeraných dlhoch – je nemorálne a môže byť fatálne! Návrat na cestu predpokladá striedmosť a rast. Nie buď – alebo, ale jedno aj s druhým. Konsolidovať a súčasne podporovať opatrenia, ktoré pomáhajú rastu zamestnanosti a rastu hospodárstva. Je to náročnejšie, ale dá sa to. A navyše, Európa sa pritom stáva inovatívnejšou a konkurencieschopnejšou.

Aj vzhľadom na nezdravé tendencie v niektorých európskych štátoch chcem pripomenúť, že európska integrácia by nemala zasahovať do kultúry a do záležitostí, ktoré patria do výlučnej právomoci členských štátov, ako sú napr. rodinné právo, manželstvo a edukácia. V KDH sme proti tomu, aby sa harmonizovali priame dane. Potrebujeme aj vnútornú, aj vonkajšiu konkurenciu.

Európa je potrebná viac pre ľudí, nie pre elity. Potrebuje návrat k svojim vlastným koreňom. V prvom rade je to naša Európa – Europa nostra. Ak sa totiž budeme cítiť v Európe doma, budeme sa aj viacej zaujímať o to, ako to u nás „doma“ vyzerá. Rozvíjať ju treba podľa línie: „Tolko slobody, koľko je len možné. A toľko integrácie, koľko je len nevyhnutné pre napĺňanie záujmov členských štátov a ich občanov.“ Je to proces, lepší nemáme; ale je zmysluplný. Monetovsky povedané, čo sa týka budúcnosti Európy, nie som ani optimista, ani pesimista, ale som odhodlaný.

Milí priatelia z KAS a CDU, vďaka za všetko, čo sme mohli doteraz spoločne vykonať na ceste spolupráce. Prajem KAS ďalšie desaťročia úspešného rozvoja jej činnosti a prínosu. Nech sa nám spoločne darí zodpovedne rozvíjať dedičstvo a odkaz otcov a politiku ako službu založenú na hodnotách. Nech sa nám darí dôstojne žiť a dôsledne konať tak, ako to definujú úvodné slová adenauerovskej ústavy: „V zodpovednosti pred Bohom a ľuďmi.“

Kongres ELS v Bukurešti s Pavlom Kosseyom, Annou Záborskou a Miroslavom Mikolášikom

S predsedom Európskej komisie J. M. Barroso

V spontánnom rozhovore s Wilfriedom Martensom, zakladajúcim predsedom ELS

V diskusii so švédskym premiérom Fredrikom Reinfeldtom

7. KAPITOLA

STRETNUTIE VIERY A ROZUMU

Katolík v politike

Predslov knihy, 13. marec 2013
(krátené)

Je politika – ako sa jej na Slovensku ľudovo hovorí – naozaj len „panské huncútstvo“ či „boj o moc“? Alebo to vo svojej najhlbšej podstate môže a má byť skutočne „najvyššia forma lásky“, ako to prízvukoval pápež Pavol VI.?

Kniha od arcibiskupa G. Crepaldiho s jednoduchým a jasným názvom je prekladom z talianskeho originálu. Aj keď jej primárnym zámerom je obnova katolíckej etiky a kresťanskej demokracie v Taliansku, môže byť analogicky aktuálna aj pre slovenskú verejnosť. Aj my na Slovensku – jednotlivo a spolu – potrebujeme obnovu, ktorá je predpokladom prekonania celkovej a zvlášť dlhovej krízy, ktorá navonok má rozmer ekonomicko-finančný, ale jej príčinou je morálny deficit. Kríza je výrazom nezodpovednosti, hodnotovej dezorientácie, oslabuje, ba v súčasnosti konzumuje na účet budúcnosti. Ak sa veľká väčšina nášho národa a národnostných spoločenstiev hlási ku kresťanstvu, o to viac môže byť táto príručka prínosom pre obnovu.

Je zrejmé, že na kresťanských princípoch a hodnotách, akými sú ochrana života, manželstva ako zväzku muža a ženy, rodiny, slobody svedomia, práva rodičov pri výchove detí, na subsidiarite a solidarite, sa rozvíjala Európa a kresťanská kultúra do podoby, ktorú poznáme. Veľké postavy svätých, akými boli vo verejnej alebo sociálnej službe Tomáš Mórus, Adolf Kolping či Hildegard Burjan, alebo hlboko veriaci štátnici, zakladatelia spoločnej Európy, Robert Schuman, Konrad Adenauer či Alcide de Gasperi, svedčili práve o kresťanských hodnotách v politike, počnúc dôstojnosťou každej ľudskej osoby, rešpektovanou s jej svedomím a morálnou integritou. Podľa bl. Jána Pavla II. Tomáš Mórus svojím svedectvom preukázal, že „človek nemôže byť bez Boha, ani politika bez morálneho základu.“ Za patróna politikov bol Tomáš vyhlásený nie kôli tomu, čo konal a dosiahol, ale pre to, čo odmietol urobiť, keď vzniesol výhradu svedomia aj za cenu straty života. Kto sa ako veriaci zúčastňuje politiky a chápe ju ako službu, musí počítat s obetou, krížom a utrpením, píše autor knihy. Pápež Pavol VI. s bolesťou prijal správu o teroristickej vražde priateľa, kresťanskodemokratického premiéra Alda Mora. Ako mladý kňaz sa usiloval budúci pápež formovať charakter a svedomie Alda Mora a vysokoškolskej mládeže v období militantného fašistického režimu v Taliansku.

V histórii boli proti Bohu namierené časté a silné útoky, či už formou ateizmu, alebo agnosticizmu, rovnako ako proti morálnym zásadám a hodnotám kresťanstva. Tieto ideologické vlny priniesli tragédie dvoch svetových vojen vo forme dvojitého zápasu – proti novopohanskému nacizmu a ateistickému komunizmu. Ideológie 20. storočia chceli oddeliť človeka od Boha. Nemôžeme však zabudnúť, že negácia Boha sa završuje potlačením samotnej ľudskosti. Pretože kde niet Boha, kde nemá miesto Pravda a Láska, tam nemôže byť ani človek rešpektovaný vo svojej dôstojnosti. Podstatná pre demokraciu nie je procedúra, ale dôstojnosť každej ľudskej osoby. Ochrana života a dôstojnosti človeka musí byť cieľom, cestou a kritériom pre demokraciu. Dnešný etický relativizmus sa stáva narastajúcim zdrojom kultúry smrti, ktorá je protipólom pseudokultúry života.

Pri stretnutí viery a rozumu sa rodí sociálna náuka Cirkvi. V spoločnosti sa pri tomto stretnutí rodí kresťanská demokracia ako kresťanskými hodnotami a etikou inšpirované pôsobenie ľudí vo verejnom živote. A toto spojenie vytvára synergiu, lebo – ako píše Benedikt XVI. v encyklike *Caritas in veritate* – náboženstvo očisťuje rozum a rozum očisťuje náboženstvo.

Angažovanosť katolíkov v politike sa začala rozvíjať na podnet Leva XIII. prostredníctvom encykliky *Rerum novarum* (1891). Talianske korene kresťansko-demokratickej politiky sa spájajú s menom Don Luigi Sturza. Kresťanskodemokratickú stranu založil v r. 1919. Na našom území vznikla v r. 1894 Katolícka ľudová strana a neskôr (1913) Slovenská ľudová strana pod vedením Andreja Hlinku. Morálne vzopätie po totalitných omyloch a tragédiách obdobia II. svetovej vojny zrodilo silné kresťanské strany, ktoré v západnej Európe formovali politiku na základe univerzálnych ľudských práv, vybudovali sociálne trhové hospodárstvo a základy zjednotenej Európy. Nedá sa tu prehliadnuť rozhodujúci vplyv kresťansky inšpirovanej angažovanosti politikov. U nás, na Slovensku po prvotnom odmietnutí komunizmu v r. 1946 nastúpila vďaka mocenskému prevratu v r. 1948 jeho diktatúra. Cirkvi a aktívni veriaci patrili k primárnym terčom likvidácie. Ale tento zápas nevzdali, aj keď noc neslobody bola veľmi dlhá.

Cesta k našej slobode nebola ani ľahká, ani jednosmerná. Bolo na nej veľa omylov, prekážok, zlyhaní a tragédií. Čerpanie z dedičstva otcov a z poznania predchádzajúcich generácií, a hlavne čerpanie z evanjeliovej inšpirácie bolo našou silou v zápase s totalitami 20. storočia a pre duchovnú revolúciu roku 1989. A zostáva ním natrvalo. V týchto zápasoch sa nanovo rodila a postupne rozvíjala aj kresťan-

skodemokratická politika na Slovensku. Napriek všetkým slabinám a zápasom je jediným kontinuálnym hnutím zastúpeným v slovenskom parlamente od prvých slobodných volieb r. 1990. Na európskej úrovni sú kresťanskí demokrati zastúpení predovšetkým v Európskej ľudovej strane, v ktorej taktiež prebieha spor medzi relativizáciou hodnôt v záujme väčšej názorovej šírky a politickej sily a kresťanský ukotvenou časťou, usilujúcou o ukotvenosť o nemenné hodnoty, ktoré sú univerzálne a prirodzené, a preto osvedčené.

Jednota kresťanov v politike je výzvou k svedectvu spoločenstva v jeho ľudskej rozmanitosti, zároveň však spojeným v úsilí o spravodlivý štát a solidárnu spoločnosť. Možná a potrebná jednota je tiež viditeľným znakom historického a verejného rozmeru kresťanstva. Zmäťok v hodnotách či doktríne „zabraňuje možnosti jednoty katolíkov v politike,“ uvádza Crepaldi.

Nie opomínanie či popieranie, ale vďačné čerpanie z našich duchovných koreňov a aktualizácia kultúrneho dedičstva nám pomôžu posúvať spoločnosť dopredu. Zvlášť vhodným časom pre takúto revitalizáciu je Rok viery, ale aj 1150. výročie príchodu sv. Cyrila a Metoda na naše územie. Bez rozhodujúceho prínosu kresťanstva by ani Slovensko, ani Európa neboli tým, čím sú. Európa ako spoločenstvo demokracií a kultúr je závislá na kresťanstve; naopak to neplatí. Ono jej dalo civilizačnú tvár a charakter, základ pre jednotu v rozmanitosti. Potrebuje tento príspevok aj naďalej. Zažil som to zblízka ako člen Európskej komisie pre vzdelávanie, kultúru a mládež. Práve v týchto oblastiach môžu krajiny strednej a východnej Európy posilniť spoločenstvo rozširujúcej sa Únie, obohatiť jej identitu, obnoviť pamäť a hodnotový základ. Nezabudnem na stretnutia počas Svetových dní mládeže v Kolíne nad Rýnom v r. 2005, ktoré EÚ finančne podporila. Tisíce mladých dobrovoľníkov pomáhali vyše miliónu mladých ľudí z celého sveta. Západniari mali techniku, systém, tréning. Mladí kresťania z východu však priniesli radosť, otvorenosť a vitálneho ducha...

Neobvyklé a zároveň vzácne na tejto knihe je jej určenie: priamo politikom. Teda ľuďom, ktorí vykonávajú politické rozhodnutia na miestnej, regionálnej, národnej i medzinárodnej úrovni, alebo sa na politické pôsobenie pripravujú. Takéto povzbudenie, usmernenie a obnovu potrebujeme zvlášť v čase rastúcej skepsy, ľahostajnosti mnohých voči demokracii, inštitúciám a politike. V čase nárastu pokušení extrémizmu, populizmu, anti-politiky. V období šíriaceho sa etického relativizmu, ktorý už začína meniť aj zmysel slov, formáciu svedomí a charakter zákonov a tým ohrozuje ľudskú slobodu.

Marián Gavenda a Pavol Demeš počas prezentácie knihy Katolíkov v politike

Diskusia s arcibiskupom Cyrilom Vasiľom v bratislavskom UPeCe

Príručka vychádza vďaka Nadácii Antona Tunegu ako prvá ňou vydaná knižná publikácia pri 25. výročí sviečkovej manifestácie, respektíve Bratislavského Veľkého piatku, hviezdnej chvíle nášho zápasu o slobodu a demokraciu, o náboženské a ľudské práva v našej vlasti. Kresťania, zvlášť z katolíckeho disentu, zohrávali v tomto zápase zásadnú úlohu. Žalárovanie, popravy a prenasledovanie ľudí pre vieru alebo pre presvedčenie znamenali početné obete. Skrz obete sa rodí budúcnosť v slobode, ktorá je darom a pozýva nás k zodpovednosti, k angažovanosti pre spoločné dobro.

Obnova, po ktorej volali spoločenské, duchovné a kultúrne authority u nás po páde komunizmu, priniesla veľa nového, veľa dobrého. A predsa, vidiac situáciu, stav a trendy v oblasti kultúry, politiky, ekonomiky, náboženstva, sociálnej sféry – zvlášť vzdelávania a výchovy –, demografickú zimu a kalamitu manželstva a rodiny ani zďaleka nemôžeme byť spokojní. Sú nástojčivou výzvou k väčšej zodpovednosti, skutočnej solidarite, k účinnej spravodlivosti. Musíme viac tvoriť a menej troviť. Odpovede na potrebu obnovy a ozdravenia sú dnes aktualizované a ponúkané aj v rozsiahlom sociálnom učení Cirkvi. Ale veľkým darom pre súčasné a budúce generácie sú diela a učenie veľkých pápežov Jána Pavla II. a Benedikta XVI. Keď som písal tento predslov, prišla radostná správa o novom pápežovi s menom František. Iba Prozreteľnosť dokáže inšpirovať takéto rozhodnutia a kroky k obnove Cirkvi, človeka a sveta na báze pokory a služby! Táto voľba zvýrazňuje univerzalitu Cirkvi a našej ľudskej rodiny, posilňuje vedomie spolupatričnosti a svedomie spoluzodpovednosti za svet, v ktorom žijeme. Sústredená pozornosť i zvedavosť celého sveta spojená s voľbou môže byť dobrou pôdou pre siatie živého Slova, posolstva nádeje.

Láska je jadrom života, aj toho politického. Ona dáva zmysel utrpeniu a každej statočnej námahe. Ona je základom vernosti hodnotám a vytrvalosti v službe človeku a spoločnosti. Na konci hmotného života budeme hodnotení podľa zrelosti našej lásky. Na podporu sily a čírosti myšlienok autora Giampaola Crepaldiho uvediem jednu z nich: „Bez perspektívy života po smrti sa človek už nejaví tým, čím v skutočnosti je, a následkom toho je politický život len úbohým organizovaním materiálnych vecí, administratívnou správou.“

Ideálom liberálnej spoločnosti je myšlienka „Ži a nechaj žiť!“ Solidárnu spoločnosť charakterizuje motto: „Ži a pomáhaj žiť!“ V jedinom slove - nechaj versus pomáhaj – sa skrýva obrovský rozdiel. Obdobný, ako je sloboda voľby oproti zodpovednej slobode, voľbe etiky zodpovednosti. A táto cesta býva náročná.

Bytosťami a osobami sme od počatia, ale občanmi a osobnosťami sa stávame. Prajem tejto knihe, aby pomohla formovať nové, skutočné integrálne osobnosti pre politiku ako službu spoločnému dobru. Prajem nám všetkým v politike zrelosť, ktorá prináša veľa potrebného ovocia.

Celoslovenské stretnutie primátorov a starostov za KDĽH v Ružomberku

Cyrilometodejské dedičstvo bez viery v Boha?

8. júl 2013

*Počas jubilea príchodu sv. Cyrila a Metoda sme zažili viacero pompéznych a prázdnych prejavov, polemiku okolo významu byzantskej misie či o svätosti oboch solúnskych bratov (Programové vyhlásenie vlády R. Fica alebo pamätná eurominca). Podstatným cieľom tejto misie bola inkulturácia kresťanskej viery na území Veľkej Moravy. Cyrilometodské duchovné dedičstvo v našej ústave by bez viery v Boha neexistovalo. **Aj dnes sa k nemu máme hlásiť radi, hrdó a spolu – na Slovensku i v Európe.***

Spomenul som si na rokovania nášho parlamentu k téme pripravovanej Ústavnej zmluvy EÚ pred desiatimi rokmi vo februári 2003. Prístupové rokovania s Európskou úniou boli finalizované. Kandidátske krajiny vrátane Slovenska si tvrdo museli obhajovať svoje záujmy a budúce postavenie v Únii. V tom čase bola búrlivá diskusia o pripravovanej Ústavnej zmluve o EÚ, kde jedni nechceli ani počuť o tom, aby v nej bola zmienka o kresťanských koreňoch Európy alebo zmienka o Bohu; druhí to považovali za podstatné. Ako predseda Zahraničného výboru NR SR a člen Konventu o budúcnosti Európy som vtedy predložil parlamentu návrh na negociačnú pozíciu Slovenska. Pre pamäť a kvôli jeho dôležitosti uvádzam jeho podstatu. Súvisí s cyrilometodejským duchovným odkazom.

Slovenský parlament je dôležitým aktérom v domácej a zahraničnej politike. Nesie zodpovednosť aj za európsku budúcnosť Slovenska. Som presvedčený, že Národná rada SR by mala byť takýmto aktérom a nositeľom jasných posolstiev a pozitívnych postojov aj naďalej, nielen teraz, ale aj v budúcnosti. Aj keď na vývoj na pôde Konventu o budúcnosti Európy bude treba pravidelne reagovať našou predstavou o správnom fungovaní rozšírenej únie, k niektorým princípom by sme mohli zaujať zásadný postoj už dnes. Osvedčené a základné hodnoty sú totiž vždy aktuálne a nemenné. Som presvedčený, že Slovensko potrebuje mať jasný názor, respektíve obraz o svojom mieste v spoločnej Európe a o hodnotách, na ktorých chce toto spoločenstvo krajín ďalej rozvíjať. Dejiny Európy i Slovenska sú totiž veľmi poučné. Chcel by som teda doplniť návrh uznesení výborov o konkrétne formulácie, ktorými by Národná rada SR mohla podporiť momentálny proces na pôde európskeho

Konventu, a zároveň istým spôsobom dať mandát pre reprezentantov parlamentu, aby to neboli jednotlivé, osobné postoje, ale skôr spoločné, čo najširšie slovenské.

Teda môj návrh znie:

- A. Národná rada Slovenskej republiky podporuje prijatie novej ústavnej zmluvy o Európskej únii, ktorá zjednoduší súčasný právny rámec Únie, zvýši transparentnosť a legitimitu jej rozhodovacích procesov, sprehľadní delbu kompetencií medzi úniou a členskými krajinami a priblíži úniu k jej občanom.
- B. Národná rada Slovenskej republiky podporuje zakotvenie zmienky o Bohu ako zdroji základných hodnôt, duchovnej jednoty a náboženského dedičstva spoločnej Európy.
- C. Národná rada Slovenskej republiky podporuje zachovanie výlučnej právomoci členských krajín únie v kultúrno-etických záležitostiach.
- D. Národná rada Slovenskej republiky podporuje posilnenie princípu subsidiarity, zaručujúceho prijímanie rozhodnutí čo najbližšie k občanovi, okrem iného vytvorením mechanizmu účasti národných parlamentov pri monitorovaní dodržiavania princípu subsidiarity v legislatívnom procese únie.

Rád by som pridal niekoľko poznámok k týmto bodom:

K základným hodnotám, ktoré by mali naďalej dominovať v Európskej únii, patria ľudská dôstojnosť, sloboda a demokracia, vláda zákona, resp. právny štát a, samozrejme, úcta k ľudským právam. Čo však môže dať ľudskej dôstojnosti, ktorá by mala byť vždy na prvom mieste, vznešenejší výraz než to, že všetci sme boli stvorení pre večnosť, že sme boli stvorení na Boží obraz, čoho výrazom je dar rozumu a slobodnej vôle pre každého?

Thomas Jefferson, jeden zo spoluzakladateľov USA, povedal, že „Boh, ktorý nás stvoril, stvoril nás slobodných.“ A to je základ pre dnešné, povojnové chápanie základných ľudských práv, ktoré sú nescudziteľné, neodňateľné nikomu. Na prvom mieste je človek, nie štát alebo štruktúra či inštitúcia. Ľudská dôstojnosť by aj v našom súčasnom a budúcom európskom ponímaní mala byť stále veľmi jasným cieľom a kritériom politiky, zákonov, opatrení. A to znamená prednosť práva pred silou. Práve menším a slabším krajinám je takéto usporiadanie a prednosť práva oveľa dôležitejšie než krajinám veľkým a silným.

Pri uvedených základných hodnotách niektoré samy osebe, izolované, nestačia. Demokracia je málo, ak je to len vláda väčšiny. Staroveké Grécko bolo príkladom. Právny štát, ktorým bol aj staroveký Rím, je ďalším. Sloboda bez zodpovednosti nie je tou pravou hodnotou. Aj zákony bývajú všelijaké. Zákony môžu byť aj chybné, deformované. Podstata je v tom, že ľudské pozitívne právo by malo byť podriadené prirodzenému právu, ktoré funguje a platí, či sa na tom 150 poslancov dohodne, alebo nedohodne.

Symbolmi európskeho dozrievania a poznávania za dve tisícročia sú také miesta ako Jeruzalem, Atény, Rím. Je ním kresťanské, resp. židovsko-kresťanské dedičstvo. To je rímsky Kapitol, to je aténska Akropola, kde budeme v apríli podpisovať Prístupovú zmluvu s EÚ. To je jeruzalemská Golgota. A toto dedičstvo je dnes evidentné nielen na architektúre Európy, ale na hodnotách, ktoré vytvárajú dnešný rámec pre vzťahy medzi národmi Európy.

Jednoty v Európe nebude, ak to bude len o obchode a kvótach

Jednoty v Európe nebude, ak to bude len o obchode, o obchodníkoch, o kvótach. Na to stačí zóna voľného obchodu alebo colná únia. A tej skutočnej jednoty, jednoty medzi ľuďmi nebude, ak nebude duchovnej jednoty, to znamená porozumenia, spriaznenosti, vedomia spolupatričnosti. Ono to nebude fungovať, ak nebude zhoda v hodnotách a ak nebude medzi nami veľmi evidentná, viditeľná, produktívna spolupatričnosť kultúr. Jadrom kultúry je to, čomu ľudia veria. To, čomu veríme, to považujeme za dôležité, to v živote presadzujeme, hľadáme a toho ovocie väčšinou aj nachádzame. Kultúra sa prejavuje najrôznejšími spôsobmi. V politike, v športe, v umení, ale jadrom kultúry je naozaj to, čomu veríme. U niekoho sú to peniaze či kapitál, ktorý „všade je, všetko môže“. U niekoho boh s malým b, u niekoho Boh s veľkým B ako živá osoba. Som teda presvedčený, že takáto zmienka alebo invocácia Boha bude mať veľký význam pre budúce vzťahy na európskom kontinente. Samozrejme, je dôležité, aby to bola vhodná, primeraná formulácia, ktorá nikoho neuráža a nevylučuje, aby to bola skôr inkluzívna formulácia, ktorá je tolerantná pre všetkých. Aj pre tých, ktorí veria, aj pre tých, ktorí neveria. Hodnoty únie môžu a majú zahŕňať hodnoty tých, ktorí veria v Boha ako v zdroj základných hodnôt, ale aj tých, ktorí takúto vieru nezdieľajú, ale rešpektujú už spomínané univerzálne hodnoty, vychádzajúce z iných zdrojov. Tými zdrojmi môže byť filozofia, sekulárny humanizmus alebo iné.

Často sa hovorí o zrážke civilizácií, ktorá akoby ľudstvu hrozila. Ako môžu rôzne kultúry spolu nažívať?

Zmienka o Bohu môže vytvárať priestor pre univerzálne bratstvo

Som presvedčený, že práve zmienka o Bohu môže vytvárať priestor pre univerzálne bratstvo. Nie etnické, nie rasové, nie frakčné, ale pre všeobecné ľudské bratstvo a solidaritu. Zmienka o Bohu tomu môže dať pravý rozmer a pravý priestor aj vzhľadom na dominantne kresťanský charakter európskej kultúry, ale aj na židovské tradície, z ktorých vychádza a ktoré sa takisto rozvíjajú, ale aj vzhľadom na príspevok islamu v minulosti či v súčasnosti.

Konkrétny text, samozrejme, budú tvoriť členovia Konventu. Ten môže byť napríklad odvolaním sa na uznanie hraníc ľudskej moci, na vedomie zodpovednosti pred Bohom a ľuďmi. Ak uznáme hranice ľudskej moci, tým zároveň odmietneme zotročenie človeka akýmkoľvek diktátorským systémom. Ak pripomenieme kultúrne, náboženské a humanistické dedičstvo Európy, to môže jasne ukázať, že budúcu Európu nemožno zriadiť, dohodnúť, vytvoriť z ničoho, ale len na základe dlhej histórie, tradície a živých hodnôt.

Ak prijmeme, že sme zodpovední pred Bohom a ľuďmi, to vlastne znamená, že človek sa bude musieť zodpovedať aj mimo dosahu našich ľudských zákonov a justície. To je o tom, čo hovorí známe príslovie: „Božie mlyny melú pomaly, ale isto“.

Cyrlometodejské dedičstvo v našej ústave

Svojím postojom môžeme vydať svedectvo. Možno iní vydajú iné, možno sa Európa na tom nezhodne, ale my na Slovensku sa odvolávame na cyrlometodejské dedičstvo v našej ústave. Toto dedičstvo by bez viery v Boha neexistovalo. Nemalo by zmysel, nemalo by náplň, ktorá sa za vyše tisíc rokov prejavila v mnohých pozitívnych dimenziách. Kto iný by mal takýmto jasným svedectvom a rečou hovoriť ak nie tí, ktorí sú tak jednoznačne charakterizovaní štátnym znakom s kresťanským dvojitém krížom, aký je na čelnej stene tejto parlamentnej sály. Preto tento postoj by mohol byť príspevkom Slovenska do diskusie o podobe budúcej európskej ústavnej zmluvy.

Bod, ktorý hovorí o výlučnej právomoci členských krajín únie v kultúrno-etických záležitostiach, žiada, aby to, čo spoluvytvára základ národnej kultúry a identity, to najcitlivejšie pre rozvoj ľudského spoločenstva, ostalo v kompetencii členských štátov. Je na nich, ako budú riešiť otázky ochrany života, manželstva, rodiny alebo výchovy, vzdelávania a zdravotníctva, ktoré s tým súvisia. To nie je o tom ako to riešiť, ale kde to riešiť, a to je vlastne dnešný stav zmlúv alebo primárneho práva v Európskej únii. Preto podporenie tohto bodu znamená kontinuitu tohto stavu do budúcnosti.

Z uznesenia NR SR

Národná rada SR akceptovala tieto návrhy a 26. februára 2003 sa uzniesla, že podporuje prijatie novej ústavnej zmluvy o Európskej únii, ktorá zjednoduší súčasný právny rámec únie, zvýši transparentnosť a legitimitu jej rozhodovacích procesov, sprehladní delbu kompetencií medzi úniou a členskými krajinami a priblíži úniu k jej občanom. NR SR podporuje aj posilnenie princípu subsidiarity zaručujúceho prijímanie rozhodnutí čo najbližšie k občanovi, o. i. vytvorením mechanizmu účasti národných parlamentov pri monitorovaní dodržiavania princípu subsidiarity v legislatívnom procese únie.

NR SR v novej ústavnej zmluve o Európskej únii podporuje zakotvenie zmienky o Bohu ako zdroji základných hodnôt, duchovnej jednoty a náboženského dedičstva spoločnej Európy, i zachovanie výlučnej právomoci členských krajín únie v kultúrno-etických záležitostiach.

NR SR žiada svojich predstaviteľov a ich náhradníkov v Konvente o budúcnosti Európy presadzovať tieto postoje na rokovaní Konventu. Ďalej žiada vládu SR, aby predložila na rokovanie parlamentu celkový návrh pozície Slovenska k budúcim inštitucionálnym reformám Európskej únie.

(Plný text je uvedený v knihe FIGEL, J.: DOZRIEVANIE PRE EURÓPU – Kronika vyjednávajúca, MCP Žilina, 2005, s. 257-260)

Prázdné ulice a rozžiarené obydlia

25. december 2013

Ani človečika nebolo vidieť v Bratislave na Štedrý deň v čase večere na historických námestiach či na nábreží Dunaja. Podobne aj v iných našich a cudzích mestách Západu. Obraz, aký sa inokedy nenaskytne. A zážitok skutočného ticha a pokoja.

Vianoce – to je sviatok rodiny, návratu blízkych domov, k spoločnému stolu. To je sviatok spolupatričnosti človeka s človekom. **Prázdné ulice a rozžiarené obydlia, rodiny pohromade s darmi pre druhých – to je vzácny obraz. Je to totiž obraz lásky, ktorá víťazí nad klamstvom, ľahostajnosťou a zlobou.** Áno, pravda a láska sú silnejšie. Budme na ich strane, a nielen v čase vianočnom.

Obraz Vianoc má starý, historický a tradičný rám – jedlá, vinše, koledy, betlehem, stromček, darčeky pod ním... Rám už chceli vymeniť mnohí, ale zatiaľ si ho väčšinou držíme. A podstatu atakovali ešte viac. Prednedávnom to bol **ideológ Dedo Mráz**; jeho sféra pôsobnosti sa však pred 20 rokmi obmedzila. Teraz je kurz viac západný – **obchodník Santa** prišiel ako filantrop. Rôzne verzie Santov na saniach i bez nich ohlupujú nielen deti. Rozdávajú reklamné balíky a ponúkajú pozlátko. Snažia sa obrať vianočné obdobie nielen o tradičný charakter, ale aj o jeho zmysel a obsah. Udržujme historické rámy - tradície a obyčaje - sú odkazom predkov a vyjadrujú našu kultúru. Ale hľadajme hlavne a predovšetkým podstatu – Lásku, ktorá prichádza medzi nás. Nenalieha, nemanipuluje, neurčuje nám povinnosti. Ale pozýva a ponúka, v tichosti a otvorenosti, v pokore a trpezlivo.

Advent sa završuje plnosťou svetla. Svetlo, ktoré sa zjavilo a ktoré ukazuje cestu i cieľ – to nie je len historická betlehemska hviezda. To nie je len symbolické obdobie slnovratu. Svetlo, to je pozvanie k stále hlbšiemu poznaniu – osobnému a spoločnému, ktoré človek a ľudstvo postupne nadobúda.

Človek bol obdarený rozumom, slobodou, ale aj schopnosťou tvoriť a milovať. Ak niečo z týchto darov nevyužíva a nerozvíja, ochudobňuje seba i svet.

Nerozvíja svoju ľudskosť a jedinečné pozvanie k zmyslu svojej existencie a k svojmu naplneniu. Práve Vianoce, tak silné, že zastavia obrovské mestá, dopravu, firmy a ktoré zastavili veľakrát aj strelbu a vraždenie na vojnových frontoch, nás pozývajú k najdôležitejším cnostiam a vzťahom človeka, k rozhodujúcim hodnotám v našich životoch.

Niet výraznejšieho paradoxu, ktorý k spolupráci a vzájomnej podpore po-
zýva rozum a vieru, ako ten, že **Všemocný sa vteluje do bezbranného, krehkého dieťaťa**. Od začiatku je prenasledované politickou mocou a ľudskou zlobou, začína i končí ako bezdomovec. Aj pochovaný bude v cudzom hrobe. Nemá armádu či ozbrojenú skupinu podporovateľov, nepíše texty pre organizovanie zápasu o spravodlivejší svet, nemá za sebou ani väčšinu v spoločnosti. Zažíva zradu, osočenie, opustenosť, ponižovanie, potupnú smrť. **A predsa jeho dielo v dejinách víťazí...** Vyvolí si nevzdelených nasledovníkov, dá im však silu príkladu, ducha a inšpirácie, ktoré menia vnútro človeka. Menia to podstatné, najdôležitejšie v ríši živého tvorstva. **A kto zmení človeka, zmení svet; lebo jeho najvplyvnejším obyvateľom je slobodná a rozumná bytosť schopná tvoriť a milovať...** Každý z nás má silu i pozvanie meniť seba a tým svet. Svet sa môže zmeniť, môže byť lepším, hovorieval bl. Ján Pavol II. Dvadsať prvé storočie, môže byť pre nás a pre národy lepším obdobím ako to predchádzajúce: **Ak budeme ľudskejší a solidárnejší.**

Od čias Krista sa počíta náš vek, kresťanský letopočet. Nikto pred Kristom nevyslovil tak jasne a účinne princípy nevyhnutné pre slobodnú a demokratickú spoločnosť: rovnosť medzi ľuďmi, uznanie dôstojnosti každej osoby, univerzalitu práv, solidaritu s najslabšími, pozvanie k všeobecnému bratstvu... Ako Otec Európy, **Robert Schuman píše, „za svoju existenciu vďačí demokracia kresťanstvu. Demokracia je zviazaná s kresťanstvom v myslení i v čase.** Zrodila sa s ním len postupne, po dlhom tápaní, niekedy za cenu opätovného upadnutia do barbarstva. ... Kresťanstvo učilo, že všetci ľudia sú si od prírody rovní, sú deti toho istého Boha, vykúpení tým istým Kristom bez rozdielu rasy, farby pleti, spoločenskej triedy či povolania. Kresťanstvo priznalo každému právo a povinnosť na prácu. Takisto uznalo aj prvenstvo vnútorných hodnôt, ktoré jediné zušľachtujú človeka. Univerzálne pravidlo lásky, na ktorom sú založené sociálne medziľudské vzťahy, urobilo z každého človeka nášho blížneho. Toto učenie a praktické dôsledky, ktoré z neho vyplývajú, otriasli svetom.“

Nesmieme opomínať či popierať, ale naopak – s vďakou prijímať a aktualizovať duchovné korene a kultúrne dedičstvo Slovenska a Európy. Bez neho by sme neboli tým, čím sme. Cesta k súčasnosti nebola ani ľahká, ani jednosmerná. Bola plná omylov, prekážok, zlyhaní a tragédií. Čerpanie z dedičstva a viery otcov a z poznania predchádzajúcich generácií a vernosť evanjeliovej inšpirácii boli rozhodujúcou oporou a silou v zápase s totalitami 20. storočia; a zostávajú nimi aj v súčasnosti.

Integrálny humanizmus nás pozýva k uznaniu časného i transcendentného rozmeru človeka. Preto každý z nás potrebuje nielen vzdelanie, ale aj výchovu; nielen materiálne zabezpečenie a intelektuálny rozvoj, ale aj duchovný rast. Preto potrebujeme pre svoje naplnenie nielen každodenný chlieb, ale aj svoje šťastie. Lebo človek nežije len z chleba, ako čítame v evanjeliu. (Viete, že názov Betlehem v hebrejčine znamená dom chleba ?) Človek potrebuje slovo a kultúru. Potrebuje tvoriť, nielen produkovať. Každý z nás potrebuje milovať a byť milovaný.

Židovstvo prinieslo vyjadrenie dôstojnosti skrz obraz Boha v človeku. Kresťanstvo k tomu pridalo pozvanie k adoptívnemu Božiemu synovstvu pre všetkých. Vianocami sme pozvaní byť dedičmi Všemohúceho. **Vianoce sú o adopcii človeka jeho Tvorcom.** Práve pre toto posolstvo sú pre nás Vianoce zdrojom radosti a vnútorného pokoja. Sú pre nás darom, uistením a posilnením na ceste osobnej i spoločnej, slovenskej i európskej. A sú zároveň **pozvaním prijímať tých druhých, adoptovať človeka človekom.**

Láskyplné vianočné sviatky a požehnaný nový rok 2014, priatelia!

Počas audiencie u pápeža Benedikta XVI.

Stretnutie s kardinálom Jozefom Tomkom v Šaštíne

Osobná audiencia spolu so synom Adamom Jánom u pápeža Františka

Stretnutie s viedenským kardinálom Christopherom Schönbornom a predsedom Kanadského Senátu Nočom Kinsellom

Poslanci VÚC za KDH

zvolení v regionálnych voľbách v novembri 2013

Andrea Baníková
BANSKOBYSTRICKÝ
KRAJ

Pavol Baxa
BRATISLAVSKÝ
KRAJ

Martin Berta
BRATISLAVSKÝ
KRAJ

Juraj Lauko
BRATISLAVSKÝ
KRAJ

Peter Mach
BRATISLAVSKÝ
KRAJ

Tatiana Mikušová
BRATISLAVSKÝ
KRAJ

Ivan Patoprstý
BRATISLAVSKÝ
KRAJ

Dušan Pekár
BRATISLAVSKÝ
KRAJ

Lukáš Pokorný
BRATISLAVSKÝ
KRAJ

Peter Šramko
BRATISLAVSKÝ
KRAJ

Július Beluscák
KOŠICKÝ
KRAJ

Jozef Figel
KOŠICKÝ
KRAJ

Rastislav Javorský
KOŠICKÝ
KRAJ

Ján Paľovčík
KOŠICKÝ
KRAJ

Štefan Petrik
KOŠICKÝ
KRAJ

Daniel Rusnák
KOŠICKÝ
KRAJ

Vladimír Saxa
KOŠICKÝ
KRAJ

Róbert Bakyta
NITRIANSKY
KRAJ

Ľubomír Bošanský
NITRIANSKY
KRAJ

Miloslav Hatala
NITRIANSKY
KRAJ

Jaroslav Ivan
NITRIANSKY
KRAJ

Vladimír Klučiar
NITRIANSKY
KRAJ

Ladislav Marenčák
NITRIANSKY
KRAJ

Marián Radošovský
NITRIANSKY
KRAJ

Igor Sádovský
NITRIANSKY
KRAJ

Juraj Šimúnek
NITRIANSKY
KRAJ

Ján Vančo
NITRIANSKY
KRAJ

Igor Varga
NITRIANSKY
KRAJ

Karol Zaťko
NITRIANSKY
KRAJ

Miloš Zaujec
NITRIANSKY
KRAJ

Marek Fedor
PREŠOVSKÝ
KRAJ

Anton Gašpár
PREŠOVSKÝ
KRAJ

Jozef Grivalský
PREŠOVSKÝ
KRAJ

Pavel Hudaček
PREŠOVSKÝ
KRAJ

Martin Jakubov
PREŠOVSKÝ
KRAJ

Stanislav Kahanec
PREŠOVSKÝ
KRAJ

Milan Majerský
PREŠOVSKÝ
KRAJ

Jozef Mezovský
PREŠOVSKÝ
KRAJ

Jozef Švagerko
PREŠOVSKÝ
KRAJ

Andrea Turčanová
PREŠOVSKÝ
KRAJ

Ján Bielik
TRENČIANSKY
KRAJ

Ján Krátky
TRENČIANSKY
KRAJ

Eleonóra Porubcová
TRENČIANSKY
KRAJ

Štefan Bošňák
TRNAVSKÝ
KRAJ

Vladimír Butko
TRNAVSKÝ
KRAJ

Peter Dvoran
TRNAVSKÝ
KRAJ

Roman Sova
TRNAVSKÝ
KRAJ

Ján Bednárík
ŽILINSKÝ
KRAJ

Stanislav Bella
ŽILINSKÝ
KRAJ

Peter Caban
ŽILINSKÝ
KRAJ

Peter Dobeš
ŽILINSKÝ
KRAJ

Vojtech Kolečák
ŽILINSKÝ
KRAJ

Štefan Kristofčák
ŽILINSKÝ
KRAJ

Albín Maslaňák
ŽILINSKÝ
KRAJ

Michal Slašťan
ŽILINSKÝ
KRAJ

Andrej Sočuvka
ŽILINSKÝ
KRAJ

Jozef Straka
ŽILINSKÝ
KRAJ

Peter Weber
ŽILINSKÝ
KRAJ

9 788097 094911 >

www.narodinenamzalezi.sk